

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ అక్టోబరు నెల 22 వ తేది సోమవారము

No. 169

నంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర ఆశ్వయుజ మాస శుద్ధ పక్షి

సంచిక ౧౬౯

The Asian Commercial Assurance Co., Ltd, Bombay.

ది ఏషియన్ కమర్షల్ అసూరెన్సు కంపెనిలిమిటెడ్, బొంబాయి.

- (1) మూలధనము :— రు 50,00,000 నియమిత చందాలు వేయబడినది రు 4,74,025. చెల్లించినది రు 93,555
 - (2) సొమ్ము: గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీలలోను, పోస్ట్ బ్రండు, మ్యునిసిపల్ డిబెంట్లలోను పెట్టుబడి పెట్టబడును.
 - (3) గతించిన పాలీసీలు: ఇతర కంపెనిలిలోవలెనే, నియామక మేమియు లేకుండ, ప్రీమియముల తాలాకు బకాయ నూటికి రు 6 వడ్డీతో నిచ్చి వేసినచో తిరిగి ఆమలులో నుంచబడును.
 - (4) పాలీసీలు: వీటికిగల హక్కులు, సౌకర్యములు చు రెక్కడను ఉండవు. (799)
- పూర్వమైన లాభపుహక్కుగల ఎండవ మెంటు భీమా:—భీమాచేయించినవారు త్వరలో కాలము చేయునెడల కుటుంబము నకు కలుగు సౌకర్య మొకటి, భీమాదారు చాలకాలము జీవించునెడల ఆతని జీవిత కాలమునందే ధన సహాయము కలుగుట. లాభము (బోనసు) ప్రతి 5 సం॥ ల కొకసారి భీమా మొత్తమునకు చేర్చి, ఆఖరున భీమా మొత్తముతో నివ్వబడును. లేదా, ప్రతి 5 సం॥ పిన్నుట రొక్కముగ తీసికొనవచ్చును. లేక తరువాత చెల్లింపవలసిన ప్రీమియములలో తగ్గించుకొనునట్లును కోరవచ్చును. వివరములును ఏజెన్సీ నిబంధనలును వలయువారు, ఈ క్రింది చిరునామాలకు వ్రాసికొనవచ్చును.
జె. కె. రాజారావు వంతులు సెక్రెటరీ, మద్రాసు బ్రాంచి నెం 5, తంబు సెట్టివీధి, మద్రాస్.
డి. శేషచలపతిరావుగారు, చీఫ్ ఆర్గనైజింగు ఇన్ స్పెక్టర్, గుంటూరు.

బహుమతి! 5 రూ॥ల వెలగల చాక్. బహుమతి!!!

ఈ చిత్రపులోగల సిరా అద్దక (వాయు ఆస్తి) నూడేళ్ళు 14 క్యారట్ల గొల్ల పేటెడ్ నిబ్బుగల ఫాక్ టెకో పేనా, ఒక సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు 1 క్లీ పప్పుతో వెల రు. 3-4-0. ఈ పేనాను కొనువారలకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ గార్డు కంపెని, (888) చెనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

ఆత్మబిజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయభాష్య గ్రంథకర్త:— డా॥ జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు

తక్షణము దరఖాస్తుచేయుడు.

కొద్దిప్రతులు మాత్రమే.

భారతదేశ సేవకు రాలైన

లోకమాత ఆనిబిసంటు చరిత్ర

ఇది ఆంధ్ర దేశ స్వరాజ్య సంఘ కార్యదర్శియగు

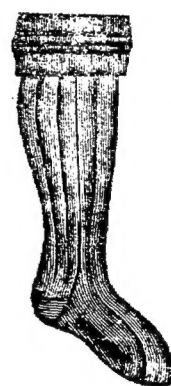
గా. హరిసర్వోత్తమరావు వంతులు ఎం. ఏ.

గారిచే సులభ శైలిని వ్రాయబడినది. వెల 12 అణాలు.

తక్షణము ఈ క్రిందిచిరునామనకు వ్రాయుడు:—

(916)

ఉత్తమగ్రంథాలయము 145, టంగసాలవీధి సాహుకార్షేట, మద్రాసు.

Encourage Swadeshi Industries BY Buying Swadeshi Goods ANDHRA KNITTING FACTORY, 220, CHINA BAZAAR ST. MADRAS Socks and Stockings in different colours and sizes can be had at moderate rates. Trial orders Solicited.

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

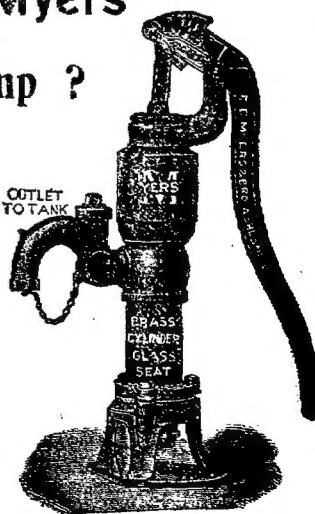
AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay & Madras.

What is a Myers

Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and Stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537

K. B. Joshi & Co.,

321, Hornby Road Fort Bombay.

‘శాస్త్రోక్త మైన ఎరువు’.

రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు: మెసర్సు ప్యారీ కంపెనివారు, చెన్న పట్నం,

వర్షింపు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అంటి మొదలగు మాగాణి. ఖమ్మి, పయ్యర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష ములకున్న, మొక్క తీగవనైరాలకున్న సంపూర్ణఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు. ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనదలచిన వారి శాలాకు భూములమట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అనుసరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, అరబిక్, కన్నడం, మళయాళం మొదలగు భాషలలో నెలనెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి, ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీందార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వైచెప్పిన పత్రికకున్న, ఇంకా ఎరువు విషయముగా ఇతర ఆంశములకున్న ఈక్రింద నుదహరించుచుండు వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

ప్యారీ అండు కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

అద్భుత నివారణ.

128

ప్రాఫెసర్ జేమ్సు గారి ఎల్లెస్ట్ టూలిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకును నీరసములకును మందు. నిద్ర లేకుండుట, జ్వరము, తక్కువగా, మొదలు దివ్యముగా నుండుట.

పనియందెంతమాత్రము చేయకుండుట, నిద్రలేవక, బలహీనులు, ఆయాసము, శక్తిహీనులుగా వచ్చును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు, పనిచేయు వారికి వర్తింపజేయును. మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రతిస్థమైయుండును. బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందులకు లాభపడినవారు. నీవు కూడా నేటినుండి ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు బలమును పరిశీలించుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

మనము! పరిమళి ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!

అట్టో దిల్ బహార్

హాలోరవ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ వాసనయను కలదు. అల్లకాల్ సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బాత్రికా లేదు. చేతిగడ్డలో గాని చొక్కాయి వ్రేగాని 2-3 ముక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము నవ్వలొంగుచే యెంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించు నన్నో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే చేనియందేగాని ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము.
వెల 1/2 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0
,, 1 (ద్రామ బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0
,, 1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0
ప్రత్యేకము ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు తెమికల్ కింపెని.

నెం 155, జుమ్మాచీదు వీధి, బొంబాయి
చుద్రాను యేజులు:- మహతా ఘరమోతం మూర్తి,
వైశాఖబాగు సోడో మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(8జిల్లెట్ల ప్రేడు మార్కు) 586
దాఖముతో నచ్చువారు సంరోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాల.

ఇది ప్రతి కటుంబమునం దుండవలసి యిష్టమధము. అండ్ల, యూనాని, హోమోపతి ద్వయజే పొగ ద్రాగించబడియున్నది. ఎన్నిదినములుంచినను మందు గుణముమాడు లేకుండు మాత్రమే కాక ఎలలకు, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషసంకువుల కాటులకు నువయోగించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజీ 0-8-0. 1డజక పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజీకేలు.
ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనవారికి పోస్తేజీ ఇవాల.
వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమీషన్ నియమము.
చిరునామా:- ధన్వంతరీ కంపెనీ,
1.6 కెంక ప్రేజ్ పేట్రి, సిద్ది, సాకారుకేట పోట్టు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని వ్యాధులకు పరమావృత్తిము.
చక్కని జిబ్బితో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
చాచ్చిపు నొప్పుల తొలగింపును.
వోలను. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతిమందునుండిగినట్టి.
వనమూలికలను చూడక ముందే తయారు చేయబడు మంచిమందు.
నీనిది విదేశములలో కూడా వాడుచున్నవారు.
అమృతాంజనము, సిద్ది, బొంబాయి అండ్ మదరాసు.

జాతీయయోగ వ్యాయామక్రీడా మహా సభ.

(-0-)

ఇటీవల గజపతి నగరమునందు జరిగిన వ్యాయామ సభ లో సభాధ్యక్షుల యువవ్యాసమునందు ముఖ్య విషయము లీక్రింది ప్రకటితములు.

మన దేశ స్థితిగతులు మిరరిగిన వగుటచే విశేషించి పీఠిక వ్రాయ నక్కర లేదు. ప్రాచీన భారతీయులు కారీరిక, మానసికాధ్యాత్మికోన్నతు లెంత గొప్పవిగా నుండెడివో తెలిసి కొనవలసినది. ఋగ్వేదకాలమునకు పూర్వము నుండి భారత వర్షాధ్యులు త్రివిధములగు వ్యక్తిత్వలను తెలిసికొని ఆకేత్రుల నభివృద్ధిం చేసికొనుచుండెడి వారు చూడుడు. మన ఋష్యాదులు మూర్ఖులనుసార్పములం జేయుచు నూర్వోపాసన సక్రిమముగా, జేయుచుండెడి వారు:- హే నూర్యా! నీలోగల తేజము, వీర్యము, బలము, శుభ్రత, మొదలగు దివ్యగుణంబులు నాకిచ్చి నా సంబంధమైన, మనసా, వాచా, మాస్తములలో చేసినపాపములు దహించి నన్ను పుణ్యాత్మునిజేయుమని సాష్టాంగ దండ ప్రణామంబులం జేయుచుండిరి... ఈ దండంబులే, మన యిప్పటి దండాలు లేక దండ అను పాఠసీ శబ్దముగా మారింది. అనగా ప్రతి యొక్కడు నూర్వోపాసన చేయని ప్రతిమానవునికని మోక్షము లేదను నియమము పెట్టిన సర్వజన సామాన్య లోకోగ్యవంతులు, తేజోవంతులు, బలవంతులు, కారీరి మన ఋషుల తేర్పరచిరి. అట్లేర్పరచినను నూటి కొకడయినను వానిని జేయుట లేదు, సరిగదా, స్నానమైనను చేయుట లేదు.

ఇంతేకాక ప్రాచీన బాలిలోను, రోము, ఈజిప్టు, గ్రీకు దేశముల చరిత్రములను రోమనుసామ్రాజ్యముయొక్క దుస్థితి వరకు జాగ్రత్తగా చదివి చూచిన మనవ్య మాత్రులు జాతీయోక్షేమములయొక్క ముఖ్యాంశము శరీరబలమని మాత్రము ఒప్పుకొనక తప్పదు. ప్రాచీన కాలములో ప్రతివిద్యార్థియు లినప్రథమకర్తవ్యము శరీరవ్యాయామమని తెలిసికొనెడివారు. దేవతలు సయితము మతసంబంధమైన యాటలతో పాల్గొనుచుండెడివారు. ఒలంయపిన్ మొదలగు మహాస్థలములలో నాడిన యాటలు క్రమముగా జాతీయజీవన మర్మములై యుండెడివి. ఈ మహాస్థలములలో జాతీయ వ్యాయామక్రీడ లాడి జయమొందినవారి గృహములు అప్పటికారితే పూజింపబడుచుండెడివి. గ్రీకుదేశ యువకుడు తనజన్మభూమి పరరాజుల పాలనపడక కాపాడుటయే తన విధ్యుక్తధర్మమని భావించుచుండెను. స్నాన్తన విద్యయొక్క అదర్శము యువకులు రణవిద్యాకోవిదు లై ఓర్పు దైర్య శౌర్యాదిగుణములు పూర్ణ విశ్వాసాది సకల లక్షణములు గలిగియుండవలెనని కాని ప్రస్తుత భారతవర్ష యువకుల యొక్కయు అధ్యాపకుల యొక్కయు ఉద్దేశ్యములవంటివి కావు. ఇప్పటి ఉపాధ్యాయులు కారీరి వ్యాయామము, రణవిద్య నెరుగని స్థితిలో నుండుటయేగాక వాని యుచ్చారణమే కళ్లకారీరిముగా విసిపించుచున్న యది. ఎంత విచారకరమైన సంగతి. పాశ్చిమాత్యులగు రోమనుల విద్యాకోశలము ఎట్లు ఉండెడిదో యూహింతుము. విరోపాఖండములో చాలా భాగము జయించుటయే గాక భారతవర్ష రాజ్యతల్యులగు గ్రీకుదేశమును జయింపగలిగిరి. రోమనుదేశము నాగరికత స్థితి యందు నున్నప్పుడు అందరును కారీరివ్యాయామము అభ్యసించుచు తమ బలాధిక్యతవలన గొప్ప సామ్రాజ్యమును సంపాదించి గలిగి జూలియస్ సీజరు మొదలగు యోధులను తయారు చేయగలిగిరి. కాని యది యంతయు గతించినది. భారతవర్ష యుగ సంతానము ఆధునిక నాగరికత లయిన పాశ్చాత్యుల ననుసరించి ప్రాచీన సాంప్రదాయముల నన్నియు బోగొట్టుకొని దుస్థితిలోనుండుట విచారకరము.

ఆరోగ్యముకల్గిన విద్యార్థి యెంతకాలమయినను జదివి దాని నెరవ జ్ఞాపకమునందుకొన శక్తుడగును. నేతదృష్టియు దూరాలోచన శక్తియు గలిగియుండును. ఈ వాస్తవము ప్రయత్నించి చూచినగాని తెలియదు. ప్రతిదినము పాఠశాలలకు పోవుటయు తెల్లవానవరకు చదివి చదివి అంత్యమున బడికి పోవుచున్న పుడు కూడా చదివినను బడిలో పాఠములయందు ఒక ముక్కయైనను జ్ఞాపకముచుకొన లేకపోవుటకు కారణము వారి శరీరదృగ్బలత్వమే. ఇది గాక సర్వసాధారణముగా మన యువకులు ఏదో యొక విషయమును గురించి ప్రసంగించునప్పుడు గాని లేక తదేకధ్యానముగా బుద్ధినిలిపి మాటలాడదలచుకొన్నప్పుడు గాని సందర్భానుసారముగా మాటాడలేదు. దీనికి కారణము వారి శరీరదృగ్బలత్వమే. అన్నిటికి నాధారభూతమగు శరీరశక్తి లేనది బుద్ధిబలమండదు. బుద్ధి

బలము లేనివాడు నునుప్పుడుకాదని మన ఋష్యాదులు చెప్పటయేకాక పాశ్చాత్య విద్వాంసుడగు|| సర్ మెక్ థెడక్ గారుకూడా విస్పష్టముగా తమయోగవ్యాయామశాస్త్రవిజ్ఞానరహస్య మను మహాగ్రంథరాజమునందు చెప్పియున్నారు.

ఆధ్యాత్మికశక్తి (విద్య)

మొదిటిరెండు పూర్వముగా నున్నప్పుడే ఈశక్తి మనిషి యందుండును. హతయోగప్రవీక్ష మొదలగు యోగగ్రంథరాజములలో శరీరబల మభివృద్ధియైనగాని మానసికాధ్యాత్మికశక్తి బలండుట కాధారములు లేనని విశిష్టాగ్రహణమైనది. ప్రాచీన కాలములకు యోగదృగ్బలశరీర శక్తులున్న పితృము ప్రాపంచకులను సమ్మోహనపరచుచుండెడివి.

ప్రాగ్ పశ్చిమాంబుధుల నీడుటకు తగునావలం గట్టు, మనుష్యుని కర్తవ్యము గ్రహించకేరీర రక్షణోపాయమునకు ప్రయత్నింపుడు. మీ సంతానములకు యోగవ్యాయామశాస్త్ర రహస్యములు నిర్బంధముగా నేర్పుడు. ఇదియేమనయాశయము.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్ణముగు దేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా?
లేనివో మాడిట్స్ విగర్ ఆను జోషధరాజమును వాడిమాడండి
అమితత్వమునేతిగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము, నరపటుత్వము లేమి మున్నగునవి యే కారణములచే గలిగిన వయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును అకాల వృద్ధాప్యమును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యావనవంతులచేయును. వృద్ధులమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్తముదృఢించి, ఉత్సాహము కలిగించి నూతన పురుషునిజేయును. గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిధ్యము చేయబడినది. 48 మాత్రలు గల డబ్బీ వెల రూ 10-0-0 మాత్రమే. పోస్తేజీ ప్రత్యేకము. నేడొక డబ్బీనుకొని వాడి, దాని చమత్కారమగు ఫలములను పరిశీలించుము. అనేక మందులు పనిచేయని పట్టని ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ప్రత్యేక నిర్మాతకులు,
మాడిట్స్ మ్యానుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
(863) 886 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.
MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 35, MAIN STREET, Camp, POONA)

అత్యద్భుతమైన జోస్యము

మీ జననకాలమును తేదీగాని లేక మీ వయస్సును నక్షత్రముగాని లేక మీగు జాబును వాగ్మయజేసెను గాని తెలియజేయును. మీ జీవితఫలములు సంపూర్ణముగ ఒక సంవత్సరమునకు తెలుపబడును. ఇందులకుగాను మీ రొకరూపాయిని మాకు పంపకలెను. మా జోస్యముయొక్క శ్రేష్ఠతను గూర్చి వంధకోణములో వ్రాసినకేలుగనున్న టి. కే. శివరామయ్యకు బి. ఏ. సి. ఎల్. గారిట్లు వాగ్మయచున్నారు:-
మీరు చెప్పిన భవిష్యత్తు అత్యద్భుతముగ ఈ సంవత్సరమంతయు ఇనుమంతయు విరుద్ధములేకుండగ నిజమైన దృష్టాంతము నిచ్చినది.

దీ కలింగ అప్రెలూజికలు బ్యూరో
902 చోడవరము, విశాఖపట్టణముజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు.
బొమ్మల కాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము.
క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include గోరోజనము తులం గికి, కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, రసధన్యము, ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను, పచ్చకర్పూరం, బాలామృతము, తాంబూలమాత్రలు.

అమృతాంజనం డిల్వో. 109, (ఫోటోడు, బొంబాయి, 6, కంఠానగిట్టి సిద్ది, మద్రాసు.

శుక్లనష్టమునకు దివ్యోషధము

శుక్లనష్టవ్యాధిగ్రస్తు లగు విద్యార్థులకు అమోఘముగ పనిచేయును. వెల రూ. 1.
కె. ఎల్. ఎఫ్. సింహా బ్రదర్సు
(915) నేటిపు డాక్టరు, రాజమహేంద్రవరము.

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు

సర్. నారాయణచంద్రవార్మగారు

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... మహాభారతము... భగవద్గీత...

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

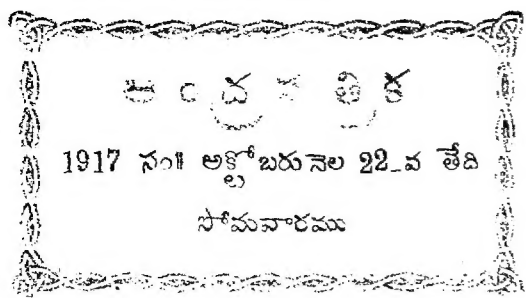
హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

హిందూ ధర్మ ఆశ్రయములు... భగవద్గీత... మహాభారతము...

ప్రాచీనాంధ్ర వైభవము

1916-17 సంవత్సర పురాతన చిత్తూరు జిల్లాలోని శాసనముల పరిశీలనకు యత్నావహకముగా నున్నది. ప్రాచీనాంధ్ర వైభవమును చిలుకూరి విరభద్రరావు పంతులుగారు దృక్పథ దర్శనము గావించి, ఆంధ్రులకు మహాభారతము జేసిరి. పురాతన శాసన పరిశోధన కొరకై ప్రభుత్వమువారు విశేష ధనమును వెచ్చించుటలేదు. అయినను అట్టి కనికరముతోని కొంత యుత్సాహము గావించినందులకు వారు వందనీయులు. క్రజ లిక్కార్కమునకు ఖూని సాధింపబడుచును. ప్రాచీనాంధ్రుల యాస్థ్యముగూర్చి నిపుడిప్పుడే దెలిసికొన గలుగుచున్నారము. వారిచారిత్ర సమగ్రముగా దెలిసికొనినగాని, ఆంధ్రులలో ఆత్మబలము, ఆత్మవిశ్వాసము జనింపవు. మా ఎడమచున్న నివేదికమున ఉదయగిరికోట, అందలి దేవాలయముగూర్చి కొన్ని పరిశోధనాఫలితములు ప్రచురింపబడినవి. కావలి రైల్వే స్టేషనుకు యేబదిమైళ్ల దూరమున ఉదయగిరి అను గ్రామము, ఆపేరుగల పర్వతము గలదు. ప్రాతఃకాలమున సూర్యుడు దియించునపుడు, సూర్యకిరణ తేజ మా వర్షతమునై ప్రసరింపగనే, యక్కడ గన్పట్టు సౌందర్యము, ప్రకృతిశోభ యత్యద్భుతమున విస్మయపరిచినది. నాయంసమయమున, సూర్యకాంతి దగ్గుచున్నపుడు, సౌందర్యముదగ్గి మానసము నందు పిఠరీతభావము లుదయించును. ప్రాతఃకాలమున జూపట్టు సౌందర్యప్రభావముచే, ఆపురికి "ఉదయగిరి" అను స్థానమును గలిగి యుండునని యూహించబడినది. అక్కడ వీరభూమి జూచినచో శిథిలమునై విశాలములగు దుర్గములచేతను, జీర్ణ భవనములచేతను కలపబడిన ఉన్నటుల గాన్పించును. వర్గము సమీపించుట తేలికకను మార్గము గన్పట్టదు. పర్వతమునకు తూర్పుదిక్కున మాత్రము అంత్యక్షాగ్రమున మాత్ర మొక్క ప్రాంత గాన్పించును. దుర్గమునకు చేరు రక్షణ లెవ్వయు లేకపోయినను, పర్వతముయొక్క సహజాకారముచేతనే దుర్గము జేయబడి గావించబడినది. పర్వతము పైననే యదకసమృద్ధి యుండుటచే, ప్రాచీనకాలమునుండియు, దుర్గముభేద్యమై పరిగినది. 16 వ శతాబ్దమునకు బూర్వ మీదుర్గముగూర్చి వివరము లెవ్వయుబాగుగ దెలియవుగాని, ప్రస్తుతము గాన్పించు భవనములు కోటలు 17 వ శతాబ్దమున మహమ్మదీయాక్రమణమునకు బిమ్మలనే నిర్మింపబడినవి దెలియుచున్నవి. 1514 వ సంవత్సరమున కృష్ణదేవరాయలు యీ దుర్గమును వశపరచికొనినటుల శాసన దృష్టాంతములు గాన్పించినవి. ఒక శాసనము ప్రాచీన కన్నడభాషలో పర్వతవైభాగమందును, మరియొకటి తెలుగుభాషలో పర్వతపుదిగువ భాగము నందును జెక్కబడి యున్నది. ఇవిగాక విజయనగరమును 16వ శతాబ్దమున సందర్శించిన పోర్చుగీసు యాత్రికుడగు న్యూనిజగారి వృత్తాంతము న్యూయోగారి గ్రంథమున వివరింపబడినది. న్యూనిజగారి వృత్తాంతము నను

సరించిన, కృష్ణదేవరాయ లీ దుర్గమును పగు నెనిమిది మాసములు ముట్టకించి యాపిమ్మట వశపరచికొనగలిగినది దెలియుచున్నది. ఆ కాలమున యీ దుర్గాధీశుడు ఓడ్రదేశపు గజపతి ప్రభువగు కృతాపరుడును. ఆతడు కృష్ణదేవరాయనికి ప్రబలశత్రువు. ఈ దుర్గమును జయించి, కృష్ణదేవరాయలు ప్రతాపరుద్రుని కొడవీటివరకు దరిమి, కొంచెము దుర్గమును నూడ న్యూనిజగారి కొననని శాసనములు దెలుపుచున్నవి. ఉదయగిరి దుర్గమును జయించినపుడు, కృతాపరుడు పిన తండ్రి యగు తిరుమల రాంతరాయుని బాదిగ రైకొనినటుల శాసనములు దెలుపుచున్నవి. సాంపీలో గాన్పించు శ్రీ కృష్ణదేవరాయ సంబాధమయిన శాసనముల పరిశీలన, బాలకృష్ణ విగ్రహమును ఉదయగిరినుండి కృష్ణదేవరాయలొప్పుకి గొంపోయినటుల గాన్పించును. పురాతనవస్తుపరిశోధన శాఖాధ్యక్షులగు లాంగుహార్స్ట గారు 1916 సెప్టెంబరు నెలలో విజయనగర శిథిలముల పరిశీలించుచున్నపుడు బాలకృష్ణ విగ్రహము వారికి గన్పట్టెను. బహుశా మహమ్మదీయులు 1565 సంవత్సరమున విజయనగరముపై దండెత్తినపుడే విగ్రహమును వెళ్లగించి పారదైవి యుండును. విజయనగరమునందు, కృష్ణాపుంజు పూర్వకాలమున బ్రసిద్ధిపొందెను. అందలి శ్రీ కృష్ణదేవరాయము, కృష్ణదేవరాయల కాలమున గట్టబడిన సుందర భవనములలో కొకటి యది జెప్పకొప్పుడు. ఈ భవనము ఉదయగిరినుండి గొంపచ్చిన శ్రీ కృష్ణ విగ్రహమును ప్రతిష్ఠించుటకై, నిర్మింపబడినది. శ్రీ కృష్ణవిగ్రహము సౌందర్యముచే నలరారుచున్నది. కుడిపాద మొకములముపై నాదించి, బాలక్రీడల గావించెడి తూపురు స్తంభము దెచ్చుచున్నది. చేతులు రెండును గాన్పించకపోవుటచే, విగ్రహ సౌందర్యము సంపూర్ణ గాన్పించుటలేదు. ఎడమచేతివై శ్లేడచుపాదముపై నున్నది. మొలమునవ్యగజ్జలు గాన్పించుచున్నవి. ఉదయగిరిపై రెండు మసీదులు నిలిచియున్నవి. అందులో పెద్దది సౌందర్యవంతముగ జూపట్టును. ఇది కాలిలే 1642-వ వత్సరమున నిర్మింపబడినటుల శాసనదృష్టాంతము గలదు. ఇది గట్టుబడు బూర్వము కోటలోని, కోట వెలుపలి సొందూ దేవాలయముల నాకన మొచ్చినటుల కాలిలే ఆ శాసనమున దెలియబట్టి యుండెను. పర్వత క్రిందిభాగమున గల ఉదయగిరి పర్వతమందు, మగాళవందల దేవాలయములుండెననియు, నవి యన్నియు మహమ్మదీయులచే వినాశము గావించబడినవియు, అక్కడి ప్రజలు పూర్వగాడల జెప్పెదరు. ఇప్పుడు నిలిచియున్న దేవాలయములలో రఘునాయకదేవాలయము, శ్రీకృష్ణదేవాలయము ముఖ్యము లయినవి. శ్రీకృష్ణదేవాలయ ద్వారమున, గోపికాశ్రీ వెన్న మధించుచున్నటులను, శ్రీకృష్ణుడు వెన్న నెత్తికొని పోవుచున్నటులను విగ్రహములు గాన్పించును. ఈ దేవాలయమునందలి విగ్రహమునే కృష్ణదేవరాయలు విజయనగరమునకు గొంపోయినటుల జెప్పబడినది. ప్రతాపరుద్రుని జయించినచో, శ్రీకృష్ణదేవరాయమును విజయనగరమున స్థాపించి యందలి విగ్రహము నా దేవాలయమున ప్రతిష్ఠించెదనని, కృష్ణదేవరాయలు యుదయగిరి బాలకృష్ణునికి మొక్కుకొని యాప్రకార మాచరించి యుండవచ్చునని యూహించబడినది.

కృష్ణాజిల్లా గుంటుపల్లిలోని బౌద్ధుల ఓట్టడములు ప్రాచీననైశనమును స్తంభము దెచ్చుచున్నవి. గుంటుపల్లి గ్రామము ఏలూరు రైలుస్టేషనుకు 28 మైళ్లదూరమునందున్నది. గ్రామమున కొకపైలు దూరమందున్న పర్వతమున బౌద్ధ దేవాలయము,

అందు బౌద్ధస్తూపము, విశాలముగు బౌద్ధాశ్రమము గాన్పించును. ఇంకను కొన్ని పర్వతగుహలుగలవు. బౌద్ధదేవాలయము వర్తులాకారముగ నున్నది. ఇదలి సుద్యుకొలత 18 అడుగులు, ఎత్తు 14 అడుగుల 9 అంగుళములు. మధ్యభాగమున 11 అడుగుల 8 అంగుళముల మధ్యకొలత గలిగి, 8 అడుగుల 6 అంగుళముల ఎత్తుగల బౌద్ధ స్తూపము గన్పట్టును. భవనపు పై భాగము ప్రతాకారము దాల్చి విచిత్రము పురిగొల్పుచున్నది. అశోకుని శిల్పమును క్రీస్తుశకమునకు బూర్వము 250 సంవత్సరమున జయించినటులను, ఈ దండయాత్ర యందు గావించవలసి నచ్చిన ఘోరములను శిలకొంచి, మానసము కరగి, బౌద్ధమత మవలంబించినటుల గంజాము జిల్లాలోని బౌద్ధ శాసనమున జెప్పబడియున్నది. అశోకుని బౌద్ధుని గావించిన శాసనము ఆంధ్రదేశమునకు దక్కుట, ఆంధ్రుల సగర్వల జేయకమానదు. గుంటుపల్లి స్తూప మాలమునకు జెందినదని యాకారముచే వెల్లడియగుచున్నది. స్తూపము పైని, దేవాలయపు గోడలపైని, పూర్వకాలపు గచ్చు ఇప్పటికిని నిలిచియున్నది. ఈ దేవాలయమునకు సంబంధించి, సన్యాసుల వాసస్థానమైన బౌద్ధవిహారము గుంటుపల్లియందు గలదు. గచ్చుకలుపుటకు ఇనుప పనిముట్లు పురికొన్ని యిరుపసామానులు భూభాగమున గాన్పించినవి. ఆ కాలమున ఆంధ్రదేశమున ఇరుముయొక్క ఉపయోగము దెలియునటుల కిది యొక తార్కాణము. బౌద్ధచైత్యము, అందుకు సమీపమందున్న మండపము విశాలమై, అందలి నిర్మాణసౌందర్యము జూపనుటకామోక్షముగొల్పుచున్నది. అన్నిటికన్నను పెద్దదియగు స్తూపపు మెట్లపై నొక శాసనము దొరకినది. అది దీక్షితున నుదహరింపబడినది. "బౌద్ధ సన్యాసియగు నుచుజ్జనాధుని ఆజ్ఞల కనువర్తురై శిష్యురాలుగనుండు నానాదా యను నామె ఈ మెట్లను గట్టించెను." ఈ యక్కరమును క్రీస్తుకు బూర్వము రెండవ శతాబ్దపు బ్రాహ్మిలికలో చెక్కబడినది. ఈ శాసనము ననుసరించి ఆంధ్రదేశమున బౌద్ధ సన్యాసులేగాక, సన్యాసినులు నూడ గలరని సుస్పష్టమగుచున్నది. అక్కడ గాన్పించు నాశ్రమములలో నొకటి సన్యాసులకును, మరి యొకటి సన్యాసినులకును స్థావరమైనటుల గన్పట్టుచున్నది.

ఇంతవరకును విశాఖపట్టణ జిల్లాలో, పరిశోధనలకు వలముపానుగి లభింపనని, యభిప్రాయము ప్రబలియుండెను. ఇప్పుడు దెలిసిన సమాచారము బట్టి గంజాము విశాఖపట్టణ జిల్లాలలో ప్రాచీనచారిత్ర కనేకసాధనములు లభించుననిస్పష్టపడుటచే, వెంటనే గంజామండలములందు బనికి ప్రారంభింపవలయు నని నివేదికమున హెచ్చరింపబడినది. ఛోటా అను గ్రామముందు, జై ప్రహలయ మొకటి గన్పట్టినది. అందు శిల్పనైచిత్ర్యము గాన్పించుచున్నది. విగ్రహములను జైనతీర్థాంకరముభవనాధుడు నిర్మించినటుల దెలియుచున్నది. విగ్రహమునకు శిరోవేష్ట ముండుట విచిత్రముగ జూపట్టుచున్నది. అనేక ప్రాచీన శిథిలములు గనుగొన బడినవి. ఒక శిలయందు భర్తదీక్షిపై భార్య సహాగమనము గావించుచున్నటుల జెక్కబడినది. ఇక్కడి శిథిలముల గాంచిన, 13, 14 వ శతాబ్దములందు విశాఖపట్టణ జిల్లాయందీ కాలపు వారి కన్న నాగరికత యుండును, విజ్ఞానము నందును, కళానైపుణ్యము నందును అనేక మడంగులు అతిశయము జూపిన ప్రజలు నివసించి యుండవలెనని, నివేదికమున దెలుపబడినది. ఇట్టి ప్రదేశములు రైలుస్టేషనులకు దగ్గర లేకపోవుటచే, ప్రజలు విశేషముగ దర్శించుటలేదు. ఈ ప్రదేశ

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ఆయుర్వేద సమ్మేళనము

రావోపు నవంబరు 16, 17, 18, 19 తేదీలను బెజవాడయందు జరుగును.
ఆయుర్వేదవిషయములను గూర్చి చర్చించబడును.
ఆయుర్వేద వైద్యులందఱు రాబ్రాధితులు.
చక్కని వసతు లేర్పఱుపబడును.

ములకు వెడలుటకు దగిన ప్రయాణసౌకర్యముల నేర్పరువవలయు నని, నివేదికమున సూచించబడి నది. "ఆంగ్లేయ విద్యాధికునికి, దేశచరిత్ర తెలియుటకన్న గ్రీకు రోము చరిత్ర లధికముగ తెలియును. కాని ఆతడు దేశపరిపాలనమున నెక్కుడుగ పాల్గొనదలచిన యెడల నిట్టి దుస్థితి దొలగిపోవలయును. స్వదేశ ప్రాచీన చారిత్ర విద్యా విధానమున భాగమగునని యూహింపవచ్చు"నని నివేదికమున వ్రాయబడినది. ప్రస్తుత దుస్థితికి ముఖ్యకారణము ఇపుడు ప్రబలి యున్న విద్యా విధానమే యని చెప్పవచ్చును.

అయినను, ఆంగ్లము ప్రతికూల పరిస్థితుల సరకు జేయక, ప్రాచీనాంధ్ర చారిత్ర గమగొనుటకై పరిశోధనల గావించవలయును. ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నము లీ విషయముల మనలను విశేష దూరమునకు గొంపోవజాలవు. ప్రాచీనాంధ్ర వైభవము గూర్చి చరిత్రాంశముల బైకిడిసి, దానిని ఆంగ్లములయెదుట నుంచిన గాని, ఆంగ్లముల యుత్సాహ పతితయించదు. ఆంగ్లోద్య మాభివృద్ధికి, ఇక్కారము ముఖ్యసర మని, ఆంధ్రవిద్యాధికులు గ్రహించెదరు గాక!

గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ రంగుము

ఈ సంఘపు 1916-17 సంవత్సర నివేదిక ము మా కార్యస్థానము జేరినది. నిరుత్సాహము ప్రభుత్వమువారు పరిపాలనమందు జూపిన భావముల సవరించుటకై అధ్యక్షులగు న్యావతి హను మంతరావు వంతులగారు ప్రయత్నము గావించి రని నివేదికము జదివిన విశదపడును. ఈ విషయ మై కలెక్టరుగారు ప్రశంసించిరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ మ్యూనిసిపల్ వ్యవహారములలో దినదినాభివృద్ధి గాన్నించుచున్నదని తెలియబరచిరి. ఈ సంఘమువారు ముప్పదిసభల గావించిరి. ఇం దేసభ యు నిర్ణీతసంఖ్య రాక నిలిపివేయబడక పోవుట ప్రశంసార్హము. ముఖ్యమగు వస్తులు చాలభాగము వసూలయినవి, వసూలుకావలసిన మొత్తమున రు 362-5-6 లతో రు 182-10-2 లు దరిమిలా వసూలయినవి, 14 రూపాయలు తిరిగి యివ్వబడినవి. రు 55-8-1 లు రాని బాకీ క్రింద త్రొసివేయబడినవి. సంవత్సరాంతమునకు రు 117-3-3 లు మాత్రము వసూలుగాక మిగిలియున్నవి. ఇది రైల్వేవారియ్యవలసిన బాకీ. ఈ బాకీ గూడ పిమ్మట వసూలు గావించ బడినది. వస్తుల వసూలు విషయమై జాగరూకత అవలంబింపబడినటుల స్పష్టము. ఇపుడు కొరింబాడుతోగలిపి వట్టణ జనసంఖ్య 42,625. ప్రతి మనుజునికి రు 1-7-7 చొప్పున వన్ను విధింపబడుచున్నది. రోడ్లపైటోలు వన్నులో 100-కి 86 చొప్పున రు 12,109-8-8 లు వెచ్చింపబడినది. ఈవత్సరమున క్రొత్తరోడ్లు నిర్మింపబడెను. చిన్నిరోడ్లు, సందులలో నుడు రోడ్లు మరమ్మలు గావించబడిన వనియు, ముఖ్యమగు రోడ్లు ధనము జాలినంతవరకు మంచినీటిలో నుంచబడినవనియు, వర్షాధిక్యముచే రోడ్లు చెడినవనియు, నివేదికమున దెలుపబడినది. డివిజనల్ ఆఫీసరు గారు రోడ్లస్థితి చక్కగ లేదని విమర్శించిరి. వర్షాధిక్య మిందుకు గొంతవరకు గారణమైయుండ నోపుననియు, మరమ్మతుకు ఆలస్యము కంట్రాక్టరుదనియు, ఫలితములు అసంతృప్తికరముగ లేవనియు, మరమ్మతు లింతతరచుగ గావించ నవసరములేకుండ గట్టిరాతి నుపయోగించిన బాగుండెడిదనియు కలెక్టరుగారు దెలిపిరి. రోడ్లు మంచినీటిలోనికి దెచ్చుటకు గట్టి యత్నములు గావించబడెనని ప్రభుత్వము వారు స్తోమించిరి, డ్రెయినేజీ

విధానము నేర్పరుచుటకు కిలక్షలరూప్యము లవసరమని మదింపు వేయబడినది. ఈ మొత్తమును ప్రభుత్వమువారు సంగ్రామ సమయమున బసం గెదరని యూహింప వీలులేదు. ఈలోపుగ ఇపుడున్న మూడు డ్రెయినలను యూరివెలుకల వరకు విస్తరించుటకు 12,800 రూప్యముల నొసగవలయునని, సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారిని గోరిరి. ఇందుకు స్థానులు దయారు గావించబడుచున్నవి. డ్రెయినేజీ విధానము పూర్తియగువరకు మురుగునీటి ప్రవాహము విషయమై యెట్టిమార్పుల గావించుటకు వీలుండదని నివేదికమున దెలుపబడినది. అయినను సాధ్యమగునంతవరకు, బజారులు మురుగు నీటిమయము గాకుండ, మ్యూనిసిపల్ సంఘము జాగరూకత వహించుట యవసర మని సూచించుచున్నారు. వైద్యాలయము ప్రజలకు నెక్కుడు ఉపయోగకరముగ నున్నదని దెలుపబడినది. వెడకటి వత్సరముకన్న రోగుల సంఖ్య యధికముగ నున్నది. నివేదిక సంవత్సరమున అంటువ్యాధులు ప్రాబల్యము గాంచలేదని తెలియుచున్నది. పెంగళాయపాలెమునుండి వచ్చు నీరు, ప్రజల అక్కరలకుచాలుటలేదు. ఇంతలోనివిషయమై అభివృద్ధిజరుగు సూచనలుగన్పట్టలేదు. దీపముల సంఖ్య తృప్తికరముగ నున్నది. 814 సామాన్య దీపములును, 12 గ్యాసుదీపములును వట్టణమున వెలిగించబడుచున్నవి. ఇందుకొరకై రు8748-12-1 లు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారిచే వెచ్చింపబడుచున్నవి. అధ్యక్షునికిని, సభ్యులకును వైషమ్యము లేదైయు లేక, పరిపాలనాకార్యములు సభ్యుభావముతో నిర్వహింపబడినటుల నివేదికమున గాన్నించుచున్నది. నిలువ రు 473 లు మాత్రమే యుండుట తృప్తికరము గాదని ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు. ఈ నిలువ యయినను బావాజీ మతపుభూమిని మిషనువారలకు విక్రయించుట మూలమున సమకూర్పబడినదట.

వెనుకటి వత్సరమునందుకన్న అభివృద్ధి గను బాడవలెనని మ్యూనిసిపల్ సాఫ్టుకుల తోడ్పాటుతో అధ్యక్షులు కన్పించిరటకు సందియము లేదు. ఇది ప్రశంసనీయము. కాని పూర్వమొకపు డీ సంఘము రాజధానియందెల్ల ప్రాముఖ్యము వహించిన స్థితికి గొంపోవుటకు సంఘమువారు కృషి సలుపవలెను. ప్రభుత్వ ప్రశంసతో దృఢ జెందియుండిన జాలరు.

బొంబాయి క్రానికలు

ఈ పత్రికకు నిన్నటిదినము నుండియు, హాగ్ని మనుగారు సంపాదకులుగ నుండుట కంగీరించి రని దెలుపుటకు సంతసమగుచున్నది. డైరెక్టరులకును, నిర్దేశిని రాజీనామిడినది. కామాగారు తమవనిని చాలించుకొనిరి. ప్రాతరైల్వేకులలో ఛోబర్ను, జిహంగీరు వెట్టింగూర్లు రాజీనామయిరి. సంగమన వారికిబదులు యంగు ఇండియా సంపాదకులగు ద్వారకదాసు జమ్నాదాసు గారును, ఉమానాథబాని అను వారును నియమింపబడిరి. భారతదేశీయుల ఆశయ ప్రాప్తికొరకై కష్టపడుచున్న హార్ని మెను

గారి యాజమాన్యమున, క్రానికలు పత్రిక దేశమునకు లాభ మొనగూర్చు గాక!

క్రికెటులగు సర్ పార్టీ లూకిన్ గారు
వీరి మరణము గూర్చి దెలుపుటకు చింత వ్రేడముచున్నది. వీరు సర్జను జనరలు పని జేసి, మెప్పు గాంచిరి. ఆయుర్వేదవైద్యును తృణీకరింపక, దానిపైన యభిమానము గలిగి యుండిరి. దేశీయులయెడ సానుభూతి జూపుచుండిరి. వీరి యాత్మకు శాంతి గలుగుగాక!

దేశభాషా సమస్య

హెడమార్పుల సభలో, స్కూలు ఫయిసలు బిగ్రూపు విషయమున దేశభాషలలో నేర్పి, దేశభాషలమూలమున విద్య గఱపుటకు బునాదులవైచుట యవసరమని తీర్మానము గావించుట దేశభాషాసమస్యకు ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ వైద్య పరీక్షలు.

మాడవ ఎం. బి. డి. ఎస్. పరీక్ష
మొదటి తరగతి:—పి. ఎస్. రామ కుబ్రహ్మణ్యం.
రెండవ తరగతి:—జేసువాగన్ ధైర్యం, డబ్ల్యు వి. నెలమాన్.
బాస్ ఆర్డర్, పి. వి. కృష్ణన్ అనువారు మాడవ ఎం. ఎం. ఎస్. ప్యాసుకు తగిన వారుగ నిర్ణయింపబడిరి.
కడపటి ఎం. బి. డి. ఎస్. పరీక్ష రెండవ తరగతి, హెన్రీవైస్, పాలకోడెటి పెంకట కృష్ణరావు, భూతపూరి కృష్ణయ్య, చెన్నగిరి కృష్ణస్వామి రావు, ఎ. మహమ్మదు మహియద్దీన్, సి. ఊమెను.
ఎస్. ఎస్. రామస్వామి, ఎస్. కుబ్రహ్మణ్యయ్య, ఆలంబర్ తిరుమలయ్య, ఓ. మాధవన్, దురిశేటి నారాయణరావు, పి. ఎస్. పెంకట రమణన్ అను వారు ఎం. ఎం. ఎస్. ప్యాసుకు తగిన వారుగ నిర్ణయింప బడిరి. రావు పెంకట్రావు అనువారు రెండవ భాగమందు మాత్రము ఎం. ఎం. ఎస్ ప్యాసుకు తగినవారుగ నిర్ణయించబడిరి. కృష్ణ రంగనాథన్ అనువారు మొదటి భాగమందు అట్లు నిర్ణయింపబడిరి.

వజ్రహారి రామస్వామి, విట్టల్ నారాయణ, పి. వెంకటరమణ్ అనువారు ఎం. బి. డి. ఎస్.లో మొదటి భాగము నందు ప్యాసెరి.

మాడవ ఎం. ఎం. ఎస్.
పి. ఎస్ జగన్నాథన్, కోయంబుత్తూరు వెంకోబరావు.
కడపటి ఎం. ఎం. ఎస్.

ఆర్. కొండ్రెదెర్, డిట్టకవిరాఘవరావు, పి. రాజన్ శంకర్, గ్రామశేషాద్రి, బి. శ్రీనివాసాచారి మనవల్లిపిరణయ్య, పి. జోసెఫ్, కె. ఎం. రామన్, ఎస్. విశ్వనాథకృష్ణమూరు శేషగిరిరావు అనువారు మొదటిభాగముందు మాత్రము ప్యాసెరి.

తూర్పు ఆఫ్రికా నివేదనము.

లాడను, ఆటోబు 21:—తూర్పు ఆఫ్రికా అధికారుల్లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రుదళములలో ననేకము యుధులకును విడిచి మామనా చేరిరి. రూపొందా లూక వెడిట నాక్రమించుకొని మేము జర్మనల న్యాంగీయొడికట తలెత్తెచి యాంగ్లయోధుల పట్టుకొంటిమి. బుఫనారమునాడు కేసు నిగోరునుదళములు మామిది కంపబడెను. వాటికి చాలకష్టము సంభవించెను. గురువారమునాడు మేము వారిని తలపడితిమి. ప్రతియుద్ధముల తరిమివైచితిమి. యుద్ధమింకను జరుగుచున్నది.

విరోధామహాసంగ్రామము

ఆంగ్లదేశముపైని విమానముల దాడి

పెట్రోగ్రాడును రుష్యా దొరతనమువారు వదలుటకు నిశ్చయింపబడుట.

రిగా యుద్ధము—రష్యా యుద్ధశాకలను మోసగించుట.

(రైటుకు ఏజన్సీ.)

ఇంగ్లండు

శత్రువిమానము లింగ్లండుమీది కేగుట.

లండను, అక్టోబరు 20:—అధికారులెట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—నిన్నటి సాయంత్రము 6,7 నాకావిమానములు ప్రాగీకాన్యమండలముల నెదిరించినవి గాని ఈపట్టణము నెదిరితనము నిశ్చితార్థిప్రాయముతో నెదిరింపలేదు. అనేక స్థలములలో బాంబులు పేలుబడెను. లండనులోగూడ పేలుబడెను. దాడి యింకను పూర్తి కాలేదు.

ఫలితములు.

లండను, అక్టోబరు 20:—అధికారు లెట్లు ప్రచురించుచున్నారు. నాకావిమానములు నిన్నరాత్రి గావించిన దాడుల వలన 27 గురు మృతికొందరి. 53 గురు బెబ్బులుతగిలెను. కొన్ని యిండ్లకును కర్మాలకును పరికరములకును కొంతనష్టము గలిగెను. నిన్నరాత్రి లండను నగరమునందు శత్రువులు వచ్చుచున్నారని తెలుపునట్టికి వెన్నెల బాగుగ నుండెనుగాని చంద్రుడు లేడు. ప్రజలు మెట్టనే శరణాలకుముట్ట జొచ్చిరి. ఆయినను వస్తుసామగ్రి మాత్రము నిరాటంకముగ మెరుగుచుండెను. చాలమార్గమునందు తుపాకులు ప్రేలుచుండునట్లు చప్పుడు వినిపించెనేగాని మరేమియుజరగలేదు. మూడుగంటలైనపిమ్మట మెక్మిరాంటు మాత్రము పడెను. ఒక విశేషకుడిట్లువ్రాయుచున్నాడు. ఆబాంబువలన దీపములారీత్యయినవి. నెద్దనెద్దకట్టడముల అద్దములను ముక్కముక్కలుగావించినవి. విమానవిధ్వంసకఫిరంగులచప్పును వినుటకు ప్రతివారునత్యంతావధిగా జూచుచుండిరి. కాని ఒకంతటికిని తుపాకుల చప్పుడు వినిపించనందున శత్రువుల బట్టుకొనటకు మరేయేవియోయిపాయములు పన్నబడినవని ప్రజలనుకొనసాగిరి. ఈ కెట్టియు తూర్పుఆంగ్ల కనుభీరమున నుంచరించుచున్నవనియు, బోస్టింగ్ మ్యూజిక్ వచ్చుచున్నవనియు, వచ్చునట్లును, బోవునట్లును, బాంబులను వేయుచున్నవనియు ననేకకారణములవారములు తెలియుచున్నవి.

సర్జను జనరలు బాబ్బి పనిలో ప్రవేశించుట.

లండను, అక్టోబరు 19:—మెగపామేమియా శ్వవహారమున నిందితుడైన సర్జను జనరలుగారు వైనికసంఘమువారికి సమాధానము నిచ్చుకొనిరి. ఆయన యొసగిన సమాధానము సంఘమువారిని తృప్తిపరచు, జనరలుగారు మరల తమ యుద్ధాగ్రాహ్యముల నిర్వహించుచుండిరిని పార్లమెంటు ప్రజల సభయందు మెగ్నరుననుగారు తెలియపరచిరి.

“అవరుడె” చందాల మొత్తము

లండను, అక్టోబరు 20:—రెడ్ క్రాసు సంఘమువారికి “అవరుడె” ఉత్సవముల సందర్భమున వార్షికమొత్తము 708,000 పానులు. అధినివేశము లొసగిన రైటులతో సహాయగూడ వై మొత్తమున చేరియున్నవి. గాని విశేషతెగబడి తిరిగి పోగుచేసిన చందాలును, అమ్మకములవలన లభ్యకాడి మొత్తములును వై మొత్తమున చేరియుండలేదు. ఈ జిప్సోకా రిప్పటికి 118887 పానులవరకు మెసగిరి.

శత్రువిమానముల పారదోలుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—ఆంగ్లేయులెట్లు ప్రకరించెరి:—రెన్ను పశ్చిమ భాగమున శత్రువిమానముల పారదోలితిమి. ఈవెను కేశాన్యభాగమున ఉభయపక్షముల గారి ఫిరంగిదళములును విబృంభించెను. యుద్ధభూమియందు ప్రత్యేకవరోధము కలుగుచుండెను. మేము చాలకాలము రింగుల గాల్చి వైరుల కధికమగు నష్టమును గూర్చితిమి. గ్రామియందు మా వైమానికులు యువపదారి స్థానములు పన్నగు వానిపై బాంబులను వేసిరి.

తేయాకు కట్టపు.

లండను, అక్టోబరు 19:—సంవత్సరాదియందు తేయాకు దిగుమతులపై విధింపబడిన నిష్పంధములే తేయాకుకట్టపునకు కారణము. తగినంతసరకు దిగుమతి యగునట్టివుడు రోంధాప్రభువు నాకాపరిపాలనోద్వోగిలోడ నేర్పాటులమెనర్పిరి. సంవత్సరాంతమునకు తేయాకుసప్లయకొరతలేక జరుపవచ్చును. తేయాకు దొరతనమువారు శర్వరచినధరలచొప్పున దిగుమతియై, వర్తకుల లాభములు కఠినముగ పరిక్షింపబడుచుండును. దిగుమతియైన తేయాకు క్రమక్రమర మన్ని భాగములకును నష్టము అగునట్లేర్పాటులు చేయబడునని పార్లమెంటు ప్రజలసభ యందు జేమ్సు పార్కరుగారు నుడిచిరి.

దొరతనమువారి గోదాములలో నున్న తేయాకు

లండను, అక్టోబరు 19:—గతమాసము 30-వ తేది యందు ఆంగ్లరాజ్యమున దొరతనమువారి గోదాములలో 86416000 పానుల యెత్తుగల తేయాకు నిలువయుండెను. గత సంవత్సరమున వై దినముననే ఈ తీరుననే వర్తకులచే గొనిపోవడక గోదాములలో నిలువవడియుండిన తేయాకు 118668000 పానులు.

నాన్సుక్లిఫ్ ప్రభువు

లండను, అక్టోబరు 20:—అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములయందలి ఆంగ్లేయుల మిషను తాలూకు అధ్యక్షుపదవీని నాన్సుక్లిఫ్ ప్రభువు వదలుకొను ననిన వచనములను “డెయిలీ క్రానికలు” ప్రతిక రద్దుపరచుకొనుచున్నది.

మాంటెగుగారి స్థానే

లండను, అక్టోబరు 20:—“టైము” ప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—విద్యాసంఘాధికారి ఫీచరుగారు మాంటెగుగారు వచ్చువరకు వారి స్థానే ప్రజలమందెరుమున నభిగ్రతి నిధిగ నుండ నియమింపబడిరి. ఫీచరుగారు మాంటెగుగారి వలె ఆఫీసుపని సంతకు చూడరుగాని ఇన్స్టిట్యూషన్ గూలమున నన్నిసంగతుల బెలసికొందురు.

ప్రభుమందిర సంస్కరణములు.

లండను, అక్టోబరు 19:—ప్రభువుల మందిరమున గూర్చి యేర్పరపబడిన సంఘమునందు ఎ. సి. పాల్టరుగారి స్థానే పనిచేయుటకు చేబురైన గారంగీకరించిరి. పార్లమెంటు యూనియన్ ట్రస్టు సభ్యుడు ఎ. సి. పాల్టరుగారు ఈ పదవికి రాజీనామా వొసగిరి.

సిడెన్హాము ప్రభువుగారు.

లండను, అక్టోబరు 18:—24 వ తేదీని ప్రభువుల మందిరమున సిడెన్హాము ప్రభువుగారు హిందూదేశస్థితి ప్రస్తుత మెట్లున్నదియు, ముఖ్యముగా లీసెంటుగారి నిష్పంధించుట విడుచుటలను గూర్చియు ప్రసంగింతుమని ప్రకటించిరి.

కొన్ని వివరములు

లండను, అక్టోబరు 20:—లండను నగరము మీద మరల బెబ్బులు దాడి వెడలుట కొంత ఆశ్చర్యమును గలిగించుచున్నది. ఏలనన ఒక సంవత్సరమునందెయు లండనుమీదికి బెబ్బులు రాలేదు. నిన్నటిరాత్రి అచ్చటచ్చట కొంచెము ఊనకగ నుండినను నక్షత్రము స్ఫుటముగ వెలుగొందుచుండెను. బాంబులు పడుటకును, శత్రువులు వచ్చుచున్నటుల సంజ్ఞ ఈ యబడుటకును మధ్య చాల అవకాశ ముండుటవలన ప్రజలంత బాగ్రత్త నుండకుండిరి. అనంతరము రెంటుబాంబులు పడెను. తరువాత కి బాంబులు పడెను. వానిలో ననేకము మళ్లలో పడెను.

ప్రాస్తు

పశ్చిమరంగ సమరాంతము

లండను, అక్టోబరు 18:—ఫీల్డుమార్షలు హేగుగారిని యుద్ధ మంత్రివర్గ మభినందించుటయు, వారికి వందనముల నొనర్చుచు పార్లమెంటుసభవారు తీర్మాన మొనర్చు నేర్పాటులు జరుగుచుండుటయు బట్టిచూడ యీ వత్సరమునకు పశ్చిమ రంగమున యుద్ధము ముగిసినదని స్పష్టమై ప్రధానస్థానము నుండి నిన్నటి దినమున తంత్రివార్త ధృవపరపబడినది యుద్ధ ఫలితముల నీసందర్భమున పత్రికలు విమర్శించినవి. మిత్రమండలి వారికి ప్రదేశము విశేషముగ లభ్యము కాలేదుకాన పశ్చిమరంగ యవస్థాంతరము విఫలమైనదని జర్మనుల యీవాదమును పత్రిక లెగతాళి జేయుచున్నవి. ప్రస్తుత పశ్చిమరపు యుద్ధ కార్యములు సమరము నంత మొందించినవి. 1916-వ సంవత్సరాంతపు వ్యవస్థ ఈసంవత్సరమున పూర్తిగ మార్పు నొందినది. ఆంగ్లేయులు బెల్జియము పల్లపుభూమిలకు ప్రధానమైన యున్నత, ప్రదేశముల నన్నిటి నాక్రమించుకొనుటయే గాక, జర్మనీయుల కధికమగు నష్టముల కలిగించిరి. కనక జర్మనీయులకు శత్రువుల నెదుర్కొను సామర్థ్యము విశేషముగ కొరతవడజేసినని పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

శతభిన్న విజృంభణము

విమానయుద్ధము

లండను, అక్టోబరు 20:—ఫీల్డుమార్షలు హేగుగారిట్లు తెలియపరచిరి:—జొన్ని బీకు, ఫ్రెయినుబీకు, సెంటు జాలియును రంగములయందు శత్రుశతభిన్నులు తీవ్రముగ చరించెను. శత్రుస్థానములపై మేము ఫిరంగులను గాల్చితిమి. అర్హత పరిసరమున శత్రు శతభిన్నుదళము విశేషమగు తీవ్రతను గనుపరచెను. దూవె, ఫెంటు మున్నగు స్థలములయందు మా వైమానికులు నిన్నటిదినమున టన్నులకొలది బాంబులను వేసిరి కూర్చెయిస్తేను, పరిసరమున నుండు విమానశాలపై మెకటన్ను బాంబులు వేయబడెను. శత్రువిమానములు 11టిని ధ్వంస మొనర్చితిమి. మా విమానములు 7 గానవచ్చుటలేదు.

నేటి మధ్యాహ్నమున మార్షలుగారిట్లు తెలియజేసిరి రెన్ను టవరు హేమెట్టు, ఈ ప్రెసురులయ్య ఇరువదారి పరిసరములయందు ఫిరంగిదళ యుద్ధములు జరిగినవి. ఈవెనున కేశాన్య భాగమున నిరుపీడుల వైరుకు లొండొయలపై ఫిరంగులు గాల్చుకొనిరి.

కుర్రాసువారి ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 20:—మ్యూజిక్ నడి డిభయ్ పార్కుములయందును, ఎయిసునడిపై నువెయిసు కడెను దిరంగుల తీవ్రత ఘోరముగ నుండెను.

ఎయిసునడి యొద్ద శతభిన్ను సమరము.

లండను, అక్టోబరు 20:—కుర్రాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—మెనిజియసు ఫారము పరిసరమున ఆర్మిలరి యుద్ధము సంఘటముగ నుండెను. వైరుల కాపుదారిపైస్థములు మావంక్తులజొచ్చుకొన యత్నంచినవి గాని తరిమివేయబడెను. కాపుదల వైస్థములధికమగు నష్టముల నొందెను. మ్యూజిక్ నడియొద్దను, బెజానువో, బోయి-డి-కారియర్సులయొద్దను ఫిరంగిదళ ద్వంద్వసమరము భీకరముగ జరిగెను.

ఆంగ్లపరాసు రాష్ట్రముల మైత్రి.

పేరిగు, అక్టోబరు 20:—రాజ్యాంగసభయంద చర్చా సమయమున మొములెవుగారు తా మిటీవల లండను నగరమును పోయిన యంతము నెత్తుకొని యిట్లు ముచ్చటించి వాడగిరి.—ఆంగ్లపరాసు రాష్ట్రముల మైత్రి, నేటివలె నెన్నడును గాఢమై యుండలేదు. వైస్థములు రెండనిగాక, రెండువైస్థము లొక్కటిగ భావించియె స్థానముల వివరములు మున్నగునవి చర్చింపబడినవి. ఆశ్చేసులారెమును రాష్ట్రములు ప్రాన్యవారికి వచ్చువరకాంగ్లేయులు మన పక్షమున నిలతురని లాయెడు బార్టి గారధికారపూర్వముగ ప్రధమమున వచించియుండుట సభవారు గమనింపదగిన విషయమై యున్నదని చెప్పెను. వెయిసులెవుగారు నిట్లు జెప్పిరి:—ప్రత్యేకముగ సంధిజేసి కొందుమును తలంపుదొరతనమువారికెన్నడు నుదయించి యుండలేదు. మిత్రమండలివారి బలముల కన్నిటికిని పూర్వమగు సహకారము లభ్యపడెనేని, వారి శక్తిసంపద యజేయుమై యుండును.

ప్రాస్తు మంత్రివర్గపు విషయస్థితి.

లండను, అక్టోబరు 18:— స్టాన్లీ గునంబరి స్థితి చాల దుర్భర మగుచున్నది. పెయిన్స్ మంత్రివర్గమున అక్టోబరు 18న తేదీని సమావేశముజేసి ఛేంబరు నిశ్చయించిన దాదాగ రహస్యసభలు గావింపబడుచున్నవి. సంద్విగూర్చి ప్రధాన రాజకీయ నాయకులలో అభిప్రాయభేదములు గలిగినవనుట స్పష్టము. మాలవీమీద ఛాడెటుగారు చెప్పిన 'సేరా' పదములను గూర్చి తాను చేసిన పదాల సమర్థించుచు పెయిన్స్ వ్రాసిన 'చెప్పిన సమాధానముల ఛేంబరు వారికి సంపూర్ణము నుండలేదు. అందువలన మంత్రివర్గమునందు విషయస్థితి ప్రదగలదని స్పష్ట మగుచున్నది. మంత్రివర్గ నిర్మాణము సాంఘికవాదుల వైఖరిమీద చాలవర కాధారపడియుండ గలదు. రాజకీయజ్ఞులలో గలిగిన అభిప్రాయభేదములవలననే యిట్టి స్థితివచ్చెనో లేక దీనికారణము లింకను గూఢన త్రుతము లగు ఉద్దేశములవలనగలిగినవో తెలిసికొనుట కష్టము.

జెస్సిను పట్టునడుట.

లండను, అక్టోబరు 21:—నవ్వు మేమియు గలిగింపక కొన్ని జెస్సినులు ప్రాస్తుమీదినుండి యెగిరిపోయినవి. తేనివల్లికి తూర్పున పదియారు మైళ్ల దూరమునం దొకటి మంటలతో నేలగులెను. మరియొకటి బోరు బానిలెఖాయిస్తునవిషమున విమానములచే నెదిరింపబడి క్రిందికి దిగెను. దానిలోనుండు వారలు బంధింపబడిరి. జెస్సిను పట్టునడియెను. మరిరెండు జెస్సిను లెచటనో నేలగులినట్లు తెలియుచున్నది.

ప్రాస్తులో 4 జెస్సినులు నేలగులుట.

లండను, అక్టోబరు 20:— పరాసువారి ప్రధాన కార్యాలయమువద్ద నున్న రైటరుగారి విలేఖకు డిల్లీ లెంతి నిచ్చుచున్నాడు:— ఇంగ్లాండునుండి మరలి వచ్చుచున్న నాలుగు జెస్సినులు బలవంతమున ప్రాస్తులో దిగునట్లు చేయ బడినవి. అయినదని గూడ ధ్వంస మొనరింపబడినట్లు నమ్మ బడుచున్నది.

11 జెస్సినులు వచ్చుచున్న వని ప్రాస్తుంతటను మొదటి నుండియు తెలియజేయబడెను. వైమానిక సంరక్షకదళములు, ఫిరంగిదళములు మొదలగువానియన్నిటి కీసమాచారము వెంట నే తెలియజేయబడెను. శత్రువిమానము ఎదిరింపబడి ప్రాస్తునం దంతట పరుపు లెత్తునట్లు చేయబడెను. లూసినిల్లి సమావేశమున విమాన విధ్వంసక ఫిరంగు లొక జెస్సినును నేలగుల్పినవి. రెండు లెగ్గానునవద్ద క్రిందికి తేలిమివేయబడినవి. లూమార్చివద్ద నొకటి నేలగుల్పబడియెను. నాల్గవ జెస్సిను ప్రాస్తు మధ్య ప్రదేశము నంతట మొదలగుచుండి తుదకు నేలగుల్పబడియెను ప్రాస్తులో బాంబులు పడలేదు. నిక్కముగ ప్రాస్తునం దడు గిడిన దాదాగ దాడిదారులు పరాసువారి విమాన సంరక్షకదళ మువారికి వత్తులైరి.

రుష్యా

ప్రిమియరీ పార్లమెంటు.

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 21:— ప్రిమియరీ పార్ల మెంటు మేరీకోటలో ప్రారంభింపబడెను. గ్రామవాసుల ప్రతినిధులును, స్వాతంత్ర్య వాదుల ప్రతినిధులును, దొరతనపు సభ్యులును విశేషముగ సభకు బోయిరి. మిత్రమండలివారి రాజ కీర్తనలు, తటస్థదేశీయ రాజకీయజ్ఞులు, రుష్యా వార్తాపత్రికా విలేఖరులు విదేశవార్తాపత్రికా ద్యోగులు, ప్రజాసభ్యులుగూడ సభ కేతెంచిరి.

ఎం. కెరెన్స్కీగారు గంభీరపదాన్ని నొసగిరి. కా సనసభవారి యధికారముల గాపాడుటలో పార్లమెంటు దొర తనమువారికి సహాయము నొసరించెనని యతడు నమ్ముచున్నా డు. దీని ప్రారంభకార్యము నింక చాలకాలము వరకు నిలిపి వేయ వీలు కాదు. మహాకష్టతరసమయమున పార్లమెంటు తన కార్యమును ప్రారంభించెను. అయిన దొరతనమువారు దానికి తమచేత వైసంతవరకు సహాయమునొనరింతురు. వైసెకులు మరలనేరని కలెనముగ యుద్ధము సెనరింప బ్రయత్నింతురో అట్టిప్రయత్నమును పార్లమెంటువారును దొరతనమువారును తగినంత యధికారమును బూనవలయును. రుష్యులు బాగుగ యుద్ధము చేయనగువలననే జర్మనులు రుష్యామీదికి తరచు కొనివచ్చుచున్నారు. కాని వారి బలమున గాదు. రుష్యులు తలచుకొనిన శత్రువు లనుకొనినకంటె నలికొలది కాలముననే మరుస్థితి పొందుగలదని కెరెన్స్కీగారు పలికిరి.

మధ్య తూర్పురంగస్థితి.

లండను, అక్టోబరు 18:— మధ్యతూర్పు రంగమున కాబోవు యుద్ధమునుగూర్చి "టైము" పత్రిక ఈక్రింది సమా చారమును తెలుపుచున్నది. ఆర్మీనియాలో తా మిడి వరకు జయించినవలయునని నన్నిటిని రుష్యులు గాపాడుకొన గలిగిరి. వారిపై నిరంకుశ సంఖ్య యెంత యున్నదియు చాలకాలమునుండి తెలియబరపబడలేదు. తురుష్కపారశిక రంగమున యురు మియామొదలు బాగ్దాదుగకు వచ్చుచుండుండు ఒకానొక ప్రదేశము వరకునగుల ప్రదేశమునందలి రుష్యుల పైనికులు చెల్లాచెదురు చేయబడిరి. ఈయుద్ధముననున ముఖ్యముగ గమ నింపదగువిషయ మొకటిగలదు. క్రిందటి శతకాలమునందయు మధ్యతూర్పు రంగమున తురుష్కులు రుష్యులతో తీవ్రముగ పోరలేదు.

లండను, అక్టోబరు 20:— అంతరంగిక కార్యాలయ అలోచన సభవారు డి. లాస్ట్లె ఆనంతకు తన నిర్బంధావాస మును గూర్చి తెచ్చిన అపీలును విచారింప తీరస్కరించిరి.

పోలెండువారి స్వాతంత్ర్యము నంగీకరించుట.

లండను, అక్టోబరు 19:— పోలెండువారి స్వాతంత్ర్య మును సంపాదించుకొనుట కొఱకును, పరాసురంగమునందు యుద్ధముజేయుటకు పోలెలవైస్యము సొకదాని నెలకొల్పటకును నిశ్చయించి "పోలిష్ సేషనలు కమిటీ" నొకదానిని స్థాపింప మిత్రమండలి వారందాని నంగీకరించి రని తెలుసుగారికి తెలియ వచ్చెను.

జర్మను యుద్ధనౌకల బలాధిక్యత.

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 19:— బాల్టిక్ నౌకాదళ మును కలసికొనుటకై నౌకాదళమంత్ర వెర్నెస్కిగారు దయ చేసియున్నారు. జర్మనీయుల కీనిగు యుద్ధనౌక యొకటియు బలమున రష్యావారి నౌకాదళమున కంతకును సమానమై యున్నదని తెలియవచ్చినది. స్లావానాక ఫిరంగుల మూలమున బలహీనమగుటచే, రష్యావారే దానిని యుంచుచేసిరి. నౌకను యుంచుచేసినయెడల శత్రునౌకలు కాలవను జొరజాలవను నుద్దేశముతోడ రష్యావారులు జేసియుండిరి. సముద్ర మొడి దుడుగుగ నుండుటచేత, ఈజెలు ద్వీపముపై జర్మనీయులు వైస్యములు దింపగలిగినందు తేనియెడల జలాంతర్గాములు వారి నాపియుండుననియు నౌకాదళాధికారులు ప్రకటించిరి.

కలవరము ప్రబలుట.

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 19:— కాకసు ప్రదేశమున కూర్మెయి పురమునందు ప్రజలు పుర మధ్యభాగమున నుండు వారలను జంపిరి. అనంతరమున నా పురమున వైసిక కాకసును ప్రకటించబడెను. అతివాదము ప్రబలి చేతను మరాజక నుగు చున్నది గాన ఏ విషయమునవైర వారి వీనినట్లు గొనవచ్చిన వో ఆయుధములవైస నుపయోగించి యిట్టి యతి వాదమును పడగొట్టరలయునని పెట్రోగ్రాడులోని కార్మిక వైసిక ప్రతి నిధి సంఘమువారు తమక్రింది సంఘముల కన్నిటకుని యుద్ధ రత్న జేసిరి. పెట్రోగ్రాడు పురమందలి కాగితపు యంత్రాలయములలోని సమ్మేకట్టు అంతమైవెను.

పెట్రోగ్రాడు విపదత నుండుట

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 19:— రీగా సింధుకాఖా యుద్ధమునలన పెట్రోగ్రాడు నగరము గూడ యుద్ధప్రదేశమున జేరినది గనుక నగరమునువీడ దొరతనమువారు సన్నాహముల నొనర్చుచుండిరి. మాస్కోనగరము దొరతనమున కిరపు గాన చున్నను, పెట్రోగ్రాడును వీనుటకై సన్నాహముల నాలో చింప ప్రత్యేకముగ మంత్రివర్గసంఘ మేర్పడి నది. మాస్కోనగరమందలి క్రైస్తవుల భవనమున పాలకవర్గము స్థాపితమగును. రాజ్యాంగసభగూడ మాస్కోనగరమున సమావేశమగును. దొరతనమువారి వివిధకాఖలన్నియు సెక్కుసా రిక పెట్రోగ్రాడునగరమును వీడవు. ప్రిమియరీ పార్లమెంటు పెట్రోగ్రాడునగరమున సమావేశమగును. మాస్కోనగరమున కు ముఖ్యపట్టణము నేల మార్పలనివచ్చినదియు సభలో కృత్తిరింపబడును. భూస్థ లేపోవుటచే రైల్వే క్రమముగ నకు చుటలేదు. మరికొన్ని రైల్వేగూడ తగ్గింపబడవచ్చును.

లండను, అక్టోబరు 21:—రుష్యులు అధికారులట్లు ప్రకటించుచున్నారు.—నావోట్టి సరస్సువద్దను, బ్యూజియోనది వద్దను శత్రువులు మామమిత్రత్వమాదనల జూపిరి. మేమువాటిని పరిగణింపలేదు. మాఫిరంగులు వారిని విడిచిపెండ్చాడెను.

రీగా సింధుకాఖాయందలి యుద్ధము

రుష్యావారి విపీర్లు

పెట్రోగ్రాడు, అక్టోబరు 20:—నౌకాదళాధికారులు వై యుద్ధమును గూర్చి యిట్లు తెలియజేయు చున్నారు:— సుంగళవారము నాటి రాత్రి క్రైస్తవాలు 20 రీగా సింధుకాఖాయందు చొచ్చుకొని మానుసపుంసునకు దక్షిణమున నున్న కాబువలు ద్వారా పోవుచుండ ఉదయము 9 గంటలకు రుష్యా వారికి గోచర మయ్యెను. వెంటనే రెండుయుద్ధనౌకలు తచ్చునునరింపజెడ్చిరలు. బిఖరాఫ్ గారు క్వివాప్తానుండి శత్రువుల నెదిరింప బెయ్యను అను ప్రాస్తులో బయలుదేరిరి. జర్మనీయులు ఉదయము 9 1/2 గంటల ఫిరంగుల గాల్పు మొదలిడిరి. రుష్యావారి నౌక లీలోతన వచ్చి వెడ్డరు ద్వీప పరిసరమున పంక్తిగ నేర్పడెను. బెయ్యను ప్రాస్తు నౌక జర్మను జలాంతర్గామి యెదిరించెను గాని తన యత్నమును నెరవేర్చుకొనలేకపోయెను.

రుష్యావారు 10 1/2 గంటల వరకు జర్మనులతోడ పోరాడిరి. కాని శత్రువులసంఖ్య యధిక మగుటచేతను వారికి సహాయములు చేయదుటను జూచి అడ్మిరలు బిఖరాఫ్ గారు మాను సపుండున జొచ్చుకొనిరి. స్లావా అను రుష్యాసారి యుద్ధనౌక వెనుకను వచ్చుచుండ శత్రు శిరస్సు తీవ్రత కా నౌక రాక జాలక ముఖ ద్వారమున నునిగి పోయెను. జర్మనీయుల నౌకలు కొన్నియును, వెడ్డరుదీవులయందుండు రుష్యావారి శిరస్సులనెదిర్చి వాటిని ధ్వంస మొనర్చెను. శత్రువులు ఫిరంగులు గాల్పుచుండ రుష్యావారి యుద్ధనౌకలకు కొంతనష్టము కలిగెను. శిరస్సులను ధ్వంస మొనరించినవిచ్చుట వైసికావలు క్వివాప్తానుగ దక్షిణభాగమును చొచ్చుకొనెను. అడ్మిరలు నుకరాఫ్ అను ప్రాస్తును, ఫిరంగిబోట్లు కొన్ని యెను, సుంగళవారము రాత్రి యంతయు ఈజెలు, డిడెనో, మ్యూనుదీవులను, కొసారు ముఖద్వారమును గాపాడెను. ఈరంగమున నుండిన శత్రు నౌకాదళములలోని కొంతభాగము, మూడుగవుండు ఉద్దేశభాగముల జొచ్చుకొని ఈజెలు, మూ నదీవులకు నకుమడుండు గట్టుపై ఫిరంగుల గాల్పినవి.

ఆనయముననే వైసికావలనరీతులు రుష్యావారి నెదిరింపజొచ్చెను. ఉదయమున విమానయుద్ధములు విశేష ముగజరిగినవి. పరటిసుండు వైసికానౌకములు డెన్ ద్వీపపరి సరములపై ఫిరంగులు గాల్పి వారి మందుగనులు విధ్వంసములు చురుగు తత్పరిసరముల యందు చరించుచుండెను.

ఎదిరింపబడిన శత్రు యుద్ధ నౌక లు:— ప్రథమమున పెజికాట్లు ప్రదేశమున మోల్తె అను కూిసరు వైజుర యుద్ధ నౌక లు రెండు, మండుగనుల విధ్వంసము మాను, జలాంతర్గాములు రుష్యా వారి చే నెదురింపబడెను. సోలాసపుండు, కొస్సారు ముఖద్వార పచ్చు భాగమునను 20ది టూప్సిడోపడవలు, 20 మందుగనుల విధ్వంసములు, కొన్ని చిన్ననౌకలు ఎదిరింపబడెను. రీగాసింధుకాఖాయందు, రెండు మూడు కీనిగు యుద్ధనౌకలు, 6 తేలిక క్రూసులు, అనేక మగు టూప్సిడోపడవలు, చిన్నపడవలు, రెండు జలాంతర్గాములు రష్యావారిచే నెదుర్కొన బడినవి. రీ కెయిజుర యుద్ధ నౌకలతోడ ఫిడెయోగో గానిసరుకాఖాముఖద్వారముల యుద్ధము జరిగెను గనుక శత్రునౌకాదళము 20 వ వంతు నౌకలీయుద్ధ మున పాల్గొనినవి. శత్రునౌకలు బుధవారమునాడు మూడుస పుండున జొచ్చుకొని విమానములనునామును గలిగియుండెను గాన తీవ్రముగ ఫిరంగులు గాల్పగలిగెను.

రుష్యావైసికలు జంక్షింపబడుట.

ఈజెలు ద్వీపముపై నుండిన రుష్యావారి వైసికులు బంధింపబడిరి. కృత్తిగురువారముననే నుండెను గాని మార్చే మియు కలంగలేదు. బాల్టిక్ దీవులయందు టూప్సిడో పడవలు పోరాడుకొని తనూలమున వైరుల పడవలు రెండు ధ్వంస మైనవి. ఫిడెయో రీగా సింధుకాఖా ప్రదేశములకు గత బుధ వారమునాడు వైసి విమానములనున్న బాంబులనునేసి 10 మందిని చంపెను. యుద్ధయం దంటిటు రుష్యావారి నావికులు కడు సాహసముతోడ మెలగిరి.

రుష్యావారి యుద్ధనౌకలు సుమారు 20 మూనుసపుండున కదలుటకు వీలులేక పడియున్నవి. ఈ నౌకల వ్యవస్థ చాల గంభీరమై యున్న బాల్టిక్ నౌకాదళము వై యుద్ధమున పాల్గొనలేదు. ఈ నౌకాదళమువై నౌకలను విడిచింప యిత్తుం పవచ్చును. మూడు ద్వీపమునందలి దుర్గములు సంగోర ధ్వంసమైనవి. ఇంతి యిగాక మూనుసపుండు 10 మైళ్లు నిడివి గలదై 6 మైళ్లు వెడ్డరుతోడ నున్న మైయున్నది. వైకారణ ములచే జర్మనీయులతిసులభముగ వైసికులను తీరముపై దింప గలరు. కనుక జేలాంతర్గామున సమరము ప్రారంభమగునది యు, ప్రారంభము కాకపోవునదియు, జర్మనీయుల యుద్ధ ద్వేషములవై నాధారపడి యుండును.

అతివాదుల వ్యతిరేక భావము.

పెట్రోగ్రాదు, అక్టోబరు 20:— మాస్కో నగరమున ప్రధాన స్థానముగ జేసికొనుటకు గూర్చి అతివాదులయందు గాఢమగు వ్యతిరేక భావ ముదయించుచున్నది. ఈవిషయమును తీర్మానించు బౌద్ధత నేటి దినమున సమావేశమగు ప్రతినిధుల పార్లమెంటు సభవారివై యున్నది. ప్రధాన కాఖులను నూతన రాజధానికి మార్చునిమిత్తమై దొరతనమువారు యత్నముల సాగించుచుండిరి.

కెరెన్స్కిగారు యుద్ధరంగమునకు బోవుట

లండను, అక్టోబరు 20:— కెరెన్స్కిగారు యుద్ధరంగమునకు బోయినది పెట్రోగ్రాదునుండి తండ్రివార్త వచ్చెను. గాని యీ తండ్రివార్త యందులేని వివరములుండి యుండలేదు.

రష్యా దక్షిణభాగమున కలవరము

లండను, అక్టోబరు 21:—రష్యాదక్షిణ భాగమున కలవరము హెచ్చుచున్నది. గలభావాల్గు రెండు వందల మంది వ్లాడికవడుయొద్ద రైలును పట్టుల నుండి తప్పించి, కొంత మంది ప్రయాణికులను జుఱిరి. మరొకరినను గాయపరచిరి.

అమెరికా

తల్లిసదేశముల కెగురుతులు

వ్యవస్థకు వ్యక్తపరచుట.

లండను, అక్టోబరు 19:—యూరోపు ఉత్తరభాగము లయందుండు తల్లిసదేశముల కెగురుతులను గూర్చి తమ భావమును వ్యక్తపరచుచు అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్ర దొరతనము వారు ప్రకటన మొనర్చిరి. కొత్త మున్నగు పదార్థములు తమదేశములయందు దొరతనము లభ్యమగునో, తమ కేయేపదార్థములు కావలసియున్నవో, మున్నగు వివరముల విపులముగ తెలియజేయవలసినదని అమెరికావారు గత జూలై 24-వ తేదీన హాలెండు స్కాండినేవియా దేశముల గోరియుండిరి. ఏర్పాటులను గూర్చి యాలోచించుచుండు సమయమున జర్మనీ వారి కట్టి యెగురుతులను చేయ గూడదనియును, అట్లేగుతులి చేసినవో తటస్థుల పాపకాఢ మొనగ బోవు పదార్థముల యందు తక్కువ చేయబడు ననియు గూడ అమెరికావారు విదిత పరచియుండిరి. తటస్థులు కొందఱమెరికావారి కోర్కెలను మన్నింపక జర్మనీకి సరకుల సంపుచుండిరి గనుక నిజస్థితి తెలియజేయక తటస్థులు జర్మనీయలకు సప్లయల సంపుచుండి సంతకాలమును అమెరికావారు వీరికి ఎగురుతులై సెన్సుల నీయరు. తటస్థులను గాపాడి వారి ప్రాణముల నిలువజెట్టి సమెరికావారు త్యాగముల నొనర్చి, వారలకు సరకుల సంపుచుందురు. ఈ యుపకారమునకు మారుగ తటస్థులు “తాము జర్మనీకి సరకుల సంపుచు”ని ప్రాతిపదికవలయును.

పరాసువారి వర్తకనాకలు.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 20:— ఆంగ్ల పరాసు వర్తక సంఘముల యుత్తరపులప్రకారము తయారగుచున్న 20 నాకలను పరాసువారి కొనుగట్టు నాకా సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ముప్పది దినములలో మొదట 10 నాకలనుండు సరకులు సంపాదించును. ప్రస్తుతము దక్షిణ అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల మధ్యమున నడయాచుచుండిన పరాసువారి వర్తక నాకలను సంయుక్త రాష్ట్రములవారు వీరికొందురు.

మోరొకోవై కమిషనరు.

మాడ్రీడు, అక్టోబరు 20:— స్పెయినువారి యధికారి ముసం రుండు మోరొకోదేశపు వై కమిషనరు జనరలు జోర్డానుగారు తన పనికి రాజీనామా నిచ్చినది తెలియుచున్నది.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల నాకముల బడుట

వాషింగ్టను అక్టోబరు 21:— యుద్ధప్రదేశమున గత 11-వ తేది సంయుక్తరాష్ట్ర వారి ట్రాన్స్పోర్టాక అడ్డెల్సు అనునది టాబ్బాకో జేయబడెను. అందువలన నాక మునిగి పోయెను. నాకలోని 167 రలోను 67 రు సమాప్తమున మునిగి పోయిరి. ఉద్యోగిలందఱు సజీవతైయన్నారని ప్రకటించబడెను.

ఈజిప్టు

లండను, అక్టోబరు 19:— ఈజిప్టును అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు. — అక్టోబరు నెల మొదటిరోజులలో అరబ్బులు విజయవంతముగ మెడినా కు తరమున నుండు రెయిల్వేయ్యగులుమీద బాంబులను వేసిరి.

హాలెండు

కంకరవిషయ వివాదము

హాలెండునకు బియ్యపు ఎగుమతి నిలవిపోవుట. ఆముస్టర్డాము, అక్టోబరు 19:—రంగూనునుండియు, డచ్చి వారి తూర్పుఇండియా దీవుల నుండియు బియ్యపు ఎగుమతి నిలవిపోయినట్లు బట్టేవియా నుండి తెలియ వచ్చినది. హాలెండు ద్వారా కంకర మొదలగునవి జర్మనీకి చేరుటవలన నీ ఫలిత మేర్పడినది. ఆవివాదమును పరిష్కరింపక యుండి నవో, హాలెండున కధికనుగు నప్తము కలుగునని టిడ్డు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చీనా

చీనా శత్రుసంస్థాపనలు.

లండను, అక్టోబరు 19:— ప్రజల మందెరమున రాబర్టు సెసిలుప్రభువు గార్లు చెప్పిరి: చీనాలోని శత్రువుల అధికార సంస్థాపనలు, తపాలాఫీసు మొదలగునవి వన్నియు మాసి నేయబడెను. మేగూనలో గూడ నట్లే మాసి నేయబడు నని తెలియుచున్నది. కాని అతనికి నిశ్చయముగ తెలియదు. సామీనునందలి బ్యాంకులు, వర్తక మందిరములు మొదలగునవి గూడ మాసి నేయబడ నున్నవని తెలిసియున్నది. గాని ఈ సంగతినీ గూర్చి టీకింగునందలి బ్రిటిషుమంత్రి నత డింతలానే ప్రశ్నించును.

బల్గేరియా

బల్గేరియనులు మొనాస్ట్రుమీద బాంబులను వేయుట.

సోఫియా, అక్టోబరు 19:—బల్గేరియనులు మొనాస్ట్రును భయంకరముగ ముట్టించిరి వైనికులు కాని పౌరు లనేకమంది చంపబడిరి. అనేక నష్టములుగూడగలిగించిరి. ఆసమయముననే కెయజరు గాయను ఫెర్డినాండు గాయను సోఫీనుండి అచ్చటివచ్చిరి. ఆనగరమును జూడ వచ్చిన సెన్షియను ప్రధాని సుమారుగ తప్పించుకొనగలిగెను.

డెన్మార్కు

డెన్మార్కువై ఫిరంగులను కాల్పుట.

లండను, అక్టోబరు 21:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి — ఎయినునని యొద్ద ఫిరంగిదళములు పోరాడుకొనినవి. కాని పరాతిదళములు కలసికొనలేదు. గత రాత్రియందు డెన్మార్కువై ఫిరంగులు కాల్పుబడినది గాని పౌరులు నష్టము కాలేదు.

జర్మనీ

క్రొత్త యుద్ధ ఋణము.

ఆమ్స్టర్డము, అక్టోబరు 20:—బెర్లినునుండి యిట్లు తంతి వచ్చుచున్నది:—క్రొత్త యుద్ధ ఋణమువలన నిప్పటికి 1,24,320 లక్షల మార్కులు జరుకూడెను. ఇందు రణరంగము నందలి చంచాలను చేర్చలేదు.

జర్మనీయుద్ధనాక మునుగుట.

లండను, అక్టోబరు 18:— చచ్చిన జర్మనీనావికుల శవము లొడ్డునకు గొట్టుకొనివచ్చెను. ఈ శవములు కొట్టుకొని వచ్చుటనుజూచి మానీనపుండును జర్మనీవారి యుద్ధనాక మునిగిపోయి యుండునని యనుకొనుచున్నాడు.

కెయిజరుగారు జర్మనీకి బయల్పెనుట.

ఆమ్స్టర్డము, అక్టోబరు 21:— సోఫియానుండి యిట్లు తంతివచ్చుచున్నది. కన్స్టాంటినోపొలునుండి ఫెర్డినాండురాజు గారిలో గలసి కెయిజరుగారిచ్చటికి వచ్చిరి. శుక్రవారము ఆర్థరాత్రిమున వారు జర్మనీకి పయనమై పోయిరి.

ఆంగ్లేయుల ప్రకటనము.

లండను, అక్టోబరు 21:— ఇరువీరులవా రొండొరులవై ఫిరంగులను గాల్పుకొనుట తప్ప విశేషములు లేవు.

సింబా

రాజప్రతినిధిగారికివచ్చిన యుద్ధ తండ్రివార్త.

సింబా, అక్టోబరు 20:— అక్టోబరు 19-వ తేదీన రాజప్రతినిధిగారికి హిందూదేశ మంత్రిగా రీక్రింది తండ్రివార్త సంపిరి:—

బ్రిటిషురంగమున శీతల వాయువులు వీచుచున్నవి. ముఖ్యమగు యుద్ధము లెవ్వయు జరుగలేదు. కాని మధ్య మధ్య విమానములు ఫిరంగిదళములకును, ఛాయాఫటముల దీయుటకును చాల సహాయము నొనరించుచు చాల తీవ్రమగు యుద్ధము నొనరించినవి.

జర్మను రంగమున కావల 40 మైళ్ళ దూరమునందున్న సాలోరక్రెనునకు పశ్చిమముననుండు కర్మాలయము మీద వారు విజయవంతమగు దాడి మొనరించిరి నాకా విమానములు బ్రూజినుమీదగూడ ననేకటన్నుల బాంబులను వేసినవి.

ఎయిసీ రంగమునందలి జర్మను సైనికుల నాకల్మికముగ పరాభయము రెండుపర్యాయము లెరిగించిరి. అనేక శరణాలయముల ధ్వంస మొనరించివారు కొందరు ఖైదీలును పట్టుకొనిరి. జర్మనులుగూడ ఆకస్మికయుద్ధముల నొనరించిరి కాని పంక్తులలో ప్రవేశించిన వెంటనే వారు వెనుకకు తరి మివేయబడిరి. వెర్దనురంగమున 304-వ శిఖరమును బట్టుకొనుటకు ప్రయత్న మొనరించిరి. కానివారు వెనుకకుతరిమివేయబడిరి. రెయిల్వేప్రేషనులను, స్టాక్పోలిను, ఆహారదినములకొట్టులను ముట్టించుచు పరాభయమును అనేక బాంబులవేసినవి.

జర్మనులు రీగానుముద్రకాఖను ప్రవేశింపగలిగిరి. జర్మను యుద్ధ నాకలను రువ్యునుల పూర్వస్థితి యుద్ధ నాకలకును సమరముగలిగెను. రువ్యునుయుద్ధనాకమందివేయబడెను. జర్మను ఫిరంగులు రువ్యును ఫిరంగులకంటె పెద్దవగుటయే గాక నత్తిధికముగ గూడనుండుటవలన రువ్యును నాకాదళములు పరాభయము మొదినవి. ఓయిసెలుద్విష మిప్పుడు పూర్తిగ జర్మనుల స్వాధీనమునందున్నది. ఓయిసెలు, లివోని యాతరములకు మధ్యనున్న మామూద్విషతీరములు పట్టుకొనబడి యెను. జర్మనునావికులు భయంకరముగ ఫిరంగులను గాల్పుచు న్నారు. రువ్యు వారి యొడల మీద ను నాకా శ్రయముల మీద ను, ద్విషముల మీద ను జర్మను వైమానికుల సంఖ్యాకములగు బాంబులను వేసిరి. డోగ్డోపుముమీద కొన్ని శత్రుదళములు దిగినవి. కాని రువ్యును ఫిరంగిదళములు వారిని తరిమివేసినవి.

జలాంతగ్రాముల వలన గలిగిన నష్టములు తగ్గిపోయినవి. అన్ని జాతులవారివియు 2,124 ఓడలు బ్రిటిషురేవులను చేరినవి. అచటనుండి 2094 ఓడలు బ్రిటిషు రేవులను విడచినవి. 1600 ఓడల కెక్కుడు బరువులని 12 బ్రిటిషు ఓడలను, తక్కువబరువులని 6 ను ముంచివేయబడినవి.

పత్రికాభిప్రాయములు.

లాహోరు, అక్టోబరు 20:—మాంపేగుగారి ఉపన్యాసము విచరించుచు “సినిలు అండు మిలిటరీ గజెట్టు” ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. ప్రజలమందెరమందలి సభ్యులెట్టిభిప్రాయ పడినను ఈదేశపువిషయముల నన్నిటి సెలెగినవారు మాత్రము మాంపేగుగారు చెప్పినదాని నంగీకరింపరు. బీంటునుటకును భారమంతయు హిందూదేశ దొరతనము వారిమీదనే పెట్టబడియెను ననుటకు వారు నయ్యజాలరు. తనకాశ్రయమువలన గలిగిన ఫలితమునకు తానంతగా నతిశయ మొందనట్లు మాంపేగుగారు తన భారమునంతయు హిందూదేశము వారిమీదికి మార్చివేయుట అతిసున్నితమైనదొన్నిబడదవును. కాని రాజప్రతినిధిగారికిని హిందూదేశ కాశ్రయ దర్శిగారికినిగల సంబంధమును గూర్చి మాంపేగుగారు కెట్టి యభిప్రాయము నొందుచున్నదియు మేమెఱుగును ముగాన ఈరీతి సమాధానమును మేయంగీకరింపజాలము. మాంపేగుగారు హిందూదేశ దొరతనమువారికి నూదించిన దాని పేరేమైనను అదిమాత్రము శీతల నూదనమాత్రము కాదని మానిశ్చయము.... ప్రస్తుతము హిందూదేశమునందు జరుగుచున్న సంగతులనుబట్టియు, చక్రవర్తిగారి శత్రువులతో నేకీభవించిన వారిని విడుదల చేయింపవలెనని బీంటునుగారు, ఆమె “హోమురాలు” స్నేహితులను గలసి అశ్వంతోత్సాహముతో చేయుచున్న ఆందోళనమునుబట్టి మాంపేగుగారు రనాలో చితముగ నే కాంలిసంస్థాపనార్థము వారల విడిచిపెట్టిరో ఆకాంతిగలుగకుండుటయే గాక దొరతనము ప్రజల ఆందోళనమునకు లొంగిపోయినయు, హిందూదేశ దొరతనమువారికిండువలన గట్టి దెబ్బ తగిలినవియు ప్రజలభిప్రాయపడుచున్నట్లుల స్పష్టమగుచున్నది.

ప్రధానోపాధ్యాయుల సమావేశము.

(1)

ఇదివరకే రాజధానిలో ప్రధానోపాధ్యాయుల సమావేశ మెన్నడును జరుగలేదు. ఇది మొదటిసారి. ఈ సెల 20 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంత్రము తిరువళ్ళీడి హిందూ హైస్కూలు సింగరాచారి హాలునందు డైరెక్టరు ప్రొఫెసర్ ఆర్.కె.ఆర్.గారి నేతృత్వమున జరిగినది.

స్వాగతము

రాష్ట్రపతిగారు కే.వెంకయ్యగారు స్వాగతము సంగిరి. ఈ సభను జరుపుటకుగూర్చి ప్రధానోపాధ్యాయులకు సహాయోపాధ్యాయులకు విద్యార్థుల సంరక్షకులకుగూడ నభిప్రాయభేదములు కలిగినవి వీరు నడిచిరి. ఈ సభవలన సభ్యులకే గాక జేతమున కంతటికినిగూడ మేలు కలుగవలె ననిరి.

గవర్నరుగారి లేఖ

ఈ సభవలన చాల లాభము కలుగగలదనియు ప్రధానోపాధ్యాయులసంఘమును గూడ నేర్పరచుటకు ననియు గవర్నరుగారు వ్రాసినలేఖను పి. ఏ. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు చదివెరి.

అధ్యక్షకోపన్యాసము

ఈ సభవలన తమకు హానికలుగునని సహాయోపాధ్యాయులు కొందరు తలచుట చాల నాశ్చర్యకరము. ఈ సభ అధికారుల ప్రోత్సాహమున జరుపబడుచున్నది. అధికారి వర్గమున నొకటి యను గొప్పనిందగూడ ఆరోపింపబడినది.

ఈ సభను ఏర్పాటుచేయు సుద్దేశమును కలిగించినది మాత్రము నేనేగాని అంతకంటె నాకెట్టి సంబంధములేదు.

సహాయోపాధ్యాయుల లక్ష్యభావంబగునది ఉదాక మండలమువలన వచ్చిన ప్రధానోపాధ్యాయులపుడే తలచి అట్టి సందియములను బాపుటకు గూడ యత్నించిరి. ఉన్నతపాఠశాలలవారు ఏకీభావమును గలిగి తమ అభిప్రాయములను విద్యార్థుల తలదండ్రులకును విద్యాకాఖ్యాధికారులకును తెలుపవలెనని అందులకు ప్రధానోపాధ్యాయుల మూలముననే పనిజరుగవలయునని యెల్లరు సంగీకరింపక తప్పదు. పాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయుడే ప్రతినీధి గావచ్చు మరయెవ్వరును. కాని సహాయోపాధ్యాయుల సద్భావమును గడింపకుండ నే ప్రధానోపాధ్యాయులను కార్యములను నిర్వహింపజాలరు. అట్టి సద్భావమువలననే వారందరి అర్హతయును తెల్లము కాగలదు. సేనలో కల్లులు స్థానమును పాఠశాలలో ప్రధానోపాధ్యాయుని స్థానమును సమానములు. వీరిద్దరును గూడ నేర్పువాడే. కాంతిసమయమున కల్లులు సేనలకు నేర్పును. దాని ఫలితము యుద్ధకాలమున విదితమగును. ఉపాధ్యాయుడు బోధించిన బోధనల ఫలితము పరీక్షలందును పరిశీలనములందును తెల్లమగును. క్రమశిక్షణ న గ కే వ ల ము అధికారిము చేయుట కానేరదు. అది సహజము గ నందరికిని కలుగవలెను. వారు వారు తమతమ పనులను సరిగ నిర్వహించిన మొత్తమున నందరికిని మంచిపేరు రాగలదు. ప్రజలభావములను సదుపాయములను విచారింపక అహంభావము వలన గాని అనాలోచనవలన గాని కఠినముగ మెలంగినవో చెరువు గూడ కలుగును. అట్లు ప్రధానోపాధ్యాయుడు నిరంకుశత్వమును చూప గూడదు. ఐది ఉపాధ్యాయులకు విద్యార్థులను ప్రధానోపాధ్యాయులకు సహాయోపాధ్యాయులకు విధేయులుగా నుండవలెను. సహాయోపాధ్యాయులకు హానినలుపుటకు నే దీనిసభ జరుపబడిన దనుట నిరాధారము. పాఠశాలల అభివృద్ధినిగూర్చిన బాధ్యత నెరింగి వారు సమావేశమైరి. అందులకు వారికంటె నస్థు లింకొకరు కారు. సహాయోపాధ్యాయులు ప్రధానోపాధ్యాయులయందు విశ్వాస ముంచులెను. అది మన పూర్వకముగా నుండవలెను. అట్లుండనివో ననగ్గకము కలుగును.

ప్రధానోపాధ్యాయుల దుత్తముడైన మేమట్లే విశ్వసింతుమని సహాయోపాధ్యాయులు అందురు. వారును వీరును గూడ మానవులే. మానవులకు పారభూతులు సహజమే. కాన నేనహన మధిక ము గ నుండవలెను. ప్రధానోపాధ్యాయుని యందు లోపములున్నను అతడు చేత నైనతెవరకు చేరుచున్నాడను జీరిమిని సహాయోపాధ్యాయులు చూపదగును. అట్లు చూపచో సహజమేకదా. పాఠశాలలో పని ఎట్లు సరిగ జరుగగలదు. స్వలాభముకరమగు తన విధినిబట్టి యునుగూడ సహాయోపాధ్యాయులు ప్రధానోపాధ్యాయుల

లకు విధేయులు కావలెను. ప్రధానోపాధ్యాయుల విధులను గూర్చి నేనిపుడు మరల నుపన్యసింపగోరను. ఇంతవరకును నేను చెప్పిన విషయములవలన వారు దాని నిగ్రహింపజాలకున్నచో నే నక మరల నెంతచెప్పినను ప్రయోజనము కలుగదు.

లీతుగారి ఉపన్యాసము

ఇట్లు గా ప్రొఫెసర్ గారు నడిచిన పిమ్మట మాధ్యమిక విద్యావర్గమునకుగూర్చి రివరెండు. డి. జి. ఎం. లీతుగారుపన్యసించిరి. బోల్షివీయనందలి రవీంద్రనాథుని పాఠశాల వాద్యము గానుంచుకొని ప్రతిపాఠశాలయు నట్లుండవలెను మనము పని చేయవలెను. ఉపాధ్యాయుని సద్వర్తనమును బట్టి పాఠశాల అభివృద్ధియేర్పడును. ఉపాధ్యాయుని సద్వర్తనముసహాయులను విద్యార్థులను ఆకర్షించునదిగా నుండవలెను. సహజముగ నతని పట్టుబాధకధిక భక్తికలుగవలెనుగాని వెగపించిచేయుట జేయ నెందుట నిరర్థకము. ఉపాధ్యాయుల లోపములను కనిపెట్టుటలో విద్యార్థులు చాలనిపులులు మిల్లరుగారి యోగ్యవర్తనమునుబట్టి క్రైస్తవ కళాశాల వర్ధిల్లెనది. బోల్షివీ పాఠశాల రవీంద్రనాథుని సద్వర్తనమున విఖ్యాత మగుచున్నది. మాధ్యమికవిద్య విద్యార్థులకుపయోగ కరముగ నుండవలెను. మనోధ్యయ్యమును కలిగింపవలెను. వారు నేర్పినవిద్య వారి కుటుంబమునకు బాటికిని గూడ నుపకరించవలెను. ప్రస్తుతమున్న ఉన్నత పాఠశాలలు నిరుపయోగము లనువాదమును నే నంగీకరించు గాని ఇంకను చేయదగినపని చాల గలదు. అందులకు విద్యార్థులను మనము నమ్మకలెను. సాయరస్యము వృద్ధికావలెను. వైతికాభివృద్ధి మొట్ట మొదటిది. ఒక సారి నా విద్యార్థులలోనొకడు పరీక్షలో మోసగించెనని విని నపుడు పాఠశాల వైతిక బలము పాడుపడెనని చింత నాకు కలిగినది. పనితనమునవైతికత్తి దృఢపడిన పిమ్మట లంచగొండితనము మున్నగు దుష్వృత్తులు కలుగవు. ఉపాధ్యాయుడు లంచగొండియైన విద్యార్థులకు వైతికసంబంధములను. ఉపాధ్యాయుని వర్తనము విద్యార్థులకు దాగదు. దీనివలననే విధేయతయును క్రమశిక్షణయును కూడ కలుగును. విధేయతలేని జేతమున సంతకలహము లధికమగును. విధేయతను చూపుట నేర్చుకొనినవా డితరుల విధేయతను సంపాదించజాలడు. నాయకత్వమును వహింపజాలడు. దీనివలననే పుత్రుల అవిధేయతను గూర్చి విద్యార్థులకు కష్టము అవిధేయతను గూర్చి గురువులకు మొరబెట్టుచుండురు. అట్టి విధేయత నీతి సంబంధవలననే కలుగవలెను. మొనటిది సత్వరతి. రెండవది విధేయత, మూడవది కార్యదీక్ష. పాఠశాలకు పాఠశాలలోనే వదిలించుట చాలసంబంధము. నాల్గవది కార్యోత్సాహము బాలురు విధేయు లయ్యు ను చితా ను చితము ల నిశ్చయించుకొని నేర్పునుగడించుకొనవలెనుగానికేవల పూర్వచార పరాయణత్వమునకు దాసులు కాగూడదు. అయిదవది సకలకార్య నిర్వహణము. అలసభావమును పరిత్యజించుట. ప్రధానోపాధ్యాయులు సహాయోపాధ్యాయులను సోదరులవలె చూడవలెనుగాని అనుచరులవలె చూడగూడదు. ఇందులకా త్వ విజ్ఞాన మవసరము. రవీంద్రనాథుని పాఠశాల ఆత్మ విజ్ఞానము వలననే వికసితమగుచున్నది. వివిధ విషయములకు నేర్పుట ముఖ్యమే యైనను వైతికాది విషయములను బోధించుట ముఖ్యమము. ఆంగ్లభాష ప్రాముఖ్యతను తెల్పింపరాదు. వాణిజ్య పరిశ్రమలకు అభివృద్ధికి విదేశ సంబంధ ముండితిరవలెను. అందులకాంగ్లభాషాజ్ఞాన ముండకతిరదు. గణితముముఖ్యము. అందు ఆంక గణితమునకు ప్రాధాన్య మొసంగి రేఖా ఆక్షర గణితములకు తదితర స్థాన మొసంగవలెను. స్కూలు వైసలు సంఘమువారు ఆంకగణితమును తెల్పించి తక్కిన వానికి ప్రాధాన్య మిచ్చుట సముచితముగ గనబడదు.

మరిప్రకృతివిజ్ఞానము భూగోళమువలనను రసాయనాది శాస్త్రములవలనను కలిగింపవలెను.

హిందూదేశచరిత్ర పఠించుటదేశభక్తిని పెంపొందించుటకే గాక స్వభావప్రణాళిమునకును గూడ నవసరము.

విద్యార్థులకుండరికి నుపకరించు పాఠశాలయే శ్రేష్ఠతమమగు పాఠశాల అనిపి చుచున్నాను. అని లీతుగారు నడిచిరి.

గా ప్రొఫెసర్ గారు లీతుగారికి వందనము లర్పించిరి. అధ్యక్షులను ప్రస్తుతమాలంకృతుల గావించి పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు వందనముల తెలిపిరి.

మధ్యాహ్నమున సమావేశము

మధ్యాహ్నము మరల సమావేశము జరిగినది. చాల విషయములు చర్చింపబడినవి. పిమ్మట లీతుగారి అధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరపబడినది. I ఉపాధ్యాయులకు జీత

ములు చాల తక్కువగా నున్నవి అని తీర్మానించబడి దానిని గూర్చి వివరములను నిర్ణయించుట కొక సంఘాన్ని మేర్పరచబడినది. 2. భీమానిధులను ప్రాథమిక మాధ్యమిక పాఠశాలల వ్యవస్థాపకులందరు నేర్పరచి పెన్షనలను గూడ నొసంగవలెను. దొరతనమువారు ప్రాచీణులునునుకు సహాయముచేయవలెను. 3. సెకిండరీపాఠశాలల యుపాధ్యాయులనుగూడ సెకెటుసభ్యులనుగా నియమించుటకు ఛాన్సులరు గారిని కోరవలెను. 4. స్కూలువైసలు పరీక్షసంఘమున నలుగురుసభ్యులయినను సెకెండరీపాఠశాలల యుపాధ్యాయులుగా నుండవలెను. 5. స్కూలు వైసలు ఆంగ్లపఠనీయ గ్రంథములలో కొన్నిటిని తగ్గించుట కా సంఘమువారిని కోరవలెను. 6. స్కూలు వైసలు పుస్తకములలోని వ్రాతలు నిర్దేశము గాన 6 వ తరగతి విద్యార్థులకు మాత్రమే పాఠశాలలో జరిగిన వ్రాతపరీక్షల ఫలితములు మాత్రమే వ్రాయు పద్ధతి నేర్పరచుగోరవలెను. 7. బి-గ్రూపు విషయములను సెకెండరీ పాఠశాలలలో జేతభావలలో నేర్పుటకు అవకాశము కలిగింపవలెనని కోరవలెను. స్కూలువైసలుకు అరవము, తెలుగు (ఏ-గ్రూపు) పఠనీయ, గ్రంథములు చాల కఠినముగ నుండుటచే వాని యందు పరీక్షజరుగ కూడదని కోరవలెను.

అని తీర్మానించబడినది. పిమ్మట రావులహద్దరు ఎస్. అప్పారావుగారధ్యక్షత వహించిరి. బాల యోధులను గూర్చి లీతుగారును క్రీడాస్థలమును గూర్చినే ప్రాస గారు నుపన్యసించిరి.

(2)

దశ రా మొహరం

గుంటూరు అక్టోబరు 19:—ఈసంవత్సరము ఈరెండు పండుగలు నొకేసారి వచ్చుటచేత కొన్ని యభ్యుచారములు గలుగుచున్నవి. మహామృదీయులు హిందువులు ఏకముగా నుండి రాజ్యాంగవిషయములలో కృషిచేయుచున్నట్టి నిట్టి పండుగలలో వైషమ్యములు గల్గించుకొనుట విచారకరముగా నున్నది. మా పురమున మహామృదీయులలో కొందఱి హిందువులలో కొందఱిని ప్రముఖులను నేర్పరచి రాజీ తదుద్యుక్తుడని ప్రభుత్వమువారు చెప్పిరి. కాని రాజీ తదురలేదు. అందు మీద నిన్నటినుండి హిందూవర్తకులు తమ పాపులను మూసి జేసిరి. పురమంతయు పాడుపడినట్లుగా నున్నది. దినదినము కొనుక్కొని తినుదీదలు చాల కష్టమగుచున్నాడు. నేడు తిరిగి య్యునిసివల్ మండలమున ఉధ యులుకలసి రాజీ మాటాడుచున్నారు. బహుశః చేపటినుండి కొన్ని తీయబడును.

కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా వల్లూరు గ్రామ శ్రీలక్ష్మీ పృసింహ పుస్తకభాండాగారము తరపున ఈసెల 17-వ తేదీ బుధవారము రోజున నిడమర్రువాస్తవ్యులును, జేతాభిమానులును అగు మ. రా. రా. శ్రీనిధిమర్రి లక్ష్మీనారాయణగారి యాధిపత్యముక్రింద నొక సభ గావించబడెను. పురవాసులును మఠాధిపతులును మృణమధుర భావలతో చక్కగా నుపన్యసించిరి. సుమారు 100 మంది సభనలంకరించిరి. పుస్తకభాండాగారుల యొక్క ఉపయోగములు, రయతుల కష్టసుఖములు, స్వరాజ్యము, వికమత్యము, రాజనైతికతాదు లుపన్యసింపబడినవి. సభానంతరమున మంగళార్చనలతోను దైవప్రార్థనలతోను, ప్రజల యంతరాత్మలు రంజిలునట్లు చేసెను.

ఈసెల 17 ది సాయంత్రం 7 గంటలకు మి. నీలం జలరాంధాను పట్నాయక్ గారి ఆధిపత్యమున టెక్నాలిలో స్థాపింపబడిన స్వరాజ్యసమితివారు ఒక సభను గావించి ప్రభుమున బ్రహ్మశ్రీ కాకరవర్తి జగన్నాథశాస్త్రిగారివలన దైవప్రార్థన నొనరింపబడి పిమ్మట స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శి యగు మి. మంత్రాల లక్ష్మీనర్సింహం పంతులుగారి వలన స్వరాజ్యసమితియొక్క సదుద్దేశములు గంభీరోపన్యాసమున తెలుపబడెను. పిమ్మట మహామృదాలీ హుతాలీగా గ్లను వెంటనే నిష్పంధావాసమునుండి విడుదల చేయగలందులకు బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమువారికి విజ్ఞాపన చేయుటకు తీర్మానింపబడెను. పిమ్మట శ్రీ ఆచారి సెంటుమన్ వాడియా ఆరండేయ గార్లను నిర్బంధవాసమునుండి విడుదల చేసినందుకు ప్రభుమహాసోత్సవము దివ్యముగా జరుపబడెను. శ్రీ వసంతయ్యగారి జీవితము మి. టుంకాల సాంబమ్మ శ్రీశైలిగారివలన సభవారికి తెలియజేయుట చరుపబడెను. పిమ్మట సభాధిపతిగారు స్వరాజ్యఆందోళనము కార్యసాఫల్యత మొందునకు నిర్విఘ్నముగా నెడతెగని ప్రయత్నములతో చేయుటకు సభవారికి ప్రోత్సాహపరచి సభను జయప్రదముగాను మండేమాతరక్షణలతోను ముగించిరి.

స్థానిక చార్తరులు

అనిలిసెంటుర్నుగారు:— పీరు ఈనెల 20 వ తేదీ శనివారమునాడు కలకత్తానండి చెన్నపురికి వచ్చిరి.

విసెంటు శిలావిగ్రహాధి:— ఈనిధి రు 1508-6-0 చేరినది ఈనెల 20 వ తేదీ ప్రకటించబడినది.

మొహరము:— వెంట్లెండు ప్రభువు, ప్రభుగార్లు యీ నెల 25 వ తేదీ గురువారమున చెన్నపురికి విచ్చేసి ఆ నమననే బాడిగార్లు తన్నుయొద్ద జరుపను మొహరము ఉత్సవమును చూచెదరు.

శ్రీల వనిగృహము:— వెంట్లెండు ప్రభునిగారి పోషణము క్రింద యీ నెల 26 వ తేదీ శుక్రవారమున నంగ బాపములో రత్నాలెండుగేటుయొద్ద శ్రీల వనిగృహపు కస్తువుల విక్రయము జరుపబడును.

గుజరాతీ సభ:— విసెంటుర్నుగారి ఉపన్యాసము. నేటి సాయంకాలము 5 గంటలకు ఘోషేయ మందిరమున గుజరాతీసభ జరుపబడుటకు నిశ్చయింపబడినందున విసెంటుర్నుగారి యుపన్యాసము లేపటిదినమున సాయంకాలము 5 గంటలకు నై మందిరమున జరుగుటకు ఏర్పరచబడినది.

రాజమహేంద్రవరమున ఆంధ్ర బ్రాహ్మ సమావేశము:— ఈనెల 25, 27, 28 తేదీలలో రాజమహేంద్రవరమున బ్రాహ్మ, ప్రాథనా, సమాజవలయొక్కయు తదభిమానలయొక్కయు, ఆంధ్ర బ్రాహ్మసమావేశము జరుగును.

హోలారూలు పుస్తకాలయము వారు:— కాంగ్రెసు మొదలములకు సంస్కరణములను పుస్తకరూపమున ప్రచురించిరి. అందుకు గాడిచెట్ల హరిశ్చంద్రమ రావుగారు సరికప్రాసిరి. ఇది 1000 ప్రతులు 6 రూప్యములకు విక్రయింపబడును. ప్రతులు కలయువారు. చెన్నపురి ఎస్టేట్ నేడు హోలూరు యిం నాపు వారికి వ్రాసిన బహుముఖము.

సముద్రములో పడుట:— వెన్లెండు ఓడలో నికి పడవలనుండి బరువులను ఎత్తుట మంచబడిన ఇనుపగొలుసును లాగుటకు కొయ్యబట్టవై గూర్చుండిన సుబ్బరాజు, మురుగేశము అను నిద్దరు కూలీలు బల్లకుకట్టబడిన త్రాడు త్రెగుటచే నయ్యద్రములో బడిరి. వారు లాగుచుండిన గొలుసు వారిపై బడినది. ఈ ప్రమాదము గత శుక్రవారమున జరిగినట్లు తెలియచున్నది.

వాన్కోల్పరము:— పరమవారి క్రిష్టియన్ ఎడెటో వరుసాపై దిన వార్షికోత్సవము గత శనివారము సాయంకాలమున లండనుమిషనుచర్చలో జరుపబడెను. దల్లియు ఇ హెచ్ ఆరెజిగారు అగ్రాసాధిపత్యము వహించిరి. సభ్యులకు మొదట ఫలహారములు పంచిపెట్టబడినపిదప ఉపన్యాససభ జరుపబడినది. సాపైటి కార్యదర్శులు మాణిక్యము పిళ్ల గారు సంకల్ప రిపోర్టును జరిపిరి. గత సంవత్సరములో శ్రీలకోక ఎన్ డెవోపరు సాపైటిగూడ యోగ్యుపపడినది రిపోర్టులన తెలియుచున్నది. తిరుచెందుల తేడన్ గోష్ఠాన్నిర్మి, తిరుచెందుల డబ్బు, డి. హ్యూగ్లగార్లు కంప్లయిసో, డెవిడుమునసో ఉపన్యసించిరి.

జ్యోతు వరదరాజులు నాయుడుగారు:— విశేషవిరాసనసభవారి యాజమాన్యము క్రింద డాక్టరు భద్రదరాజులు నాయుడుగారు రాశేషోత్సవపురీషిగులగుండబ్యాంకు వార్షికులతో ఉత్సవముతో కూడినవిపిడి. వేలకొలది కూడియున్న యాశ్రమలయొక్కయు పురరాసులయొక్కయు సమాహారములలో నాయుడుగారు రాజకీయవిషయములగూర్చి రెండు ఉపన్యాసములను చేప్పిరి. భూమిసనసభ, మునిలిం లీగుల వారి సంస్కరణవిధులతో దేశములోని పరిశ్రమలకు, విద్యకు బృద్ధిచేయునది నాయుడుగారు నడిపిరి. నిన్నటి ఉదయమున బోటుమెయిలులో నాయుడుగారు మధురానగరమునకు వెళ్లిరిని రాశేషోత్సవమునండి ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

ఆజవకమ్మ మహాజనసభ:— ఆజవకమ్మ మహాజనసభను ఈ సంవత్సరము చెన్నపురి కమ్మజన సంఘపు ఆదరణక్రిందను చెన్నపురమున డిశంబరు నెల 23, 24 తారీఖులను జరిపించునటుల తీర్మానింపబడినది. ఇందు సంబంధించిన విషయముల తెలియగోరువారు ఆహ్వానసంఘపు కార్యదర్శులగు తురగా రంగనాథం, కాట్రగడ్డ శేషచలంగార్లకు 62 అర్మీనియసువీధి, ముత్యాలపేట జార్జిటవును మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

చెన్నపు రాంధ్రసభ:— ఈ నెల 25-వ తేదీ గురువారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు జార్జి టవును బ్రాడ్వే నెం 14 య సభాభవనమున వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రి గారు నాటకలక్షణమును గూర్చి యుపన్యసించెదరు; గా. రావు బహదూర్ బి. ఎస్. శర్మ, బి. పి. బి. ఎస్. గారగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు, విశేషించి, విజయదశమి బహుమాన పరిక్షలలో కృతార్థులైనవారికి పతకములు మున్నగువాని నొసంగి సన్మానపూర్వకముగ వారిని ప్రోత్సహపఱచెదరు.

శ్రీలసభ, ఎగ్నూరు:— ఎగ్నూరు హోటల్లో గల అమృతలీల స మందిరమున ఈ నెల 18-వ తేదీ సాయంకాలము 4½ గంటలకు చాలమంది శ్రీలు సమావేశమైరి. శ్రీమతి భాగీరథి అమృతగారు ద్రవిడభాషలో మహాజనసభవారును మునిలిమ్ లీగువారును సంస్కరణముల విషయమై గావించిన యోర్నాటులను సభ్యురాండ్రకు తెలియపరచిరి. మోపేగుగారు హిందూదేశమునకు వచ్చునపుడు వారికి దాఖలు చేయవలసిన మహాజనసభ సభ్యురాండ్రు చేవ్రాళ్లు చేసినవెనుక సభ ముగిసెను.

శ్రీ శారదానందనిలయము, విశాఖపట్టణము:— విశాఖపట్టణయందుగల మహారాణిపేటలో 1756 గృహము శ్రీశారదానంద నిలయమున 1917 సం॥రం. అక్టోబరు తే 25 దిన ఆంధ్ర పత్రికాధిపతు లగు శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ప్రయత్నపేర ఆంధ్ర పుస్తక భాండాగారము స్థాపింపబడును. కాన మాతృసేవకోసం ఆయా పతనమందిరముల అభివృద్ధియు, ఉచితమున తోడ్పడే సైకొక గ్రంథరాజమును అనాటికి బంపి జనని ఆశీర్వాదమును బొందగలందులకు శ్రీ శారదానందనిలయ శ్రీబృందమువారు ప్రార్థించుచున్నారు.

శత్రువుల జెప్సీములు
లండను, అక్టోబరు 21:— ప్యారిసునుండి యిట్లు తంతి వచ్చుచున్నది.— అనధికృతములు గావించబడిన శత్రు విమానములు ప్రాన్సునం దంతట తిరుగుచున్నవి. అన్నియు పరాసు వారి విమానములచే నొకచో గూర్చబడియును. మూడు నైర్వతిమాల నెటినో యుండెను. ఒకటి మధ్యధరాసముద్ర ప్రాంతమున నుండెను మరొకటి సిర్టిఫైడ్ గుప్తప్రాంతమున నుండెను. వీటిలో నొకటి కంగర్స్ సమాపమున క్రిందికిగెను. కాని యవట నది 15 గురు సైనికులను విడిచిపెట్టి మరల వై. కెగ నెను బోల్షీవీకే భేయము సమీపమున పట్టుకొన బడిన జెప్సీనుం దొక పుస్తక ముండెను. ఇంగ్లాండునుండి వచ్చుచున్నప్పు డది దారిశిష్టిసోయివను సంగతి నది ధ్వజపరచుచున్నది. ఈ జెప్సీలు క్రొత్తమాదిరిగ నున్నవి. సాధారణపు జెప్సీలకంటె నవి ఇవిగంటు 110కి పెద్దవిలో మాంటరులమారముపోలవు అరువేల అడుగుల యెత్తున కెగురగలవు.

మూనుదీవుల వీడుట.
లండను, అక్టోబరు 19:— రుష్యావారి వాయువార్త యిట్లు తెలియజేయుచున్నది:— జర్మనీయుల నొకాడశమ సంఖ్యాకమై యుండుటచేత మూనుదీవులను వీడితిమి. రీగా సింధుభాగా ముఖద్వారమును మూనునపుడునుండి మూసివేయు నుద్దేశముతోడ జర్మనీయులు మందుగునుల సుమద్రమున వైచి గుండెరి. ఈ స్థానమును మాట్రాలరులు కనుగొనినవి. మందుగునుల వేడుట మున్నగు నీ కార్యములబట్టి చూడ జర్మనీయు లీ స్థానమును సురక్షించుచుండిన మా నొకాడశములను దృఢమొనరింప నిశ్చయించి యుండినట్లు విడిదితుగుచున్నది. డాగొడ్డిపముపై సైనికుల దింపుట గూడ వైయోచనమును బలపరచుచున్నది.
హాటల్జు అరణ్యం దూయెలు, సోసియాల్సు ఈ శాన్యభాగమున నడుచు ఫిరంగులు తీవ్రముగ కాల్చబడినవి జర్మనీయుల వాయువార్త వెలువరించుచున్నది.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము
సె నెటు సమావేశము.
రెండవ దినచర్య
వైసుభాస్కరుల సర్. పి. ఎస్. శివస్వామయ్యగారి అధ్యక్షత క్రింద ఈనెల 20 వ తేదీ శనివారమునాడు సాయంకాలము 4-30 గంటలకు మరల సభజరిగినది 60 మంది సభకు వచ్చిరి. మూడు గంటల సేపు సభజరిగినది

ప్రాచ్య విద్యాలయములు
25 బిరుదములను ఎస్. తుప్పస్వామి శాస్త్రిగారు సూచించిరి. ఈ విశ్వ విద్యాలయము 60 ఎచ్చుల నుండి పనిచేయుచున్నది. ఈ బిరుదములను గూర్చి ఆలోచన 10 వత్సరముల నుండి మాత్రమే ప్రారంభమైనది నేనీ తీర్మానమునుపాదించి మూడువత్సరములనుండి ఆలోచించుచున్నాను అప్పుడు రిజసాటరుగారి కోరికవైని నేను ప్రత్యేక సంఘమునకు సమావేశకత్యము నంగీకరించితిని మొదటిసభ 1915 లో జరిగినది. సర్వేలందును ప్రాచ్యభాషా పండితులే అనదగును. నేనిపు డుపపాదించబోవు తీర్మానమును వారంగీకరించిరి గాని సిండికేటువారు దీని నుపపాదించ నిరాకరించిరి. నేను ప పాదించ వచ్చుననిరి సంస్కృత కళాశాలలు ప్రాచ్య విద్యా పరిక్షలకు విద్యార్థులను పంపుట క భ్యంతరము కలుగుతుండుటను పని సరళమగుటకును ఈమార్పు సూచింపబడినది. ప్రస్తుతము 108 పరిక్షాపత్రములున్నవి. సమరణ అంగీకరించిన 38 మాత్రమేయుండును. పరిక్షలురెండుగా విభజింపబడెను. రెండుపరిక్షలను చేయుటవలన అధికవ్యయములేను. సావధ్య లోపములేను పాండిత్యమును ఆంగ్ల భాషా జ్ఞానమును గూడ కలిగింప వీలగునట్లు ఏర్పరచబడినది. పాండిత్యము కొరపడరాదు. రెండవ పరిక్షకు వెళ్లులో పల మెట్రిక్యులేషను పరిక్షకియ్యబడు ఆంగ్లభాషా ప్రశ్నములకు విద్యార్థి సరియైన ఉత్తరములను వ్రాసి కృతార్థుడు కావలెను గాని సిండికేటువారట్లు కృతార్థులు కాని వారిని కొందరినిగూడ ప్రత్యేకింపవచ్చును అని శాస్త్రిగారు నడిపిరి. గడువు 20 నిమిషములు 45 నిమిషములైనదని హాడజ సుగాయ నుడిపిరి.

24 గు తీర్మానముల నొక తీర్మానముగ నుపసాంతుచున్నాను గాన ఆలస్యము తుంతవచ్చునని శాస్త్రిగారిని తీర్మానమునకు ఏరంగసామయ్యంగారి నువదించిరి ఈతీర్మానము నొక సంఘమునకు పంపవలెనని ఉపపాదించుటకు ముఖ్యమంతురుగారు లేపిరి హంటురుగార్లు లేనరాదని నచేతనుగారనిరి లేదియుపపాదించ వచ్చునని వైసు భాస్కరుల గారనిరి హంటురుగారును నచేతనుగారును గూడ మాట్లాడసాగిరి. హంటురుగారు తొందరపడి అసభ్యసంభాషణము చేసిరిని నచేతనుగారనిరి.

హంటురుగారు నే నేయంటిని, నచేతనుగారు బాష అంటిరి. హంటురుగారు నేననలేదు. హంటురుగారు ముందు తెలిపియున్నారు అక్రమచర్య ఏమియును లేదని వైసు భాస్కరులగారినిరి తీర్మానము నొక సంఘమునకు పంపవలెనటలో ఆసంఘమువారిట్లు చేయవలెనని నిశ్చయించుటకు హంటురుగారి కధికారము లేదని కే. పి. రంగస్వామయ్యంగారినిరి హంటురుగారందుల కంగీకరించితిమనిరి అట్లునిశ్చయింపవచ్చునని హాడజసుగా రనిరి. నేనీబిరుదముల కెన్నడును ప్రతికూలుడనుగాను పండితులకున వీనభాషాజ్ఞానముగూడ నుండవలెను అందులకు నవీనభాషాపరిక్షగూడ నుండవలెను గాననాపరిక్షయందు తేరనివారిని ప్రత్యేకింపగూడదు. ఆంగ్లభాషలో ఇంగితముగల వారందరును సులభముగ కృతార్థులు కాదగిన పరిక్షనే నేర్పరచెదను. పాఠశాలయందు ఆంగ్లభాషను నేర్పటకు సమర్థులగు సుపాధ్యాయులుగూడ నుండవలెను. అట్లంగీకరింపలేని పాశ్చాత్యవీన పాండిత్యమును గూర్చినవిషయము నెత్తివేయవలెనని హంటురుగారినిరి.

హాడజసు గారకు వదించిరి. పిమ్మట చాల చర్చ జరిగినది. చిత్తు తీర్మానములను ప్రత్యేక సంఘమునకు పంపవలెనని రెండడు మెక్కుయిలుగా రుపపాదించిరి. డాక్టరు సిమను సేనుగా రనువదించిరి. విశ్వవిద్యాలయసంబంధము లేకుండ నీ బిరుదము లియ్యదగు నని గౌ. ప్రోసుగా రనిరి. ఒక కమిటీ ఏర్పరచబడినది మరల సె నెటుసభ నవంబరు 21 వ తేదీని జరుగును నవంబరు 22 వ తేదీని కాన్వేషను జరుగును.

బ్రూగీసు నొకా నిర్మాణస్థానములు.
లండను, అక్టోబరు 21:— బ్రూగీసు నొకా నిర్మాణస్థానములవైనను, ఎంగలు విమానకాల వైనను గత గురు వారమునాడు నొకా విమానములు పేలుకు వచ్చువులను విరజల్లెను. విమానశాలయందు ని ప్లంట్లుగొనినది. విమానము లన్నియు పురలినవి.

TELEGRAMS.

King Constantine Operated Upon.

LONDON, October 21.
ZURICH.—Ex-King Constantine has been successfully operated on.

New War Loan

12,432 Million Marks Subscribed.

LONDON, October 21.
AMSTERDAM.—A telegram from Berlin announces that subscriptions to the new War Loan amount to twelve thousand, four hundred and thirty-two million marks excluding subscriptions from the front.

Holland

Britain and Holland.

Dutch Comment on the Dispute.

LONDON, October 21.
AMSTERDAM.—The "TYD" says it is reported from Batavia that the export of rice from Rangoon to Holland and the Dutch East Indies has been stopped. The paper presumes that this is the outcome of the grave dispute which it allowed to remain unsolved will do Holland great damage.

Egypt

The Hedjaz Pilgrimages.

Departure of Holy Carpet from Cairo.

ALLAHABAD, October 21.
The "Pioneers" Cairo correspondent wrote under date 14th September:—The Holy Carpet was handed over to its escort this week with much pomp and ceremony in the presence of the Prime Minister who again represented H. H. the Sultan.

The caravan with the pilgrimage left Suez on Tuesday for Jeddah whence it will proceed overland to Mecca under the control of Sherif Hussein, King of Hedjaz. It is not expected that the pilgrimage will be as large as usual this year owing to the difficulty of securing adequate transport by water. The Egyptian contingent at any rate is much smaller. A Medical mission composed of two British and two Egyptian doctors with necessary attendants has been sent by the Egyptian Government to superintend the sanitary arrangements and co-operate with the Sherifian authorities at Jeddah. The mission will also examine the quarantine station on Kamrah Island where Indian and other pilgrims from the east will as usual stop on their way.

Morocco

Enemy Espionage in Morocco.

Deportation of German Suspects.

LONDON, October 21.
A telegram to the "Times" from Tangier says twenty-eight Germans have been deported from La Roche to Spain and two others employed in the Custom House dismissed. No signalling, which had previously occurred nightly, has been reported since the exodus.

British Front

End of Western Campaign.

British Opinion on its Results.

LONDON, October 21.
The War Cabinet's congratulations to F. M. Sir Douglas Haig and the vote of thanks which will be moved in Parliament are regarded as marking the end of the campaign in the west for the year confirming the view taken by Reuter's headquarters correspondent in his despatch yesterday. Occasion is taken by the papers to review the results of the campaign as arduous as any fought hitherto. The German view that because the territorial gain is relatively small, therefore the offensive has failed, is scouted. It is pointed out that the campaign of 1917, if it has not ended the war, has decided it, completely reversing the positions at the end of 1916. The British, besides holding the heights commanding the plains of Belgium, have inflicted such losses on the Germans that the resisting power of the enemy has been fatally and irrevocably weakened.

A Decisive Battle.

The "New York Tribune" remarks that the greatest single service of the British at Ypres is the demonstration they are giving the world of the decline in German moral and German might. The battle of Flanders is one of the decisive battles of the war.

Enemy Raiders Repulsed.

LONDON, October 21.
A British communique says:—We repulsed raiders westward of Lens. Artillery on both sides was active north-east of Ypres. We carried out a number of destructive bombardments in spite of indifferent visibility. Our airmen dropped fifty bombs on various targets and a few railway stations during the night.

Artillery and Aerial Bombardments.

LONDON, October 21.
In last night's communique, F. M. Sir Douglas Haig said:—Hostile artillery fire has been very marked in the Zonnebeke sector, and against back areas in the neighbourhood of St. Julien and Stenbeck. We carried out concentrated bombardments against enemy positions. Hostile artillery was more active in the neighbourhood of Arieux. Our aeroplanes yesterday dropped two-and-a-half tons of bombs on a large gun position, near Douai railway sidings, near Ghent, and various billets. A ton of bombs was dropped during the night on Courtrai station and an aerodrome in the vicinity. We brought down seven machines and drove down four. Seven of ours are missing.

Bruges Docks Bombed.

LONDON, October 21.
The Admiralty states that naval aircraft on Friday night dropped large quantities of explosives on Bruges Docks and Engel aerodrome. A fire broke out at the latter. All machines returned.

LONDON, October 21.
F. M. Sir Douglas Haig's communique this afternoon reports artillery activity north of Lens and between the Tower Hamlets and the Ypres-Roulers railway. There was reciprocal artillery firing north-east of Ypres.

LONDON, October 21.
A German wireless communique says there was intense cannonading at Houthout Wood, Passchendaele between Gheluvelt and Zaanvoorde and north-east of Soissons.

LONDON, October 21.
The British Communique says:—There is nothing to report except reciprocal cannonading.

French Front

Artillery Activity.

LONDON, October 21.
Last night's French communique reported marked reciprocal artillery activity on the Aisne at Souain and on both banks of the Meuse.

Violent Artillery Action on Aisne.

Enemy Patrols Repulsed.

LONDON, October 21.
A French communique says:—On the Aisne there was fairly violent artillery action in the sector of the Mennicourt Farm. The enemy patrols attempted to reach our lines, but were repulsed with appreciable losses. On the right of the Meuse the artillery duel was lively, north of Bazouvaux and Bois des Courieres.

Dunkirk Again Bombarded.

No Civilian Casualties.

LONDON, October 21.
A French communique says:—On the Aisne there was great artillery activity on both sides but no infantry action. Dunkirk was bombarded from sea last night, but there were no civilian casualties.

This afternoon's French communique reports violent artillery activity on the Aisne. Our artillery batteries exploded an ammunition dump during the night.

African Campaign

East Africa Report.

LONDON, October 21.
The Official communique from East Africa says:—Main enemy forces retreating from Ubenkuru have reached Mahiwa, abandoning hospitals. We occupy Roponda and Lukuledi, and forced Germans to retire in the direction of Nyangao and occupied Yangao. On Wednesday two Nigerian battalions were temporarily detached and suffered heavily. We joined up with them on Thursday and drove off counter-attacks. Fighting is proceeding.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Simla

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, October 21.
H. E. the Viceroy has received the following telegram, dated the 19th instant, from the Secretary of State for India:—

Wet weather prevailed on the British front and no further actions of importance have taken place, but in the intervals aircraft had been very active assisting artillery and photographing.

A successful air raid was made on a factory west of Saarbrücken, 40 miles beyond the German frontier. Naval aircrafts have also bombed Bruges docks dropping many tons of explosives.

The French made two surprise attacks on the Germans on the Aisne front destroying shelters and bringing back prisoners. The Germans also made surprise attacks but were repulsed after entering the lines. A German attempt on Hill 304 in the Verdun region was repulsed. The French aircraft have been very active bombarding railway stations, factories and munition depots.

Nothing is reported from the Italian front beyond artillery activity and patrol actions.

The Germans have succeeded in entering the Gulf of Riga and in a battle between German dreadnoughts and Russian battleships of the old type one of the latter was sunk by gun fire. The Russian fleet was overpowered by the superior weight and range of German guns. Oesel Island is now completely in the hands of the Germans and the Moon Island between Oesel and Livonia coast has been captured by the German navy whose fire destroyed the shore batteries. Enemy aircraft in great numbers dropped many bombs on Russian ships and on harbours and islands. The enemy landed small detachments on Dago Island but they were repulsed by Russian fire and returned to their ships.

The losses from submarines have decreased. 2124 vessels of all nationalities arrived and 2094 left British ports. 12 British vessels over and 6 under 1,600 tons were sunk.

Viceroy's Tour.

Proposed Durbar at Quetta.

SIMLA, October 21.
During his forthcoming autumn tour His Excellency the Viceroy will visit Quetta and Karachi. Whilst at Quetta the Viceroy will hold a durbar at the Sandeman

Memorial Hall and receive visits from His Highness the Khan of Kalat and the Jam of Las Bela. His Excellency will be present at the field firing, and will visit the Cadet College and other military institutions. Their Excellencies will visit the station and family hospitals and Her Excellency will open the Dufferin Hospital. During His Excellency's visit to Karachi the Viceroy will receive visits from His Highness the Mir of Khairpur and Their Highnesses the Mirs of Hyderabad and Mirpurkhas. His Excellency will visit the various military camps and war hospitals and inspect the harbour.

Sir Ashutosh Mukerjee has declined to accept the Presidentship of the All-India Mahomedan Educational Conference as there appeared to be some difference of opinion amongst the members of Moslem community on the question of Presidentialship.

Calcutta

Health of the Surgeon-General.

CALCUTTA, October 21.
Sir Pardey Lukis' health is causing great anxiety and it is likely that he will not be able to attend to his duties for some time to come. There are few men in India who have worked with greater zeal during the war and it will be recalled that the Mesopotamia Commission paid a tribute to the work he did during the brief time he officiated as Director of Medical Service.

Death of Sir Pardey Lukis.

SIMLA, October 21.
Surgeon General Sir Pardey Lukis, Director-General of Indian Medical Service, who had been ailing for some time died of heart failure this Sunday afternoon. Since the war broke out Sir Pardey had a strenuous time with his official duties as well as those connected with St. John and Red Cross. He has had two extensions of service beyond his normal term of office and his death is a great loss to the country as well to the service of which he was such a distinguished head and whose services were warmly acknowledged by the Royal Commission on Mesopotamia. His death has cast a gloom over the station and greatest sympathy is felt for Lady Lukis and his sons and daughters. The funeral will take place on Monday evening.

With the advent of Pujas there was the usual rush from Calcutta to get away for a few days from the enervating heat of the plains to the bracing climate of a hill station or the cool breezes of sea side resorts. Despite the reduction in the number of trains, the enhancement of railway fares and the withdrawal of Pujya concessions, those who could manage to do so left the town.

15,000 Millhands Strike Work.

Dispute Between Moslems Hindus.

CALCUTTA, October 21.
About 16,000 millhands at Caledonian Jute Mills at Budgebudge are reported to have been on strike since Monday last. The Mahomedans state that they are prepared to resume work if all the Hindus are dismissed and the Hindus similarly are also prepared to resume work if the Mahomedans are excluded from the mills. As the Mahomedans number approximately 10,000 and the Hindus half that number, the latter have gone to their respective homes, while the Mahomedans collect every morning at the millgates where they remain all day. They are said to be very disorderly. A large number of constables of Bengal police are at present on duty near the mills.

Champan Enquiry.

A Planter's Complaint.

CALCUTTA, October 21.
Mr. W. H. Irwin, Manager, Motihari concern, writes a long letter about the Champan enquiry report, which is now complete and forwarded to the Government. Mr. Irwin says that at the request of Mr. Sly, Chairman of the Committee of Enquiry, he and two other planters' members, agreed to make some concessions as regards Sardeshi rent, but there was no undertaking as regards the other form of rent called Tawan. Mr. Irwin is now surprised to learn from a letter of Mr. Reid that the Committee had made the following recommendations:—(1) Indigo system to be altered and all labour to be paid for at market rates. (2) Special legislation to be introduced to make settlement records as regards Sardeshi final, (3) 21 per cent of Tawan also to be refunded.

CALCUTTA, October 22.
Commenting on the statement made by the Secretary of State in the House of Commons regarding the release of Mrs. Besant the "Amrita Bazar Patrika" says:—It is quite clear that Mr. Montagu is none the worse for the stings of hornets and wasps that attacked him in the House of Commons. We are afraid that the Anglo-Indian agitators will also try to take their revenge on Mr. Montagu when he comes to India. Indeed, rumour is that they intend to boycott him from their clubs, and show by their conduct that they have nothing but contempt for him. This is not at all surprising, for they hissed him when he came at their public meeting at Dalbousie Institute, and they are speaking of him in their newspapers in atrocious terms. We have no doubt that Mr. Montagu will survive this important Anglo-Indian fary, and earn the thanks of his Sovereign and gratitude of Indians by grafting them Home Rule and making them happy and prosperous and a source of real strength to the British Empire.

The Festivals in Calcutta.

Unfounded Reports.

CALCUTTA, October 21.
The Commissioner of Police has issued a communique saying that distorted reports of the alleged riots has been circulating in the town irresponsible people causing alarm. So far nothing has happened except one or two petty instances of hoodliganism. A deputation of Hindus and Mahomedans waited on the Police Commissioner and discussed police arrangements during the Muharam and Dusserah. Strong police forces were posted at the entrances to the town to prevent a rush of millhands and other precautionary measures were taken in the parts of the town inhabited by low class people.

TELEGRAMS.

Burma

Bomb Explosion in a Chinese House.

RANGOON, October 21. Explosion believed to have been that of a bomb is reported to have taken place in the house occupied by several Chinese women in the godown road yesterday. A large hole was made through the roof of the building which is said to have been shaken violently. The detective police were notified and on arrival gathered pieces of blacked tint, scorched clothes, nails, bolts, pieces of burnt paper smelling of gunpowder. A rigid enquiry is being made by the police. Nobody was injured.

Bombay

Nelson Day.

Its Celebration in Bombay.

BOMBAY, October 21. Bombay celebrated the Nelson Day as usual. The Union Jack was flying on all Government and Public Office and Commercial houses. In the evening there was a naval display at the Oval in the presence of the Naval Commander-in-Chief. The Union Jacks in the port paraded and were inspected by the Admiral, who subsequently addressed the men. Advantage was taken of the occasion to present to one of the men a decoration earned for an act of valour.

Mr. Horniman Withdraws Resignation.

He Wins All Along the Line.

BOMBAY, October 21. A settlement has been arrived at between the Board of Indian Newspaper Proprietors and Mr. Horniman at the instance of certain friends of the latter who have carried on negotiations on his behalf. Mr. Kama Managing Director, who resigns management of the paper and returns to the board. Four new directors nominated by Mr. Horniman and his friends have been elected to the Board, viz., Messrs. F. E. Dintch, M. S. Captain, Rustomji Bhambhani, Morarji and Gopalji Jhangar. Mr. Horniman has consequently withdrawn his resignation and will resume editorship from tomorrow, Sunday. The editorial staff who left with him are going back. Two of the old directors, Messrs. Chaudhary and Jhangar Petit have resigned as a result of the arrangement arrived at and it is understood that their places will be filled by Messrs. Jambhwal, Bhambhani and Umar Sobani. The Old directors are: Mr. C. H. Dattatraya, Sir Balchandra Krishna, Mr. D. N. Bahadurji and Mr. I. R. Bomanji.

POONA, October 22. At a meeting of the Lingayats held at Shapur under the presidency of Rao Sahib Shewamur Swamy, Kanabargemutt, it was resolved to send a deputation to Mr. Montagu to place before him the point of view of the Lingayats in the central division in connection with the forthcoming reforms in the Government of India, and an association for safeguarding the interests of the Lingayats community was formed under the presidency of Mr. Gurusantappa Umbarjee. A Lingayat conference to draw up the necessary representation for submission to the Secretary of State for India will also be held on the first proximo.

A conference of the backward classes in the presidency is proposed to be held at Hissar on the 28th instant, the principal question before the conference being whether the backward classes which are a minority in the presidency should demand separate electorates in the coming reorganisation of the machinery of Government.

The Poona District Conference which was originally proposed to be held at Junnar early in November is likely to be postponed "quite" owing to an outbreak of plague at Junnar.

BOMBAY, October 21. Hindus and Muslims of Jamnagar have decided not to celebrate the Dussera and Mohurram holidays which have fallen at the same time this year, with a view to avoiding any breach of the peace.

The very bills are meeting with a highly encouraging response on this side of India specially the six months ones. The financial correspondent of the "Times of India" strongly urges the Government to grant brokerage on a liberal scale in order to enlist the active co-operation of brokers who are able to divert funds from other channels to Government coffers.

The new rival Stock Exchange at Bombay is going to open business on the 1st November next.

It had been decided that the proceeds of the exhibition and fancy fete to be held in Bombay on the 26th November and succeeding days should be devoted to "Our Day."

Death is announced of Khan Bahadur Muncherji Cowasji Murzuan retired Executive Engineer, Bombay Municipality.

Mysore

Mysore Anti-Pest Regulation.

Receives Royal Assent.

BANGALORE, October 21. The Mysore Destructive insects and Pests Regulation 1917, which was passed at the last meeting of the Legis-

lative Council received the assent of His Highness the Maharaja on the 9th instant. This regulation empowers the Government to declare infected areas and crop, and to make rules or orders among others, for the seizure, inspection, disinfection or destruction of any infected crops or of any article which may have been in contact or proximity thereto for regulating the powers and duties of officers engaged in this work, and generally for preventing in any manner the spread within the State of any plant disease. For every breach of a rule of order made under this regulation the offender, on conviction by a Magistrate shall, be liable to a fine not exceeding Rs. 500.

KILLING A FOX TERRIER. Two Europeans Fight in Court. Rs. 200 Damages Awarded.

BANGALORE, October 21. Mr. M. S. Tirumala Rao, District Judge, Civil and Military Station, disposed of a suit filed by Mr. R. E. Rury of Mysore State Railways against Lieutenant H. G. Russell, claiming Rs. 250 as damages suffered by the plaintiff on account of the wrongful act of the defendant in killing a fox terrier and a bitch belonging to the plaintiff. According to defendant's version it would appear that on the night of 30th May between 8-30 and 9 p. m. the defendant while engaged in study was disturbed by the growling of dogs in his tennis court. He went out and tried to drive the two white dogs he found there belonging to the complainant. As he could not drive them out he shot them dead while the dogs were nearly getting out of his grounds. For this offence the defendant was fined Rs. 30 which sum was paid to the complainant as compensation. His Honour gave a damage of Rs. 200 and the defendant was ordered to pay the plaintiff Rs. 170, Rs. 30 having been paid as compensation in the criminal case.

What is Co-operation? Service Based on Love.

Mr. Ramachandra Rao's Words.

BANGALORE, October 21. Among the speakers at the Mysore Co-operative conference was the Hon'ble R. Ramachandra Rao, Secretary to the Government of Madras in the Home Department and the former Registrar of Co-operative societies in the Madras Presidency. He said in the course of his speech that it was a poor view of co-operation if all its functions were to be devoted to the acquisition not even of wealth but of riches. The proud boast of co-operation was that whilst apparently engaged in mercenary pursuits, some call it enlightened selfishness, its main drift is subtle elevation of character secured automatically in the very practice thereof. That must never be forgotten. Continuing Mr. Rao said: The success of co-operation lies not in thousands of societies registered, not in lakhs of rupees turned over, not in palatial buildings and extensive establishments, but in the development of civic responsibilities between man and man, in the strengthening of social bond that is so apt to disintegrate in this material world and in implanting in its working members a spirit of communal service based on love, that is the special heritage of God in man.

Professor Karve of Poona is expected in Mysore during the end of the month, when he will deliver lectures connected with the Women's University.

South India

Nilgiri Trades Association.

Protest Contemplated Against Government Policy.

Ootacamund, October 21. The following notice has been circulated throughout the district: Owing to the present political conditions in the country it has become necessary for the non-official European community to take steps to protect its interests. With this object in view the Nilgiri's Association and the Nilgiri's Trades Associations jointly announce that a public meeting will be held on the 25th October, Ootacamund, for the purpose of supporting the aims and objects of the European Association and of forming a branch of the Association in this District.

SIMLA, October 21. Mr. M. Smither, I. C. S., acts as Judge, Calcutta High Court for Justice Sir Ashutosh Mukherjee on deputation with the Calcutta University Commission.

అత్యంత రాజభక్తి పరులు హామీ రూలు కొంతకట్టి యాందోళనమును చేపట్టెదనయ్యు, సామ్రాజ్యమున కింకయు సహాయము చేయనివారమే ఈ యాందోళన మంతయుగావించుచున్నారనియు డియలీపోస్టు పత్రికవ్రాయుచున్నది.

హిందూజాత దొరతనమువారి క్రింది ప్రకటనము గావించిరి:— "పల్లెకుసర్వస్వ" ల నిమిత్తమేర్పరుపబడిన రాయలు కమిషనువారు విద్యాశాఖను గూర్చి చేసినసలహాలను గూర్చి స్థానిక దొరతనములవారి యభిప్రాయమును గోరుచు హిందూజాత దొరతనము వాదోక్తయ్య తరమును ఇండియా గజెట్టులో ప్రకటించిరి.

ఉద్యోగములు:— హెచ్. ఆర్. యుజిల్ ఐ. సి. ఎన్. గారిని విశాఖ పట్టణము జిల్లా పోర్వత్తి పురమునకును ఏజెంట్ కి ఉద్యోగిగా నియమించిరి. కే. హనుమంతరావు గారిని విశాఖ పట్టణము జనరలు డ్యూటీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నియమించిరి, ఇది వర కీయన అసంతృప్తము హుజూరు శిరస్థ వారుగా నున్నారు.

అవరుడే:— హైదరాబాదు. రెసిడెంటు మూర్ఖుడు ప్రజల హక్కులను యాదృశ్యముక్రింద చండ్రించుట రెసిడెంటులో నొక సభ్యునిపట్ల నగరమందు 'అవరుడే' ఉత్సాహము జరుపుట డుటకు యేర్పాటులు చేయబడినవి. హైదరాబాదు నైజాము ప్రభువుగారు పోస్టులో సంతకముగా ఉత్సాహమును లక్ష రూపలను చందాగూడ్చిచ్చిరి సభాద్యక్షులు సభలో వెల్లడించిరి. సభవారిచే నేర్పరుపబడిన యేర్పాటుల ప్రకారము ఉత్సాహము డిసెంబరు 12 వ తేదీ మొదలు మరవారు దినములవరకు జరుగునట్లు తెలియచున్నది. ఉత్సాహ సందర్భమున హైదరాబాదు తోటలలో పరిశ్రామిక వస్తుప్రదర్శనము కూడ జరుపబడును. హైదరాబాదు జనానావారిచే విందు లాగబడును. బయస్కోపులు, సినిమాలు మొదలగునవి ఉచితముగ ప్రదర్శింపబడును. హాకి, కాల్యంతియాట, మొదలగు యాటల పంజెములుగూడ జరుపబడును.

'హానీమాను'న సంతానము కలుగుట:— పాశ్చాత్యులలో యనతివివాహములే గాని కన్యావివాహములు లేవు. వివాహమైననాడే నూతనదంపతులు స్వేచ్ఛావిహారముకొరకు విహారయోగ్యములకు అన్యగ్రామములకు పోయి ఆపటం కొన్ని నెలలు గడపి వచ్చెదరు. ఆకాలమున వారు 'హానీమాను' అందురు. 1913 వ సంవత్సరమున నొకని కొక దినమున వివాహమైనది. ఆనాడే భార్య భర్తలు స్వగ్రామమును వీడిపోయిరి. వారు ఆమెకొక సంయుక్త రాష్ట్రములు కెనడా దేశము లందు 6 నెలలను, జపానులో 6 నెలలను గడపి చీనా ఇండియా మలయా ద్వీపములు ఆస్ట్రేలియా దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు దేశములందు సంచార మొనరించి ఇటీవలనే ఆంగ్లదేశమునకు వచ్చిరి. వీరు మొత్తము మూడు సంవత్సరములలో 50000 మైళ్లు తిరిగి ముగ్గురు బిడ్డలతో నిలుచేరిరి. ఒక బిడ్డ బొకయోలోను మరియొక బిడ్డ ఇండియాలోను ఇంకొక బిడ్డ వెల్టోయోలోను జన్మించిరట.

గోదావరి బ్రాహ్మణేతర సమావేశము:— విశ్వవోలు యొద్ద అన్నిరైలు బండ్లను ఆగుట. యదరాసు మొయు ఉదయము గల 8 - 10 నిమిషము కలత్రామొయు సాయం కాలము గల 7 - 20 నిమిషము వాల్తేరు బెజవాడ పానెంజరు బండ్లు మధ్యాహ్నము గల 1 - 40 నిమిషము బిల్గుంటబండ్లు ఉదయము గల 7 - 30 నిమిషము కాకినాడ బండ్లు రాత్రి 8 గంటలకును వచ్చును. 27వ తేదీన మధ్యాహ్నము 1 గంటకు సన్యాస సంఘాధ్యక్షుని స్వాగతోపన్యాసమును 2 గంటలకు సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసమును గల 3 - 30 నిమిషము విషయ నిర్ధారక సభాసమావేశమును 5 గంటలకు ఆంగ్లమున సుపన్యాసమును జరుగును. 28 వ తేదీన ఉదయము 7 గంటలకు ఆంధ్రమున సుపన్యాసమును 9 మొదలు 11వరకును మరల మధ్యాహ్నము 2 మొదలు 5 వరకును సమావేశమును జరుగును.

క్రికెట్టులకు డైరెక్టరు జనరలు సర్ పార్టీలొకను గారు:— వీరికి చాల జబ్బుగానున్నది. వీరు యుద్ధవిషయమున చాల కష్టపడి పనిచేసిరి. వీరి పనినిగూర్చి మెసపాటేయియ సంఘమువారు చాల ప్రశంసించిరి. వీరు ఆయుర్వేద వైద్య విధానమునం దభిమానముగలవారు అని నిన్నును తెలిపివార్త వచ్చినది. వీరు క్రికెట్టులెరసి నేడు తంజివార్త వచ్చినదని వ్రాయుటకు చాల చింతించుచున్నాము.

బొంబాయిక్రానికలు పత్రిక:— ఈపత్రికకుసంపాదకులుగా నుండిన హార్నిచునుగారు రాజీనామానిచ్చుటచే వారిస్థానమున ఇ. డిగ్రీ గారిని నియమించిరినియు వీరిదివరకు యండియను డియలీమ్యూనుపత్రికకు సంపాదకులుగా నుండి ఇప్పుడు ఆసోసి ఏటెడు ప్రెస్సు యువ్యోగిగా నున్నారనియు అమృతబజారు పత్రిక వ్యాసినదిగాని ఇటీవల ఇట్లు మరల తంజివార్తవచ్చినది. క్రానికలు పత్రికాధిపతులకు హార్నిచును గారికిని రాజీనామా జరిగినది. హార్నిచునుగారి మిత్రులు కొందరు రాజీనామాచేసిరి. కార్యనిర్వాహకుడుగానున్న కామాగారు కార్యనిర్వాహకత్వమును సంఘసభ్యులనుగూడ వదలుకొనెదరు. హార్నిచునుగారు నూచించిన ప్రకారము ఎఫ్. ఇ. డిన్లా ఎం. ఎన్. కెప్టెను రుస్తుమ్ జిల్లా ధర్మసేమురార్జీ, కాన్టీజ హింగిరుగార్లు నలుగురు డైరెక్టరుగానియమింపబడిరి. అందువలన హార్నిచునుగారున్నటినుండి (21 వ తేదీ ఆదివారము) మరల సంపాదకత్వమును వహించిరి. హార్నిచునుగారి తోపాటు మామగోనిన సహాయసంపాదకులందరునుగూడ మరలినచ్చెదరు. ఇట్టి సమాధానము జరుగుట వలన డైరెక్టరులలో ఛేంబర్స్ - జహంగీరు పెటింటుగార్లు రాజీనామా నిచ్చిరి. వారి స్థానమున యమునాదాసు, ద్వారకదాసు, ఉబయ సోబన్ గార్లు నియమింపబడుదురని తెలియుచున్నది. సి. హెచ్. సెటల్వాడు, సర్ బాలచంద్రకృష్ణ, డి. ఎన్. బహదూర్, ఐ. ఆర్. బమ్మంజీగార్లు ప్రాత డైరెక్టరులు.

THE GREAT WAR

Enemy Air Raid Over England

Evacuation of Petrograd Decided on

Riga Battle: Russian Warships Trapped

DEBATES IN FRENCH CHAMBER ON ANGLO-FRENCH UNITY

[Reuter's Agency]

Russia

The Riga Gulf Battle.

Russian Official Report.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—The following details regarding the battle in the Gulf of Riga are communicated by the Naval Staff: An enemy squadron of twenty ships, including two "Koenig" battleships, penetrated the Gulf on Tuesday night and was discovered by the Werder observation post at nine in the morning, proceeding through channels south of Moon Sound. A Russian detachment, commanded by Admiral Bakhtiroff, flying his flag in the cruiser "Bayan" accompanied by the battleships "Grajdanine" and "Slava" steamed from Kuivasta on the eastern part of Moon Island, where it was anchored to engage the enemy proceeded by torpedo boats which withdrew before the enemy. The latter opened fire at half-past nine on the torpedo boats, and the Russian detachment emerging from the channel formed a line of battle between Werder Island and the lighthouses near Moon. On approaching the enemy the "Bayan" was unsuccessfully attacked by a submarine. The Russians continued the engagement till half past ten, but in view of the enemy's superiority and the appearance of enemy reinforcements Admiral Bakhtiroff retired fighting into the interior of Moon Sound. The "Slava", bringing up the rear, was severely damaged beneath the waterline and finally foundered by the head in the deep entrance to the Moon sound channel which the remainder of the squadron entered. Part of the pursuing enemy fleet bombarded the Moon and Werder batteries, silenced them, and finally destroyed them. Russian warships were somewhat damaged during the bombardment. After destroying batteries the enemy entered the southern part of the Kuivasta roadstead. The cruiser "Admiral Makaroff" and a number of gunboats and destroyers in the interior of Moon Sound throughout Tuesday night protected the channel and the Kossar Mouth between the islands of Dago, Oesel, and Moon. Part of the enemy squadron in this region consisting of two gunboats and several torpedo-boats entered the straits north of Moon Sound and bombarded the mole between the islands of Oesel and Moon. Simultaneously the enemy delivered great air attacks unsuccessfully by bombing Kuivasta and Russian ships. There were several air combats in the morning. Enemy battleships and cruisers during the day-time bombarded the coast south and south-west of Dago while numerous mine-sweepers were busy near Dago.

The following enemy ships were engaged:—Firstly, in the region of Tagilacht the battle cruiser "Molika", two "Kaiser" battleships, sixty torpedo-boats, and mine-sweepers, and three submarines; secondly, in the region of Soolu Sound and west of the mouth of the Kossar twenty torpedo boats and twenty minesweepers and small craft; thirdly, in the Gulf of Riga two or more "Koenig" battleships, six light cruisers, many torpedo boats and small craft, and two submarines, and fourthly at the mouth of the Gulf of Finland three "Kaiser" battleships. Thus the entire third and fourth squadrons of the High Seas fleet and probably the fifth squadron were engaged, in other words two thirds of the whole enemy fleet. Enemy ships entered Moon Sound on Wednesday and bombarded Moon most furiously, assisted by aircraft.

Russian Troops Captured.

The Russian troops on Oesel were made prisoners. The situation on Thursday underwent no change. An engagement occurred between torpedo-boats in the Baltic Island region and two enemy torpedo-boats were blown up in minefields. Zeppelins on Wednesday night appeared in the Gulf of Riga and Finland and bombed Pernau, killing seven persons. Russian crews behaved most bravely throughout the fighting.

Fate of Russian Ships Serious.

The fate of the Russian fleet of apparently twenty war ships bottled up in Moon Sound is serious, owing to the shallowness of the waters, narrow passages, and the likelihood that the Germans will soon be able to sweep up the mines. It is certain that the powerful Baltic fleet based on Kronstadt did not participate in the battle, but it may now attempt to rescue the squadron which is cut off. Land operations depend on German intentions in occupying Moon Island as the partial destruction of land fortresses and the narrowness of the Sound, which is six miles by ten, enables troops to be landed on the mainland from Oesel under cover of naval guns which outrange the remaining land batteries.

The Struggle for Riga Gulf.

German Dreadnought's Superiority.
Submarines Unable to Prevent Landing.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—Admiral Verderesky, Minister of Marine, has gone to the Baltic Fleet. It is stated that each "Koenig" dreadnought was more powerful than the whole Russian squadron. It is declared that the Russians sank the warship "Slava" when they discovered that she was

too damaged to join the remainder of the retiring warships, the object being to block the channel against the enemy.

The chief of the Naval General Staff states that submarines were unable to prevent the German disembarkation on Oesel Island in consequence of the heavy swell.

Moon Island Abandoned.

Enemy's Attempt to Destroy Russian Naval Force.

LONDON, October 19.

The Russian wireless communication says:—Under pressure of superior naval forces we abandoned Moon Islands. Our trawlers discovered enemy mines laid down with the intention to close the entrance of the Gulf of Riga from Moon Sound. These operations in conjunction with landing detachments on Dago Island show the enemy's desire to destroy the naval force defending this region.

The German wireless communication says there was intense cannonading between Houthorn, Wood and Deule and north-east of Soissons.

German Success in Riga Gulf.

Opinion in Britain.

Russian Warships Trapped.

LONDON, October 21.

The German naval success in the Gulf of Riga was apparently gained over the local Russian flotilla of old battleships, destroyers, and gunboats which sacrificed itself most gallantly in an attempt to delay the enemy's victory. That two large Russian warships, consorts of the "Slava", escaped, was due to their retiring to Moon Sound, but it is improbable that they will find safety there, as apparently another German force is eastward of the channel and will prevent their escape into the Gulf of Finland. Russian minefields may impede manoeuvring by the heavier German ships, but when they have been removed the capture of all the Islands will not be long delayed and a landing on the coast of Esthonia may follow. The fact that the Russian flotilla was not reinforced by the fleet in the Gulf of Finland is attributed to indiscipline in the crews of the latter.

THE MENACE TO PETROGRAD.

Preparations for Evacuation.

Government Go to Moscow.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—In view of the new strategic situation bringing Petrograd into the war zone the Government has taken measures for the evacuation of Petrograd. The Government will probably go to Moscow.

LATER.—A special ministerial commission has been constituted to consider measures for the evacuation of Petrograd. The Government will be installed in the Kremlin Palace at Moscow and the Constituent Assembly will also meet at Moscow. The evacuation of Government Departments will not be precipitate.

The Preliminary Parliament will hold its first meeting in Petrograd when the Government will explain the reason for the transfer to Moscow. The railway service is precarious owing to lack of fuel, and a further reduction of trains is fore-shadowed. Evidence of the fantastic degree of the workers' demands is provided by the demand of sections of goodyardmen for over two-hundred roubles daily.

Extremists Opposition.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—A good deal of opposition is developing especially among the Extremists to the transfer of the Government to Moscow. Although the final decision rests with the Provincial Parliament, which meets to-day at Petrograd the Government is continuing preparations for the removal of the principal Government Departments.

The Growth of Disorder.

Local Appeal.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—Martial law has been proclaimed at Kutai in the Caucasus after the mob had sacked the central quarters of the town. The executive of the Petrograd Council of Soldiers' and Workmen's Delegates has issued a manifesto urging local Councils of Soldiers' and Workmen's Delegates mercifully to suppress, even by force of arms, excesses which are reducing the whole country to anarchy. The strike in the Petrograd paper-mills has ended.

German Warship Believed Sunk.

LAHORE October 21.

LONDON, October 20th.—A "Central News" telegram from Copenhagen states that the washing up of a number of German sailors' bodies suggested that a warship was recently sunk in the Sound.—("C. and M. Gazette Special Cable.")

TELEGRAMS.

M. Kerensky at the Front.

LONDON, October 21.
An undated telegram from Petrograd says that M. Kerensky has gone to the front.

The Situation in Middle East.

Russian Positions Outlined.

LONDON, October 21.

In view of the coming campaigning season in the Middle East the "Times" points out that the Russians still hold near the whole of their conquests in Armenia, though it is since any public information was given about their strength. Small bodies of Russian troops are also scattered along the Turco-Persian frontier from the neighbourhood of Lake Urumiah to an unknown point west of Bagdad. The most notable feature of the whole situation is that the Turks have not seriously fought the Russians in the Middle East since last winter.

Disorders in Northern Russia.

A Train Robbed.

LONDON, October 21.

A telegram from Odessa says that disorder is increasing in Southern Russia. Two hundred brigands derailed and robbed a train near Vladikavkaz killing and wounding a hundred passengers.

Russian Preliminary Parliament.

M. Kerensky's Speech.

LONDON, October 21.

PETROGRAD.—The Preliminary Parliament opened in Marie Palace. It was attended by representatives of Bourgeoisie and Democrats and members of the Government.

The allied and neutral diplomats Russian and Foreign Pressmen and Members of the Public were present. M. Kerensky made a speech saying he hoped Parliament would assist Government to safeguard the right of the Constituent assembly the opening of which must in any way be postponed. Government would co-operate to the utmost in the work of Parliament which began at an extremely hard and responsible time. Government and Parliament must pay attention to the most difficult problem of

Restoring the Combativeness of the Army and enabling repulse to be affected of the enemy who was becoming more insolent and more triumphant not owing to his own strength but to Russian impotence. M. Kerensky declared that Russia if she was willing could emerge from her painful situation much sooner than her enemies thought. Amid universal cheers M. Kerensky paid enthusiastic tribute to the

Valour of Russian Sailors

but declared he could not say as much for the army. After that M. Kerensky amid cheers gave up the presidential chair to Madame Broshkevsky who invited the assembly to elect its president. M. Anksentiff, president of the Executive of Peasants' Delegates was elected by a majority of 228.

Enemy's Signals to

Fraternise Disregarded.

LONDON, October 21.

The wireless Russian Official Communication says that our troops disregarded enemy's signals to fraternise at Narotch Lake and Buzec river and fire dispersed signallers.

Great Britain

Liberation of Mrs. Besant.

Mr. Montagu's Reply to a Question.

LONDON, October 21.

In the House of Commons it was stated that Mr. Montagu was not aware that either the Government of Bombay or the Government of the Central Provinces had taken exception to the liberation of Mrs. Besant.

Mr. Montagu's Deputy.

LONDON, October 21.

The "Times" says:—Mr. Fisher, President of the Board of Education, will represent the India Office in the House of Commons during the absence of Mr. Montagu. Mr. Fisher will not occupy himself with departmental routine, but will be in close touch with Lord Islington.

INDIAN SITUATION.

Lord Sydenham's Notice.

LONDON, October 21.

In the House of Lords, Lord Sydenham gave notice that on the 24th instant he would draw attention to the situation in India with special reference to the internment and release of Mrs. Besant.

Fomenting Rebellion in India

From the U. S. A.

Wholesale Murder of European Officials
Contemplated.

A Witness's Evidence.

LONDON, October 21.

CHICAGO.—Trial is proceeding of Gustav Jacobsen and three others charged with fomenting rebellion in India from the United States. A witness for the prosecution declared that the wholesale murder of British Officials engaged in repressing revolutionary activities in India had been planned.

TELEGRAMS.

Uruguay and Britain

"Glasgow's" Captain Received by President.

LONDON, October 21.
The President of Uruguay received the Captain of the Cruiser "Glasgow" in audience.

Two British Destroyers Sunk.

By German Fast Raiders.

LONDON, October 21.
The Admiralty states that two British Destroyers "Mary Rose" and "Strongbow" were sunk by heavily armed German raiders until they were sunk in the unequal engagement in the North Sea on Wednesday.

Press Comments.

"Civil and Military Gazette" Comment.

LAHORE, October 21.
Commenting on Mr. Montagu's statement the "Civil and Military Gazette" says:—"Whatever the House of Commons may have thought of it, informed opinion in India will entirely refuse to be convinced that the real responsibility for releasing Mrs. Besant and her colleagues rests with the Government of India. It may perhaps be counted for a sign of grace on Mr. Montagu's part that he endeavours to transfer the responsibility to the shoulders of the authorities in India since it implies that he is not very proud of the consequence of his action, but this method of apologia cannot be accepted knowing, as we do, Mr. Montagu's own conception of the relations between the Secretary of State and the Viceroy. We may be sure that his communication to the Government of India was in effect a good deal more than a suggestion whatever it may have been in name."

The paper does not consider that anything that Mr. Montagu had to say regarding the assurances given by Mrs. Besant before her release convinces one that those assurances constituted an effective guarantee against the recurrence of mischievous agitation. "From what we can see going on at the present moment in India and from the unmitigated zeal with which Mrs. Besant herself and her Home Rule friends are pressing for the release of persons who had been interned on account of their sympathy with the King's enemies, it is obvious that Mr. Montagu's headstrong action has not proved the "siren song" it was presumably intended to be, but has been rightly interpreted as a weak concession to clamour, and as such has dealt a serious blow to the cause of firm Government in India.

Hostile Airships over England.

Bombs Dropped in London.

LONDON, October 21.
It is officially announced that six or seven airships attacked the Eastern and North-Eastern Counties last evening and proceeded some distance inland, but no very definite attack was made. Bombs were dropped at various points, including a few in the London area. The raid continues.

Eighty Killed and Injured.

Surprising Silence of Anti-Aircraft Guns.

LONDON, October 20.
It is officially announced that in last night's raid by airships twenty-seven persons were killed and fifty-three injured. Some material damage to houses and business premises was done. When the alarm was given in London yesterday evening the stars were visible, but there was no moon. People sought shelter very promptly, but traffic continued without interruption. The sound of occasional distant gunfire was heard, but nothing happened till a solitary bomb three hours later exploded. A correspondent says that the explosion extinguished lamps and shattered the glass of buildings. Everyone was waiting to hear the boom of anti-aircraft guns and experienced a shower of shrapnel, but with the guns silent the general impression prevailed that a new trap was being laid for the raiders. Unofficial reports describe the zeppelins as crossing the East Anglian coasts proceeding inland and dropping bombs both going and returning.

Some Details.

LONDON, October 21.
The revival of air raiding London by Zeppelin has caused some surprise, as it is over a year since the last attempt. It was a fine star-lit night, though a little hazy. A long interval between the alarm and the dropping of bombs led many people to become rather heedless, notwithstanding the playing of searchlights. Shortly after two bombs had been dropped in quick succession in different neighbourhoods, the "all clear" signal was sounded for the first time by the buglers. A circumscribed rural area in the Eastern counties received particular attention, eight high explosive incendiary bombs being dropped, mostly in fields.

Four Zeppelins Felled in France.

Fifth Believed Destroyed.

LONDON, October 21.
Reuter's correspondent at the French headquarters wires that four Zeppelins returning from England were brought down or forced to land in France. A fifth is also believed to have been destroyed.

The approach of eleven Zeppelins was signalled throughout France late in the evening and the air defence squadrons and batteries all over the country were immediately warned. Enemy airships were attacked and were scattered all over France like a flock of frightened birds. One Zeppelin was brought down near Lunenburg by anti-aircraft guns. Two others were brought down or compelled to land on at Vergennes in the department of Cote-d'Or and other at La Starent in the Haute-Marne. The fourth Zeppelin was chased throughout central France and brought down so far away as Gap in Hautes Alpes. No bombs were dropped in France by the raiders who were practically at the mercy of the magnificent French Air Defence service from the moment they crossed the coast.

A Zeppelin Captured Intact.

LONDON, October 21.
A certain number of zeppelins flew over France without doing any damage. One was brought down in flames sixteen miles east of Lunenburg, another was attacked by aeroplanes and landed near Bourbonne-le-Bains. The crew were taken prisoner and the airship was captured intact. Two other zeppelins are reported to have fallen in the zone of the interior.

Zeppelins Set Fire to by Crews.

LONDON, October 21.
The French Communiqué says that two Zeppelins which fell in a zone in the interior were disabled when they were attacked by aeroplanes and anti-aircraft guns and were compelled to descend near the valley zone. Crews set fire to the airships and took to flight but were made prisoners.

Disabled Zeppelins' Wanderings.

LONDON, October 21.
A telegram from Paris says that four Zeppelins are still wandering disabled over France. All are hemmed in by French aviators. Two are in the southwest one in the Mediterranean region and a fourth near the Swiss frontier. One of these airships alighted in the neighbourhood of Langers but ascended again after jettisoning fifteen of her crew. A book found on the Zeppelin captured at Bourbonne Les Bains supports the theory that the Zeppelins lost their way while returning from England. The Zeppelins seem to be of a new type as they are bigger than usual and are able to fly 110 kilometres an hour and rise to a height of six thousand metres.

"Our Day" Collections.

Liberal Overseas Contributions.

LONDON, October 21.
It is announced that cash donations promised to the Red Cross in connection with "Our Day" amount to 706,000 sterling including over half million from Overseas. This is exclusive of street collections and sales. Egypt's contributions and hitherto amounts to 118,867 sterling.

Lord Northcliffe.

LONDON, October 21.
The "DAILY CHRONICLE" withdraws its former statement that Lord Northcliffe is relinquishing the Chairmanship of the British Commission in the United States.

House of Lords Reform.

LONDON, October 20.
Mr. Chamberlain has consented to serve on the Conference regarding the House of Lords, "vice" Mr. A. C. Saiter, Unionist, M. P. for Basingstoke, who has resigned.

The Tea Shortage.

Government to Control Imports.

LONDON, October 21.
In the House of Commons, Mr. James Parker stated that the shortage of tea was due to the restriction on imports in the early months of the year. Lord Rhonda had now arranged with the Shipping Controller for adequate imports, and hoped that the situation would improve towards the end of the year. Arrangements would mean that all imports would be made on behalf of the Government prices and profits being controlled at all stages. Steps were being taken to secure the adequate distribution of supplies.

Large Quantities in Bond.

LONDON, October 21.
It is officially stated that 36,416,000 Pounds of tea were in bond in the United Kingdom on September 30th compared with 118,663,000 on September 30th last year.

Cocoa as Substitute for Tea.

Good Prices and Sales.

LONDON, October 21.
The "TIMES" states that prices of Cocoa have risen considerably on increased demand as a tea substitute. A good Ceylon plantation realised eighty-eight shillings a hundred weight compared with eighty-three a few days ago while lower grades advanced in much higher proportion. For example, low grade Ceylon wild variety is now fifty five compared with thirty five normally. Experts estimate the present annual consumption of tea exclusive of requirements of forces at two hundred and twenty million pounds. Sixteen weeks operation of the control system has shown distribution of the annual rate of approximately one hundred and fifteen million pounds. Tea stocks have been severely encroached upon since the control was instituted. Brokers are convinced that supplies must be inadequate for the next few weeks to meet ordinary requirements.

An Appeal Rejected.

LAHORE, October 21.
LONDON, October 20th.—The Home Office Advisory Committee has rejected the appeal of painter De Laszlo against his internment.—("C. & M. Gazette" special cable).

France

Debates in the French Chamber.

Premier's Firmness and Tact.

LONDON, October 21.
PARIS.—The following message should precede those already issued dated 20th.—An important debate is proceeding in the French Chamber on an interpellation moved by a Republican and supported by a Socialist criticising the Government's general policy at home and abroad. Mr. Painlevé replying dwelt on the difficulties especially regarding the supply and transport and strikes that had suddenly confronted the Government. He reiterated the war aims of France emphasising their resolution to prosecute the war whatever the outcome of battles till Alsace-Lorraine was restored.

LONDON, October 21.
LATER: (PARIS).—The debate in the Chamber was less heated than was expected. One of the opposition Leaders spoke. M. Painlevé showed firmness and adroitness and strengthened his position as War Minister, but notwithstanding the largeness of the Majority, newspapers appear to expect a reconstruction of the Cabinet.

Chamber Supports Government.

LONDON, October 21.
PARIS.—The Chamber has passed a motion supporting the Government by 368 votes to 95.

Anglo-French Unity.

Statement by French Premier.

LONDON, October 21.
PARIS.—In the course of the debate in the Chamber, M. Painlevé referred to his recent visit to London and said that Anglo-French unity had never been closer. Plans were considered in detail as not two armies but one army was concerned. He reminded the Chamber that Mr. Lloyd George had for the first time officially declared that Great Britain would stand beside France till Alsace-Lorraine was restored. These facts showed that in national defence the Government had done its duty.

LONDON, October 21.
PARIS.—Concluding his speech in the Chamber M. Painlevé declared that the idea of a separate peace had never presented itself to the Government. He believed that the power of the Allies, when wholly co-ordinated, would be crushing.

France Honours British Officer.

LONDON, October 21.
MARSEILLES.—Crowds here witnessed an impressive Franco-British military function when the Legion of Honour was conferred on Colonel Tinley, the officer commanding the base. The function included a brilliant march-past by British, French, and Moroccan cavalry.

High Commissioner in Morocco Resigns.

LONDON, October 21.
MADRID.—It is reported that General Jordana, High Commissioner in Spanish Morocco, has resigned.

America

Exports to Neutrals.

U. S. Government Explains Position.

LONDON, October 21.
In the course of a lucid and convincing statement the United States Government explains its attitude towards north European neutrals as regards exports. It says on July 24th Holland and the Scandinavian countries were requested to supply particulars of their consumption, production, and requirements in all commodities especially fats, carbohydrates and protein. Simultaneously they were warned that pending arrangements, the United States would consider any exports made to the Central Powers would be in reduction of amounts which the neutral might receive for its own sustenance. Nevertheless some neutrals persisted in sending large quantities of vital supplies to the Central Powers and ignored the afore-mentioned requests. Therefore the United States propose to deny export licences as long as information is withheld and neutrals continue to help the Central Powers. The United States are prepared to make sacrifices to help neutrals to maintain their normal life and industries, but in return for that they expect guarantees that supplies will not be turned against us to prolong the war and kill our sons.

French Shipping.

An Exchange with U. S. A.

LONDON, October 20.
WASHINGTON.—The Shipping Board has ordered that twenty steel cargo boats, ranging from 3,500 to 6,000 tons, which are now being built to order by British and French firms shall be placed at the disposal of the French Government. The first ten will be loaded in thirty days. The Shipping Board has arranged to take over the French steel sailing ships, aggregating 420,000 tons, now operating in the South American trade between South America and the United States, where the seas are safer for sailing ships.

A United States Transport

Torpedoed and Sunk.

LONDON, October 21.
WASHINGTON.—It is officially announced that the United States Transport the "Antilles" 6875 tons home-bound was torpedoed and sunk on the 17th inst. by an unseen submarine in the European war zone. There were 167 persons on board of whom 67 were drowned. The latter included three ships' officers and sixteen soldiers. All army and naval officers were saved.

Argentina

Safe Conduct to Luxemburg.

Granted by Great Britain.

LONDON, October 21.
BUENOSAIRES.—Great Britain has granted a safe conduct to Count Luxemburg.

Germany

Kaiser Leaves for Germany.

LONDON, October 21.
AMSTERDAM.—A telegram from Sofia says that the Kaiser arrived there from Constantinople armed with King Ferdinand, and departed for Germany at midnight on Friday.

వృత్తాంతములు

(౧)

నెల్లూరుగారి సాంవత్సరికోర్కెను బొంబాయి నగర మందుత్పాదముతో జరుపబడెను.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల నావికాదళములు మాంటివిడియోను చేరినవి.

ఛార్లెస్ పట్టుకొనినందులకు మేజరుజనరలు బ్రూకింగుగారికి టి.సి.ఎం. జి. బిరుద మొసగబడెనని వార్తాసంఘము వారు తెలియబరచుచున్నారు.

18 వ తేదీ నాటి ఉదయము నాకా విమానములు వార్షికేటూరి వైమానికాలయము మీద ననేక బాంబులను వేసి సురక్షితముగ మరలివచ్చిననని నావికాధికారులు ప్రకటించిరి.

పెంట్లెండుప్రభుగారు:— నేటియందయమున వీరు పెయిలురైలులో ఉదకమండలమునుండి పడమటిదిశనుకు ప్రభువుగారిని కలిసికొనుటకు వెళ్లిరి.

బర్మా యంతటిలో చాక్లె కొండల లోయల యందు మంచినీరు పోకకాయలు ఫలించును. ఆ గుట్టలచుట్టు సుండు భూమియందు మంచినీరకపు పొగాకు పండును.

గాలివాన:— కడలూరునకు 800 మైళ్లదూరములో గాలివాన పట్టవచ్చునని గోపాలపురమునకును తూర్పుదిశకిని నడుమగల రేవుఉద్యోగములకు తెలియజేయబడినది.

తపాల నాకరులు:— నీలగిరి జిల్లాలోని తపాల నపు కరులకు జీతములు హెచ్చించు విషయముగూర్చి పోస్టు మాస్టరు జనరలు మోనోటోర్టు వి. సి. ఎస్. గారు ఆలోచించుచున్నారని తెలియచున్నది.

వ్యాధిగ్రస్తు:— గుంటూరునుండి తిరువేండ్రమునకు బోయి యచ్చట బి. ఎల్. పరీక్షకుచున్నందున సీతారావు శర్మ, బి. ఏ. గారు ఈనెల 17-వ తేదీ రాత్రి హుద్రోగము వలన తిరువేండ్రములో మరణించిరి.

బర్మాలో వరదలు:— వరదలనుండి మిత్తానగరముచుట్టు సన్నగ్రామములు మునిగిపోయినవి. మిగిలిన మొదలగు సస్యాదులు పూర్తిగా నాశనమైనవి. గోడ్డు తెగిపోయినవి. ఒక గ్రామము నుండి మరయొక దానికి పోవు దుర్గమముగ నున్నది.

అట్టోబర 19-వ తేదీని మార్చులు పోగుగా రిట్లు ప్రకటించి:— వెల్మోలీనునకు తూర్పున నిన్నటి దినము శత్రువులు మునిగి దాడి సలుపగా మేము వారిని తరిమివైచితిమి. మెనినగోడ్డు సమాజమును, జొన్నీవీరు కద్దకు శత్రు ఫిరంగులు చుహా తీరముగ నుండెను.

బహిరంగ పాశ్చాత్యసభ:— నీలగిరి సంఘమువారును, నీలగిరి వద్దక సంఘమువారును కలసి ఈనెల 25 వ తేదీని ఉదక మండలములో నొకసభ గావించి ఇంతకు పూర్వ మేర్పడిన పాశ్చాత్య సంఘమువారి యాలోచనలు బలపరచుటయు, మొదటిసంఘముయొక్క శాఖాసంఘము సొకదాని నేర్పరుచుటయు గావించెదరు.

అప్పురు బర్మాలోని జెయిలు లన్నిటిలో మెట్టి లాలో నిది పెద్దది. ఇది బర్మాలోని వానిలో పరిమాణమందు నాలుగవది. దీనికి గోడు అప్పురుబర్మాలో నున్న వానిలో నన్నిటి కంటె రెండు నెలలలో తయారు కావదు న్యాయసభాగృహము కట్టబడుచున్నది. దీని ఖర్చు రు. 1,50,000 లని మదిపు వేయబడెను. (రంగూను విలేజిరి)

ఈ నెల 8 వ తేదీని పి. డబ్లియు. డిపార్టుమెంటులో పనిచేయుచున్న యొక ఒరియామేష్ట్రీ ముగ్గురు బర్మా బండి వాండ్రవలన రంగూనునుండి ప్రోముకు పోవు రాజబాటవైది కాంతాచాంగ్ వంతెనవద్ద గాయపర్చబడి జీగోన్ వైద్యశాలలో రెండవదినములు బ్రతికి చనిపోయెను. ఈ మేష్ట్రీ అచ్చట మరమ్మత్తు అగుచున్న గోడ్డువైపుండి బండ్లను వెళ్లినయొక పోవుటచే జంపబడినట్లు ఊహింపబడుచున్నది. (రంగూను విలేజిరి)

ఆయుర్వేదవైద్యశాల:— ఈనెల 20 వ తేదీ పగలు 11-20 నిమిషములకు పెంట్లెండుప్రభువుగారు పరివారముతో గూడ కల్కికోటనుండి పాకమునకు విచ్చేసిరి. కేరళీయ ఆయుర్వేద సమాజమువారిచే స్థాపింపబడిన ఆయుర్వేద కళాశాల, ఆసుపత్రులను ప్రభువువారు తేరిచెదరు.

ద్రవ్యము నపహరించుట:— తిరువాన్కూరు సమస్థానములోజేరిన భగంగనాము నగరములోని ఎల్. డి. ఇ. పాఠశాల ఉపాధ్యాయులలో సొకడు గుహాగజావారి వస్త్రీపూర్తిమహాత్మ్యమున జరుపుటకు బాలరిచ్చిన చందాల వైకమును, పుస్తకములను జపచేయబడిన వైకమును అపహరించి పారిపోయెనని తెలియుచున్నది.

తిరుచనాపల్లిలో కొలాయిలు:— తిరుచనాపల్లి మ్యూనిసిపాలిటీవారు సరఫరాచేసిన కొలాయినిరు సురిక్తో కలసియుండి తొగిట కంత్త్రేష్ట మైగది కానని తెలిసికొనబడినందున రైలువే యుద్యోగస్థులెవరును వైపునీటిని త్రాగ గూడదని దక్షిణ ఇండియా రైలువేకం వెనివారు తనఉద్యోగస్థులకు ఆజ్ఞచేసిరి.

గవర్నరుగారు:— చెన్నపురి గవర్నరుగారు ఈనెల 24 వ తేదీ ఉదయమున తిరుచనాపల్లిచేరి ఆసాయంకాలము 6 గంటలకే చెన్నపురికి బయలుదేరుదురు. స్వాగత మొసగుట కొంతవలెను ఏర్పాటులేమియు చేయబడలేదు. హిందూదేశ రక్షక సేనదేవుడు ప్రభువుగారు చూడ నుద్యుక్తులై స్థలము తెలియుచున్నది.

మరణములు:— గతవారమున నొక యువకుడు పల్లవము రైలుపైనున్న చెరువులో స్నానము చేయుచుండగా కాలువారి నీటిలోపడి మరణించెను.

సుమారు 4.5 దినముల క్రితము నైన్టీమరులో బరువుతో నిండియుండిన తొట్టె రైలుబండ్లక్రింద పడి ఒక ఆడ కూలిచనినది మరణించెను.

గేదెలు:— కేనడాలో గేదెలు విస్తారముగా నున్నవి. కేనడావారు గేదెలకు ప్రత్యేకముగ గొప్ప పచ్చికబయలు నేర్పరిచిరి. ఆబయలునందని వందలకొలదిగా మేయుచుండును. వారిటీవల మాంటానాలో 700 గేదెలను కొనిరి. వానిని కేనడాకు దూడలతో గూడ తీసికొనిపోయిరి. తీసికొనిపోవుటలో 150 గేదెలు లొంగకపోవుటచే వానిని వెనుకనుండి తీసికొని పోవుట కచట దిగబడివి పోయిరి.

మోహరము, దశరా ఉత్సవములు:— కర్నూలు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు హిందువులు తమ గృహములందు గాని ఆలయములందు గాని మంగళ ధ్వజము చేయకూడదనియు, ప్రారంభ పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు బాలురను వీధులకుండ ఉత్సవముతో త్రొప్పించుటయు ఆజ్ఞచేసిరి. పురవాసుల తేనుమొకటి కట్టి ఆజ్ఞను చేయుట న్యాయమున కొందరును, అన్యాయమున కొందరును హిందువులు భావించిరి. ఆజ్ఞను ప్రతికూలపక్షము వారు వాదనాజేసిమిచుదు నొరతనమువారి కొక తింతిరొందినది.

వానసార్ క్షత్రియ కొన్నరెవు:— మూడవభాగ సార్ క్షత్రియ మహాసభత్వము మరణించునగుడ నున్నది. ఎప్పుడు గూడుగరియును, సభాధ్యక్షుల నెరరి నెన్నెన్నె దియును, నుండు తెలుపబడును. ఈమహాసభకు చందాల నిర్వాహలచిన వారును, నాలంటియుగా నుండగోరువారును తత్సంబంధమైన ఉత్తరప్రస్తుత్యములను, “శ్రీయుత బాలకృష్ణబాలాజిరావు పుషాంధర్ కర్ 15 బందరువీధి చెన్నపురి” వారి పేజరుపవలయును. చందాలకు బంపి పేర్లు, నమోదు జేయించుకొనవచ్చును.

కలకత్తా పండుగలు:— కలకత్తానగరమున నల్లరులు జరుగుచున్నట్లు బాధ్యతలేనివారు కొందరు తెలియజేయుచున్నారు. ఇంతవర కొకటికొకటి తగవులబలుతప్ప పెద్ద కలహము తెచ్చటను, సంభవించలేదు. అని పోలీసు కమిషనరు గారు తెలియబరచిరి. హిందూమార్గము ప్రతినిధులు కొందరు పోలీసు కమిషనరుగారిని సందర్శించి దశరా మోహరము పండుగలకు గూర్చి వాచేమి యేర్పాటుల నొకరించుచు న్నదియు వెలిసిరి. నగరమునం వాచానోట్ల దిన ఏర్పాటులు చేయబడెను.

జనరలు గూర్కోగారు:— “డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెసు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. జనరలు గూర్కోగారు లండను నగరమున కేతొచిరి. ఒకానొక సందర్భమున వారిట్లు చెప్పిరి. పీటరుపాలు దుర్గమున నరదొక నెలగెనుము కా రాగారము నందుంచబడెను. అతడు రిపబ్లికన్ దమాయుగలిగియు నిదగ్గ నములేడు. ఆర్యేంగలువద్ద నతడు ఓడిపోయెను. పశ్చిమంగము ను జూచుటకు తన కనుమతి యొసగబడునని యిరుకు తెలచెను. బ్రిటిషు సైన్యము యుద్ధమునంతటను నడుపునైనదిగ రుష్యా దలంచుచున్నది. రుష్యాదేశము నందల్లరులు చల్లాలు నకు నశింప ఇంట్లొకరుండుండును.

రాయలీలా మోహరము పండుగలు:— డిల్లీ:— రాను లీలా పండుగయు మోహరముపండుగయు సొక తేదీని పట్టుట వలన హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కలహములు నెరగవించు నేమో యని భయపడి అట్లుకలుగకుండుటకు రానులీల యుత్సవము బోలయ్యు మార్గమును అధికారులు మార్చివేసిరి. రానులీలా కమిటీవారి కీయేర్పాటు ఇచ్చయలేకుండిన ఉత్సవమును మరియొక తేదీని బయలుదేరింపవలసిన దని అధికారులు కోరిరి. హిందువు లిందులకు సమ్మతింపక మొరటి రెండుగోజు లందును రానులీలను జరుపలేదు. 18 వ తేదీనుండియు హిందువులు కొట్టును యూనివేసిరి.

కుక్కలకు చంపిన కేసు:— బెంగళూరులో గత నెల 30-వ తేదీని రాత్రి హెచ్. సి. రసెలు గారు చదువు కొనుచుండగ రెండుకుక్కలు వారి బంగారా ఆవరణలో ప్రవేశించి మొఱుగ వారంభించెను. రసెలుగారు వీధినసారాలోనికి వచ్చియాకుక్కలను బెదరించిగాని అవి అవతలపోవనందున ఆయవవాటికి తుపాకితోగాల్చి చంపెను. కుక్కలమౌజులు ఆర్. ఇ.బ్రె గారు రసెలుగారిపై 250 రూ॥ ల నష్టమునకు దావాచేసిరి. బెంగళూరుజిల్లా జడ్జిగారు కేసు విచారణచేసి రసెలుగారికి 30 రూ॥ లు జూర్యానానించిరి. నష్టపరిహారమునకు గాను బరె గార్కి 10) రూ॥ లను రసెలుగారిచే నిప్పించిరి.

ట్రాముబండి విరుగుట:— కలకత్తాలో గత బుధవారమున సొక ట్రాముబండి నెంబు ఏడ్రూ చెర్చి కెరు పగ విరిగి పొయెను ఈ ట్రాముబండి వెనుకనుండి 20 ట్రాముబండ్లును నడుపబడుటకు వీలులేక పోవుటచే ట్రాంబండ్లలోనివారుచాల గందరగోళము చేయుచుండిరి. విరిగిన బండి చుట్టును వందల కొలది జనము ప్రోగుపడిరి ఒకగుంటపగునప్పటికి బండి చురుకులు చేయుటకు గాని కొన్ని గజములదూరమైనను పోకయునపే తిరిగి బండి ఆగిపోయెను. అచ్చటనుండి వెల్లగ నడుపబడెనుగాని స్ట్రాంగుగోడ్డునకు బోవునప్పటికి తిరిగి బండి విరిగిపోయెను.

పోలీసు కనిస్టేబులకు వెట్టెట్టు:— రంగూనులో గత శుభవారమున సి. హెచ్. డిపార్టుమెంట్ గారు తమ మోటారు బండిలో పోవుచుండగ అగ్గుభాక్ అనునొక కనిస్టేబు తన తాళపుచెవులకు త్రివి మోటారుబండిలోనికి విసరివేసెను. పోలీసుగార్లకు ముందు కణతినై ఆరంభితిలికొంచెము గాయముపడినది. ఇది ఒక్కటియేగాక ఇటువంటిపనులు మరి 4,5 దింటిరి ఆకనిస్టేబులు పురవీరులగు గానిచెను. పోలీసు గారు కనిస్టేబుల గూర్చి భోగట్టాలల చేయగ నరనికి కొన్ని మాసముల క్రిందట చుటి ప్రయత్నము కల్గి చికిత్స వైకుచిరిక దనియు ఆజ్ఞుతిరిగి ఆదిరమున అగపడినట్లును తెలిసెను.

సి. వి. డి ఉద్యోగస్థులు:— కలకత్తాలో కొన్నిమాసములక్రిందట నొకమహమ్మదీయ విద్యార్థి ఒకదినమున, వెల్లింగుటక్ చాతుకుండ పోవుచుండగ అబ్దుల్ సోలను అనుసొకపోలీసు ఉద్యోగస్థుడు ఆవిద్యార్థిని పట్టుకొని కళిధూమణుడను మఱియొక పోలీసుఉద్యోగస్థుని యొద్దకు దీసికొనిపోయెను. కళిధూమణుకు కేసు తరువాత విచారణ చేసెనని చెప్పి, కేసు విచారణచే యువకుడు ఆవిద్యార్థిని ఖయదునం దుంచుమని చెప్పెను. పిమ్మట విద్యార్థిని ఇంటి వెనుపలకు దీసికొనిపోయి తనకు 20 రూపాయల నిచ్చినచో విడుదలచేయించెదనని సోలనును చెప్పెను. 20 రూ॥ ల నిచ్చుట కతడు యత్నించుచుండగ పోలీసునాగ సోలనును పట్టుకొనిరి. పిమ్మట కళిధూమణునిమాడ పట్టుకొనిరి. సోలనును 16 నెలలును, రెండవనానికి 4 మాసములకు కరికరిక్ష నిధింపబడెను. వీరు మాయవేషము వేసినందుకు శిక్షింపబడిరి.

హిందూదేశము - హోమామురాలు.

(1)

అనువిషయమునుగూర్చి పెద్దెంబరు 2 వ తేది నకడే మైన్సుపత్రికకు ఒకానొక ఆంగ్లేయ విలేజు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

“మనము భారతీయులకు ఆంగ్లేయదేశములయందున్న స్వపరిపాలనా భావములను ఉద్బోధించి వారికి స్వపరిపాలనము ప్రసాదించబడుటకు మనము ప్రయత్నించవలెనని వ్యాఖ్యానించుకొన్నాడు నడివడ దండెయి వాస్తవము.”

“కనడా, అస్ట్రేలియా, దక్షిణ ఆఫ్రికాలలో మనము స్వపరిపాలన”మనగూర్చి ప్రబలమైన బోధించుచుంటిమి. అద్దానిని క్రియారూపమున దాల్చుటకు గూడ మనము జేయుచుంటిమి. అట్లేయెడల మనము భారతీయులకు స్వపరిపాలనము కలదని ఎట్లు నడుకగలము? మన దేశములయందు జరుగు సంగతులను దీనిని పరస్పర వైరుధ్యము గాన్పించదా?

“స్వపరిపాలనమునకు మన ఆధినివేశములేనా నోచుకొనినా? ఒక హిందూదేశమేనా అట్టిదోమన నోచుకొనకున్నది?

“విద్యాధికులగు హైందవులు చాలమంది మనలను వివేకముగ సహేతుకముగ కొన్ని ప్రశ్నలను అడుగుచున్నవారు.

“మూడెండ్లు మిలో హోరాహోరిని కత్తికట్టి ప్రతిక్షాళనకు పోరిన బోయరులయెడల మీరు ఉదారభావములతో ప్రవర్తించుచు వారికి రాజ్యాంగసౌకర్యమును ప్రసాదించుచున్నారు. EU ఏండ్లనుండి సంతతియు ప్రభుభక్తిపరాయణులై మిలో నక్షత్రితో మెలగుచున్న భారతీయులకేల మీరు అట్టి సౌకర్యములను గలగజేయకున్నారు? మొన్న మొన్ననే మిలో పొరటమొనర్చిన స్వల్పము మీరు నేనానిగ(జనరలు) నియోగించితిరి. స్వల్పముగాయెడల మీరు చూపిన జౌదార్యములో హైందవోద్యోగులలో ఎవరెయెడల వైన 10 వ వందల మీరు చూపియుంటిరా? హైందవ ప్రాస్థానికహంబున పరిష్కానము గలిగి చిరకాలమునుండి తమ విద్యక్తధర్మములను సమగ్రముగ నిర్వహించుచున్న హైందవ ప్రాస్థానికగులు ఎంతమందియో నందగ స్పష్ట పరిష్కానము గల ఆంగ్లేయ ప్రాస్థానికగిని నై నడచుటచేసిన ఉద్యోగి యెవరైనా నడచుటచేసిన ఎవరైనా అధికారిగను మీరెందులకు నియమించవలెను? మీ ఆధినివేశములలో ప్రజా నిర్వహిత కర్మల పరిపాలనమును మీరు ఆమోదించెరు. హిందూదేశము నకూడెమి కి పద్ధతికేల ప్రవేశపెట్టరాదు?”

“ఈ ప్రశ్నలకు సంబంధించిన మగు ప్రత్యుత్తరముల కొనగలకు. ఈ వార్తా క్రమికలయందు స్థలము చాలదు - “కాని ఇంగ్లాండులో న్యాయబుద్ధిగల ఆంగ్లేయులందరను హైందవాభివృద్ధి న్యాయమని అంగీకరించుచున్నవారు. హిందూదేశము భారతీయుల ఆశయముల ఆచరణీయముగ నుండుటకు కొన్ని చిహ్నములకలవు.

“మంచి చెడుగులను గుర్తించి వివేకముగ ప్రవర్తించు మేధావులు రంగస్థలమున ప్రవేశించవలయును. అట్టి ధీమంతులెవరు హిందూదేశమున కార్యరంగమున చొరవలెను. మూడే ప్రభువు నడిపియు మనము మితవాదులను మనలో జేర్చుకొనవలెను. కాని హిందూదేశమున గల ఆంగ్లేయ మితవాదులెవరు? పంజాబులో నన్ను ఆంగ్లేయిండియను పత్రికయను, సంయుక్త పరక కాల వారును సంకుచిత భావములతోనే ప్రవర్తించెదరు. విద్యాధికుల ఆభిప్రాయముల పట్ల సానుభూతి నెంతమాత్రము జూపుట లేదు. స్వపరిపాలన లక్ష్యకొరకు జాతీయ ప్రచలనమున చొరబడి కార్యదీక్షను వహించి పనిచేయువారి కందరిని స్వామిద్రోహులని పేర్కొనుచున్నారు. వారికోరిక తప్పదును ఫలించనేరవనియు అయ్య విఫలనృత్తులను గాంచుట అసంభవమనియు కష్టకీరించుచున్నారు. ఇట్టి హాస్తిప్రాయములను మన మెన్నటికిని మన మనముల బొగ నీయకూడదు. రాజభక్తికి భంగము లేకుండగ మన రాజకీయాధ్యక్షులను మనము ఆచరణీయముగ నుండునట్లు కృషి సలుపుట మన కధియై యున్నది.

“ఇంగ్లాండునందు మనము కార్మికోద్యమమును ఎట్లు భావించుచుంటిమో అట్టిదే భారతీయుల ఆశయములను గూడ మనము గుర్తించవలెను.

“కొన్ని వర్తనముల క్రితము కార్మికోద్యమమును ప్రాచీనమున గలదునది బావులు నగు కొంగు, బోరీలు తిరస్కారభావముతో జూచినట్లు మనము హైందవాభివృద్ధిలను నొనరించరాదు. కార్మికోద్యమము చేయునాటకొనినది. సామా

పంచములు - నూతనోజీవము.

(2)

పంచము మహాసభ.

[గూడూరి రామచంద్రరావుగారు.]

ఈ కీర్తి క్రింది నిదివరకు ప్రచురమైన వ్యాసమునందు పంచములయొక్క ప్రస్తుతస్థితియను, పంచమోజీవముయొక్క అవసరమును, ఆయుధ్యమోద్యోగములు నెరవేర్చుటలో పంచము మహాసభా సమావేశముయొక్క అవశ్యకతయొనూ చించి యుంటిని. ఇప్పుడు మహాసభయందు నడుపు విధానమును మహాసభయందు జరుగదగిన కార్యక్రమమును స్పష్టముగ నిరూపించెదను. ఈవిషయములగూర్చి పూర్వవ్యాసమున వివరింపబడిన వాని నైతిక, సాంఘిక, ఆర్థిక విద్యావిషయక పరిస్థితులను తెలియటకై సమకూర్చవలసినదని కోరబడిన విషయనూచికను బట్టి యుధ్యమము లెట్టి రూపమును దాల్చునదియు తేజాలు గ్రహించియే యుండురు. ఆసభయందు ఈ దిగువ సంగతులను చర్చింపవలెను.

ఆర్థికము:— (1) భూములు ప్రస్తుతము ఉచితముగా నియోజకు ఫలనంతము లగు భూములే సామాన్యముగా లేవు. ఎక్కడైన ఉన్నను, హంసాయి నామ్మ ఉన్న వారికిగాని భూములు మంజూరీ చేయకూడదను బోధనబంధన ఉండుటచేత యిదివరకు భూములుగల భూస్వాములకే అని చెందుచున్నవి గాని అసలు భూమియే లేక అట్టి హంసాయి నామ్మ ఉండ వీలులేని పంచములకు ఏవియో మారుమూల నన్నట్టియు చాడు, మరుగు మొదలగు అసర్థకములకు లోనగు భూభిందములు తప్ప నిజముగా ఫలవంతముగు భూమి ఏదియు వారి కియ్యబడుటలేదు. ఇప్పుడు సాగుకు లానుకు అయ్యగల భూమి ఉన్న భూముల నన్నిటిని యికముందైనను ఇతరుల కియ్యక అన్యాయక్రమము చేయకూడదను మరతులతో పంచములకే యిచ్చుటకుల దొరతనమువారు కానింపవలెను.

(2) సేవేశనశ్శములు, ఇండ్లు:— పంచములకు నివేశనశ్శములను లాన్నను బహుస్వల్పపరిమాణము గలవిగ నుండుటకు అందులోని ఇండ్లు మిక్కిలి ఇరుకుగనుండి ఒకే ప్రదేశము అయ్యుండుటచేత వండుయిల్లుగను, భోజనశాలగను, పదకట్టలుగను, కుళువుల కొట్టముగను ఉపయోగపడవలసినవృత్తుయేగాక ఆకొంప యెల్లప్పుడూ మేళు సూర్య చంద్రాదులకు ఆకరమైయుండును. వారి పల్లెలు నిర్మించుకొనటకు ఆకోగ్యమైన ప్రదేశములయందు స్థలముల నిచ్చుటకును, కొంచెము సౌఖ్యమగు గృహముల నిర్మాణము చేసికొనటకు పరపతి గంభుములు మొదలగువాని మూలమున ద్రవ్యసహాయ మొసగుటకును పాలకులు ఉత్తరపు లొనగవలెను.

(3) ఋణములు:— పంచములు సంతత ఋణగ్రస్తులుగ నుండుటయు వారి బీదరికము వల్లను అక్రమపులాభమును పొందజూచు భూస్వాములకును, సహజ కారణమున ఎదతెగి దాన్యమునం దుండవలసి వచ్చుటయు తటస్థించుచున్నది పరపతి గంభుములు స్థాపించి స్వల్ప వడ్డీకి ఋణము దొరకు సౌకర్యముల గల్పించియు, అత్యంతమైన వడ్డీలు న్యాయవిరుద్ధమని కానించియు, వారిని ఆర్థిక దాన్య విముక్తులను జేయుటకు దొరతనమువారికి బలముగ నివేదించవలెను.

జ్యోమన కాలప్రముఖతను గాంచినది. హిందూదేశమునకూడ జాతీయ ప్రచలనముప్రబలముగ పరివ్యాప్తమై మూలస్థానమునాక్రమించుకొన్నది. హైందవులకు మనము అధికారము నీయవలెను. వారిని నమ్మవలెను. ఇంగ్లాండులో కార్మికులకు మనము ప్రసాదించినట్లు జాతీయవాదులగు భారతీయులకుగూడ మనము బాధ్యతల ఆధికారము నొసగవలయును. హిందూదేశపు పరిపాలనమందు ప్రజానిర్వహిత భారతీయ సభ్యులకుకూడ ఇట్టి అధికారమునే మనము ప్రసాదించవలయును.

“దక్షిణాఫ్రికాలో మనము అసాయకరమగు విషయములయందుగూడ నిర్భయముగ పోరిన నమ్మితిమి. ప్రజలకెవరికి తెలియకుండగ మనము దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజలకు స్వాతంత్ర్యము నొసగలేదు. బహిరంగముగ మనము దక్షిణ ఆఫ్రికా వారిని నమ్మితిమి. మనమపుడు రాజ్యాంగవివేకముతో మెలగుటచేతనే మన మిట్టిరీతిగొప్ప లాభములను బడయుచున్నవారము అట్టి ఎడల మనము భారతీయులపట్ల కూడ అదే ప్రకారము ఏల సానుభూతితో ప్రవర్తించరాదు?

విద్య:—(1) ప్రాథమిక విద్య:—నిర్బంధోచిత విద్యావిధానము నెలకొల్పబడిన గాని వారికి అక్షరజ్ఞాన మైనను అలవడుట పొసగదు.

(2) ఉన్నతి విద్య:— కొత్త, కచ్చు, గొడ మొదలగు తెగల వారిలో వల వీరిని గూడ విద్యయందు సామాన్యముగ వెనుకబడినవారిలో మాత్రము పరిగణించి సగము జీతము లేకుండు సదుపాయము కల్పింప బడినది. కాని యితర గంభుములకును, పంచములకును ఏవిధమైనసౌకర్యము లేదు. ఆసంఘములన్నవో చాల మగతు భాగ్యవంతులు లై ట్యాబి వరకు విద్యా వ్యాపనము గలిగి స్వాభివృద్ధి కై నిధులు, సభలు, పత్రికలు, మొదలగు వానిని నెలకొల్పి స్వయంకృషిచేయగల సామర్థ్యముగలవై యున్నవి. పంచములన్నవో కడుబీదలై అతి దీనదశయందుండి ఒక్కపూట కడుపునిండ గంజివోరుటయే మహాదైత్య్యముగ నెంచవలసిన దుర్గమగు స్థితియందున్నారు. కనుక స్వకే క్తి గల యితరగంభుములకొరకు ఏర్పరుపబడిన నిబంధనలు ఇట్టి వారికి అన్యాయంపడేయుట మిగుల అక్రమము. వీరికి అన్నితర గతుల ఉన్నతవిద్యయు అన్ని కాలలలోను ఉచితముగ గలపబడుటయేగాక విద్యాధివేతనముల మొసగి ప్రత్యేక ప్రాప్తావము గలగజేయ వలయును.

(3) వసతి గృహములు:—బీదలగు కల్లిదండ్రులును వృద్ధులును, తోబుట్టువులను గల కుటుంబముల వదలి పరస్థలములకు బోయి విద్య నభ్యసించు వారలే బహు ఆరుదుగ నుందురు. అట్లు ఒక వేళ ఎవరైన నెంకరు బయలుదేరినను “చెప్పరానిజాతి” వారగుటచే విద్యాలయములు గల పట్టణముల యందుగాని, పల్లెల యందు గాని వాని కనుబంధముగ నుండు వసతి గృహముల (హాల్సు) యందుగాని, వారికి నివాసమునకుగాని, భోజనమునకుగాని ఆస్పదము లేదు. కనుక వసతి గృహము లాన్న చోట పంచము విద్యాధులకు ప్రవేశము నిచ్చియు, అని లేనిచోట వీరికి ప్రత్యేకము అట్టి సౌకర్యము గల్పించియు వారి విద్యావ్యాపనమునకు తోడ్పడవలయును. ఈ విద్యా విషయమున దొరతనము వారును, ఇతర గంభుములవారును చేయదగినది విశేషము గలదు.

పారిశుధ్యము, ఆరోగ్యము:— (1) పంచనీటివసతి పంచమ పల్లెలలో సాధారణముగా మంచినీళ్ల బావులుగాని, చెరువులుగాని ఉండవు. అసలు గ్రామములలోనున్నవి. వీరికి తాగుటకు అధికారములేదు. ఒకవేళ కొన్ని చోట్ల తటాకములలో “మాలచేవు” అని ఒకటి ఏర్పడియున్నను వారిపల్లెకును వారికిని కడుదూరముండుటచేతను ఆలేవుకు మాగాణి భూముల గట్ల వెంబడి వెళ్లగలసినవచ్చుచుండుటచేతను వారుపడు అవస్థ యంతంతయని చెప్పవలసిగాను. ధర్మాత్ములను, వారి కాయ కష్టములచే శ్రీచుంతులగు భూస్వాములను, వారి ఉపయోగము నిమిత్తము తటాకములను, బావులను నిర్మించియు, దొరతనమువారిచే నిర్మింపజేసియు, వారికి పరిశుద్ధమగు మంచి నీటివసతిని కల్పింపవలెను. (సశేషము.)

గూడూరు స్వరాజ్యసమితి.

ఈ సమితివారు కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుటకై 16 వ తేది సాయంత్రము హిందూ యువనగంభు ధర్మ పత్రాలయములో సమావేశమైరి. సంకింక సరకింగరావుగారు అధ్యక్షుడుగను, పెల్లేటి ఆనినారాయణరెడ్డిగారు కార్యదర్శిగను, సగటూరు రాజగోపాలుకెట్టి కోశాధ్యక్షుడుగను, కిద్దారెడ్డి వేంకటసుబ్బారెడ్డిగారును, గోనుగంట జియ్యయ్య ఆచారిగారును సహాయసభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. క్రియంత గాంధీగారి విధానము ననుసరించి స్వరాజ్యమహాజనన సంతకములకై యాసమతిపక్షమున యిప్పుడు పనిచేయుచున్న వారికి సహాయముగా మరికొందరిని పంపునటుల తీర్మానించబడినది.

త్వరపడుడు! వెల 10 అణాలు. చక్కని నకల!!

కలభాషిణి విజయసేన:- ఇది యొక అద్భుత నకల దీనినిగురించి మేమెనియు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీ పురుషు లిరువురును చదువదగినది. కొన్ని ప్రతులే యున్నవి.

వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మనసపు కరణము, స్త్రీదరు గురుస్తాలు, గొప్పరైతులు, జమీందారులు, వ్యాపారీయులు మొదలగువారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు నూతన ఆర్థిక ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వెల 12 అణాలు. అయ్యర్ అందు రావుజీ, (893) కృష్ణమవాయుని అగ్రహారం మద్రాసు.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

శ్రీ పితాపురపు మహారాజగారు.

శ్రీ మార్యరాయ నిఘంటువు.

ఆయా... ఆంధ్రపరిషత్తు యాజమాన్యమున నీ నిఘంటు రచనము సమ్యక్తమై శ్రీవారు వారి యనన్య సహజాదార్యమునకు దాతృత్వముగా వలయు నిత్యమంతయుఁ బ్రసాదించి విచ్చగించుటకుఁ బై పరిషత్తుసంఘమువారు నిఘంటుకార్య పర్యవేక్షణమునకై యుపసంఘము నొక దానిం గూర్చి రెండు సంవత్సరములుగా నిఘంటు రచనాకార్యము మదరాసునందు సాగించుటయు నెల్లరకుఁ దెల్లమైయున్నది.

వారియచ్చ వచ్చిన యాద్యోగులతో శ్రీవారి నిఘంటు కార్య మింకఁ గాకినాడలోనో పితాపురములోనో సాగించ నిష్కయించినది తెలియనయ్యెడిది. కారణములు క్రమముగఁ దెలియ గలవు. కాని గానధానియగు నుదగానునందుకంటె గాకినాడ పితాపురములలో నీ కార్యమున కెక్కుడు సౌకర్యములు గలుగునా యని సంశయించఁ దగియున్నది.

పరిషత్తువారు నిఘంటు నిర్మాణము సంకల్పించి ధనసాహాయ్యమునకై శ్రీవారిని బ్రార్థింప వీరు సమ్యక్తచింతితేక, శ్రీవారు నిఘంటురచనమును వాంఛించినవలయు వ్యయము భరింప సమ్యక్తమై పరిషత్తువారు కార్యవాహకులుగా నప్పగించిరి యారయవలసి యున్నది. ఎట్లయినను నిట్టి మహాద్యమము, ఒక విధముగాఁ బ్రాచీనధ్యముగల మహాసభవారి వలన జరిగినపుడు దాని భాషము ప్రజాస్వామ్యమై యుండును.

ఇప్పటివరకు మదరాసు వ్రావిడ ప్రాబల్యము, ప్రయోజకత్వముఁ గలది గాక ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రము సిద్ధించిన దానికి రాజధానియై పూర్వము వలె నాంధ్రుల పురోవృద్ధి కాకరముగా నున్న పేతము లేర్పడు నూచనలో యున్నట్లు, ఆంధ్రుల మందలి వివిధచ్ఛత్రులవారు, పండితులు, పాదురులు, ఇందుఁ గ్రీక్రిందులు నిట్టి సంస్థలన్నియో స్థాపించు నీకాలమున నెల్ల విద్యాసంస్థలను దలకట్టినదానిని గాకినాడలో పితాపురమునకో నడపించుట వింతగా దోచక మానదు.

నిఘంటురచనాకార్య మారంభమైన రెండుసంవత్సరము లో వ్యయమైన ధనమున కనురూపముగాఁ గార్యభాగము సాగలేదని సంశయించిన, దాని కారణ మారని తప్పుగలవారిని దప్పించుట యొప్పుగా నుండును. ఇప్పటికి నిఘంటురచనా విషయముగా జరిగిన కార్యభాగమంతయు నేసహాయ లేక ప్రధాన సంపాదకులయొక్క చేతిమీదుగా జరిగినదనియు, వారిొక్క రింతకంటె పెక్కుడు సేవసాధ్యమాయన విషయము పండితుల ప్రభువులు పరిశీలించవలసినదనియు, ఆధాన సంపాదకులు కొరత సాహాయ్యమింక, నిఘంటురచనకుఁ దాత్కాలికపయోగము కాని పదానుక్రమణికా పట్టికలు వ్రాయించుచున్నారనియు నిదివఱకే ప్రతికలం బ్రకటింపబడి యున్నది. ఎక్కువ సామ్య వ్యయనవో నాపట్టికలు వ్రాయించుటకై పట్టునట్టివారే యాదోషభాక్తులు గాని యితిరులుగారు.

మఱొక విషయము. అజన నిఘంటువా రిప్పటి కెంత వ్యయపఱచిరో, యెంతపనిచేసిరో, తదనురూపముగ నిట నెంతవ్యయమాయెనో శ్రీవారింక విచారించిన విషయము విశదము గాఁగలదు. ప్రమాణములు గాఁగల నిఘంటువులు వ్రాసిన వారందఱు పండితోత్తముల సాహాయ్యముతోడ బహుకాలము పరిశ్రమించిరి. కాని యొకటి రెండు సంవత్సరములలో గార్యసిద్ధిని గాంచినవారుకారు. ఈవిషయములను శ్రీరాజుగారు యోచించి కర్తవ్యమును నిర్వహించెదనగుతా!

ఒక ఆంధ్రుఁడు.

II

చిక్కవ్రాలు బ్రాహ్మణేతర సభవారి కొక విజ్ఞప్తి. ఎలిమెంటరీ నిద్య.

ఆయా, ప్రస్తుత కాలములో గ్రామములోని బడులలో నాల్గవ తరగతి వరకు విద్య నేర్పబడుచున్నది. ఆవిద్యా ఫలితము ప్రజల కంతగా ఉపయోగ పడుచుండ లేదని నేనిదివరకు 7 శత్రైంబరు ఆంధ్ర దిన పత్రికలో ప్రచురము చేయించియున్నాను. ఈ విషయమై నాకు పది ఏండ్ల అనుభవము గలదు.

ఈ పది సంవత్సరములలో నావలన తరిగిదు కాబడి ప్రయమరీ పరీక్షలో తేరిన వారు నుమారు ముప్పది మంది గలరు. వారు బడిలో పొందిన విద్య నెట్లుపయోగించు కొనుచున్నారో కనిపెట్టుచున్నాను. వారు స్వయముగా గానివారి పెద్దలు గాని ఉత్తరముల వగయరాలు వ్రాయించు కొనుటకు గాని లెక్కలు జమాఖర్చు చేయించు కొనుటకు గాని యితరుల వద్దకే పోవుచున్నారు. కాబట్టి యీ విద్యా ఫలితము ఇట్లు తేలినది ఈ విషయము ఇతర గ్రామములలో కూడ విచారించి చూచిన మా గ్రామములో వలెనే ఫలితము తేలగలదని నేను రూఢిగా నమ్ముచున్నాను. ఈపాఠశాలలలోని కొర్రు జ్ఞానాభివృద్ధికి ఎంతయు తగియున్నది. బోధనా విధానము లలో లోపములు లేవు. పరిపాలన చక్కగా జరుగుచున్నది. ఒక్కటే లోపము. ఈ కాలములో బడి శిక్షలో ఉండవలసిన ఈడులో బాలురు నేర్వచ్చుగా తిరుగుట సంభవించుచున్నది. నేర్చుకొన్న దానిని దిట్ట పరచుకొను ఈడులో ఆది వదలివేయ బడుచున్నది. నేర్చుకొన్న దానిని దిట్ట పరచుకొనుటకు లైబ్రరీలు చాలవా అని కొందరికి లోచనము. నేను ఒక లైబ్రరీకి క్రెక్రటరీగా నుండి నావల్ల తరిగిదయియిన బాలరను చదివించుట కెంతయు ప్రయత్నము చేసి యుంటిని గాని కొనసాగలేదు. దాని కారణములు వెనుకటి వ్యాసములో వ్రాసి యున్నాను. ఒరుల జ్ఞానాభివృద్ధికి జ్ఞానము గల వారు ఆ దర్శకులుగా నుండవలెను. బాలురు బడివిడిచిన తర్వాత వారు నేర్చుకొన్న దానిని దిట్టపరచుటకు వారి పెద్దలసహాయము అవసరము. ఇప్పటిలో ఆ పెద్దలు పిన్నలకు సహాయముచేయు జ్ఞానము గలవారుకారు. ప్రజలలో జ్ఞానాభివృద్ధి వ్యాపించు వరకు బడులలో చదువవలసిన తరగతులు, ఈడు పాచ్చు కావలెను. జ్ఞానాభివృద్ధి పొందినప్రజలు, హెచ్చినతర్వాత బాలురు చదువవలసిన తరగతులు, ఈడు తగినను తగ్గవచ్చును. ఈ ఎలిమెంటరీ విద్య గ్రామములలోనుండు బ్రాహ్మణేతరుల జ్ఞానాభివృద్ధికి ఎక్కువ అనుకూలించవలసి యున్నది. బ్రాహ్మణేతరులు తమ స్వాభివృద్ధిని గురించి తగిన ప్రయత్నములను ఇప్పుడు చేయ మొదలుపెట్టిరి. ఆ ప్రయత్నములలో మొదటిది వారందరు విద్యావంతు లగుట యనదని అందరును ఒప్పుకొనవలసిన యంశము. మన ఆంధ్రమండలములో ప్రధమ బ్రాహ్మణేతరసభ చిక్కవ్రాలో కూడ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఆ ప్రధమసభలో ప్రధానమైన ఎలిమెంటరీ విద్యను గూర్చి యోజించుట ఎంతయు సమంజసముగనుండును. ప్రస్తుతమున్న ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలలో ఏదవతరగతి వరకు విద్య నేర్పబడవలసినదను విషయము ప్రధానముగా నుంచుకొని ప్రస్తుతమందు సాధ్యమైనన్ని గ్రామములలో ఏదవతరగతివరకు గల పాఠశాలలు పెట్టించుటకు సర్కారువారినికొరచుతీర్మానము జరిగించిన ఈ సభవారు ప్రజోపయోగమైన ఒక కార్యమును నెరవేర్చినవారగుదురు. కొన్ని గ్రామములలో ఇన్ కంప్లీటు శిక్షకందరీ పాఠశాలలు పెట్టబడుచున్నవి. వానిలో వాయ్యరు ఎక్కువేమనో వృద్ధిపొందుటకు మూలాధారమైన ఇంగ్లీషుభాష ప్రధానముగా నెంచబడి విద్య నేర్పబడుచున్నది. అది జనసామాన్యముయొక్క జ్ఞానాభివృద్ధికి అంత ప్రయోజనములుగా లేవు. స్వభావముననే జనసామాన్యమునకు జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగించుట అనుకూలమైనది ఏదవతరగతివరకు గల ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలే.

పోతుల మాచరయ్య.

జెలగతోడు

మూలమాప్తురు.

III

ప్రత్యేకప్రాచీనధ్యము.

ఆయా, ఈమధ్య చెన్నపురి కాసనసభయొక్క సంస్కరణమునుగూర్చిగా వెంకటపతిరాజుగారు మిషపత్రికకు పంపిన విధానముపై నేనీ క్రింది సలహాని నొసంగుచున్నాను. కాఫీ తేయాకు నీలిమందు మున్నగువానిపండించు విరోపియను, ఆంగ్లోఇండియను స్థాంటురులకు రాజుగా రెప్పటికలెనే ముందు కూడనొకప్రతినధి చాలునని. కాంగ్రేసుస్కీము ననుసరించి సభలయం దెన్నిక స్థానము లధిక నుగుటచేతను, స్థాంటురుల సంఘము చాల ప్రముఖతగల దగుటచేతను నిధానికి మరియొక ప్రతినధియండదగు ననుకొనియెద. పంచములకు రాజుగారు ఇద్దరుప్రతినధు లుండవలయునని. వీరికిప్రత్యేక ప్రాచీనధ్యము నొసంగునయ మింకను రాలేదని తలంచెద. పీసంఘముగాని కొంతధనవంతముగా నుండుటయేగాక అందుజరుగుభావముగూ

స్వాధ్యాయములో సంఘమునిమి త్తము పాటుబడుటకు వలయు విద్యాధిసాధన సంపత్తిగల వ్యక్తులు కొందరున్న గాక ప్రత్యేక ప్రాచీనధ్యమున కర్హతం గాంచదు. ప్రకృతము పంచ మ సంఘాభివృద్ధికి చాలవరకు పంచమేతరులే పనిచేసువలసి యుండుటవలన నీరెంటు పెద్దయు పంచమ సంఘమున నింకను పాడనూపలేదనియే చెప్పవలయును. తిరువాత శ్రీ రాజుగారు బ్రాహ్మణులకు గేగురు ప్రతినధులు ఏర్పాటుకుగాను రెండు విధములగు ఎన్నిక కర్తవులను నూచించిరి. పట్టపరీక్షలయందు కృతార్థులయినవారు రేగురు ప్రతినధులు గేం రూపాయలు గాని అంతకు వైనగాని వేతనమును సంపాదించుచున్న ఉపాధ్యాయులను ఇద్దరుసభ్యులను ఎన్నుకొనవలయునని. సాధారణముగా నిట్టియుపాధ్యాయులలో చాలనుండి పట్టభద్రులేఅయి యుండురుగనుక ఒకవిధముగ ఎన్నికయున్న చాలును. గేగురు సభ్యులను పట్టభద్రులే యెన్ను కొనవలయు ననుట మంచిది. ఏలననయందు ఉపాధ్యాయులు కాని పట్టభద్రులుగూడ చేరదురు. విశ్వవిద్యాలయమునకు రాజుగా రెప్పటికొక ఒక ప్రతినధి మాత్రమేగాక యిద్దరుండుటమంచిది. ఇందు ఒక స్థానము నకు హైందవుడే ప్రయత్నము చేయవలయును. రెండవదానికి హైందవేతరుడు గూడప్రయత్నించవచ్చును. అనగా రెవరెండు పట్టభద్రుగారి వంటివారు. రాజుగారు హైందవ వర్తక సంఘమునకు నలుగురు ప్రతినధులను నూచించిరి. కాని వారు చెప్పినట్లుల నాటుకొట నెట్లక్ష శత్రేక మొక ప్రతినధి యుండవలెదే. ఏలన చెన్నపట్టణము నందును దక్షిణాది యందును ఈ నెట్లకున్న వర్తక ప్రాబల్యము వలన తమకు ప్రత్యేక ప్రాచీనధ్యమున్ను లేకున్న ను సాధారణముగా వారే విజయము గాంచవచ్చును. గంగయూ, సర్కారు శిస్తు చెల్లించువారును, గంగ యూ విలవగల యూ నాంపట్టాదారులును ౨౦౦ యూ విలవగల జమీందారీభూమి పట్టాదారులను జిల్లాకొక ప్రతినధి నెన్నుకొనవలయునని రాజుగారు చెప్పెదరు. ఇది సరసముగనే నున్నది. కాని యిప్పటి వలె ముందుగూడ మరల భూస్వాములకు రేగురు ప్రతినధు లుండవలయునని చెప్పచున్నార (ఇప్పుడు ముగ్గురు) ఇదియన వసరము. మరియు మ్యూనిసిపాలిటీల మెంబర్లు, జిల్లాతాలూ కాబోర్డుల మెంబర్లును, రాబడి పన్ను చెల్లించువారును కలిసి జిల్లాకు ఒక సభ్యుని ఎన్నుకొనవలయు నని రాజుగారు యూనియను మెంబర్లకు గూడ ఎన్నిక ఉండదగును. రానున్న లోకలుబోర్డు సవరణపట్టము ప్రకారము యూనియను లకు గూడ ఎన్నిక హక్కు ఒసంగబడు నని నమ్ముచున్నాము. కనుక వీని గూడ చేర్చుట న్యాయము. హైందవ హాగరితత్వ శిష్ట బ్రాహ్మణుల తంత తోడ్పడినదియు ఇక్కాలమువారు గుర్తింపక పోవుట మిగుల శోచనీయము. ఆప్టవిధ శిల్పములు వారి సామ్య. మనదేశము యొక్క పురోధివృద్ధి చాలవరకు వీరల, నేతపనివాండ్ర మెలకువ వై సాధార పడియున్నది. కనుక ఈ రెండు సంఘములకును చెరి యిద్దరు ప్రతినధులు నుండదగును. హైందవ పరి గ్రామికులకు ఆరురు ప్రతినధు లుండవలయునని రాజుగారు నూచించుచున్నారు. రాజుగారి స్కీము ప్రకారము హైందవ వర్తకులకు నలుగురును, ఆంగ్లోఇండియను, విరోపియను వర్తకులకు, నలుగురు ప్రతినధులు గలరు గనుక హైందవ పరి గ్రామికులకు ముగ్గురు ప్రతినధులు చాలును. రాజుగారి స్కీము నందు నేను నూచించిన మార్పు ననుసరించి స్థానములుభాగిగా నుండును. ఈ స్థానములను భాగిగానే యంచదగును. నూతన జిల్లా యుద్ధముకాగానే ఏర్పడవలసి యున్నది. గనుక ఈ స్థానము లప్పు డవసరమగును. వైమార్పులుగల స్కీము నీ క్రింద నుదాహరించుచున్నాను.

౨౧-ఆధికారసభ్యులు ౨౦ + సర్కారు నియోజకులగు ఆనధికారసభ్యులు ౧.

౧౧-మహమ్మదీయ సభ్యులు బ్రాహ్మణులకు గే పట్టభద్రు లెన్నుకొనుట; ఇందు చెన్నపట్టణము ౧.

బ్రాహ్మణేతరులకు.

౨౧-గరు వ్యావసాయక సభ్యులు సర్కారుకు ౧౦౦ రూలు భూమిశిస్తు చెల్లించువారును ౧౦౦ యూ విలవగల ఈ నాం పట్టాతక ౨౦౦ రూ. విలవగల జమీందారీ పట్టాగాని నొందియున్నవారు.

౨౧-గరుసభ్యులు. మ్యూనిసిపాలిటీలు, జిల్లా, తాలూకా బోర్డులు, యూనియనుల మెంబర్లును, రాబడిపన్ను చెల్లించువారును జిల్లాకు ౧ ప్రతినధి నెన్నుకొనుట.

౨౨-ర విరోపియను ఆంగ్లోయండియను వర్తకులు; హైందవ వర్తకులు ౪; ర జమీందారులు 3 హైందవ పరి గ్రామికులు; ౨ విశ్వవిద్యాలయము; ౨ విరోపియను ఆంగ్లోయండియను స్థాంటురులు; చెన్నపురి కాశ్మీరేష్ ౧; చెన్నపురి రేటుసేయర్లు ౧; విశ్వబ్రాహ్మణులు ౨; నేతపని వాండు ౨; స్వదేశకైస్తవులు ౨; 3 భాగిగానుంచినవి. మొత్తము (భాగిలుకలుపుకుని) ౧౦౦ + ౨౧ = ౧౨౧. నంద్యాల దేవులవల్లి స్వామిశాస్త్రి.

మీ కవనరమయినచో

యెల్లతనంబున మైకట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వనులను గురించియు, ఉప్పు, గనుల పనులు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుకట్టలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిసందర్భముల నెఱవే నాలో చింతపలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల రిచ్చటలోను కోరి నంటనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోత్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తలాలపెట్టె నెం 555 రు, 389 మదరాసు.

(వై నా టెక్నికల్ గోడ నప్పుడు ఈ ప్రతికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

వాదాపేతులకు వరము: బహుదేవ నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కిరీటమువంటి వందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను తుండన, ప్రాతకోప్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (38)

వనోపధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంయము, సహజమైనను శుభ్రవచ్చినను అన్ని విధములైన బోషములను పోగొట్టును. వీరమునందిలి పొడవైనదోషములను, మలబద్ధకమును కారైసంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. శరీరాలోగ్రమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 డోసుల బుడ్డలో అమృతమును.

ప్రాప్తి:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికభాషావిప్రశంస

ఇది తెన్నులకంటి అచ్చురాయ విరచితము.

వెల 0-1-0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రచురణము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర చర్మకళాశాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయత కట్టించుచి రామలింగారెడ్డి గారిచే

ప్రచురించినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాంద్రమహాజనసభలయందలి

సన్ధాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల యువన్యాసములు,
వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములు గలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్టేజి వేటు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7, తంబుకెట్టి వీధి, జార్జిటౌన్, మద్రాస్.

వరసారహాస్యము

అనుభవ సంకీర్తి పునవల. 256 పేజీలు.
క్యాలికోలైండు 1-8-0 చందాదారైన 1-0- మాత్రమే.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము:—

(928)

నిడదవోలు, కృష్ణాజిల్లా.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గమునుల
చంకజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యి
ముగా పోష్టుచాల్సియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
అరంకన్నగూడెం వ.ప.ధాలయం 186, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

బరోడా వస్తుప్రదర్శనమున స్వర్ణపతకము బహుమతిగ
నొసంగబడినది. ఆర్థోవర్ స్టాండ్ రిజర్వరుకాబడినది.

జగద్విఖ్యాతమై: సువాసనగల
సెంటు సరియైన మెక్కునాశుం
దును. ఒకమారు కొని దీని యధార్థ
మును పరీక్షింపుడు.

ధరలు

1 డోన్సు బుడ్డి	2-0-0
1 డ్రాము ,,	0-12-0
1 డ్రాము ,,	0-8-0
కార్డు	0-1-0

వర్నాక తలచమురును గూడ పరీక్షింపుడు వీరిలో
లోవా సంబంధ మగు వముని లేనియు కలియుట లేదు.
నాప్రసిద్ధమైన తలనూనె నీసా 1 కి రూపాయి. పోస్టేజి వేరు.
ఒక అణాచీటిని పంపినచో నమోనాకు ఒక చిన్న
నీసాతో చమురుచితముగ పంపబడును. (490)

వి పరస్టాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, వైభోని, బొంబాయి నెంబరు 8.

శ్రా ర దాం బ

ఇది శ్రీ భర్తృభోధిని యను నాటకము.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ

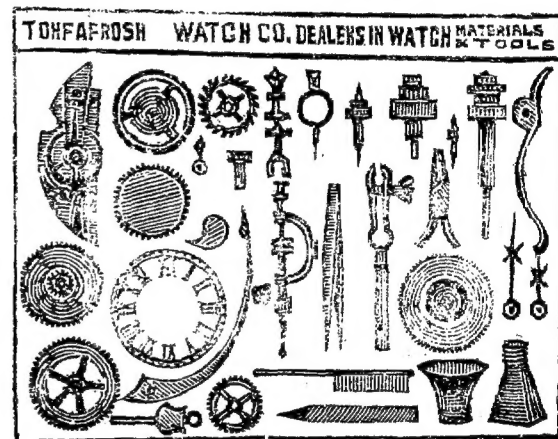
మింద జూపబడినది. అందరును జదివి తీర

వలయును. వెల 4 అశాలు. పోస్టేజి వేరు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

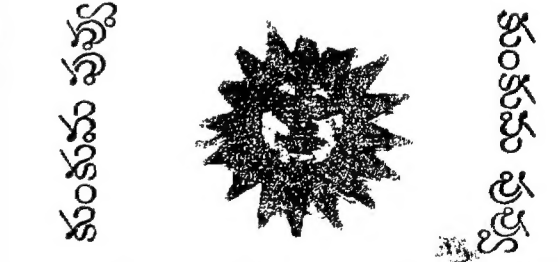
కృతులగా

ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు అంగభాషలో వ్రాయవలయును.

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెప్పు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

క్రీడారైక గోళాభ్యుష్ణ గోళము

సామాన్య ఉత్తమము

ప్రతి 1-3 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-12-0

వి. పి. భర్తృని ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోష్టు బాక్సు 212, మదరాసు.